

Discussion Paper

Beroepsbevolking 1987-2025

Kees Zeelenberg

17 september 2026

Verklaring van tekens

Teken	Betekenis
niets (blanco)	een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
0 (0,0)	het cijfer is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
*	voorlopige cijfers
**	nader voorlopige cijfers
-	(indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
2016-2017	2016 tot en met 2017
2016/2017	het gemiddelde over de jaren 2016 tot en met 2017
2016/'17	oogstjaar, boekjaar, schooljaar, enz. beginnend in 2016 en eindigend in 2017
2004/'05-2016/'17	oogstjaar enz., 2004/'05 tot en met 2016/'17

Beroepsbevolking 1987-2025*

Kees Zeelenberg

17 september 2026

Abstract

De vanaf 1987 gepubliceerde tijdreeksen van de beroepsbevolking bevatten meerdere breuken door wijzigingen in de vraagstelling, bewerking en definities. De laatste revisie, in 2021, is teruggelegd naar 2013. In dit verslag wordt beschreven hoe deze reeksen verder teruggelegd zijn naar 1987, het eerste jaar waarin de Enquête Beroepsbevolking (EBB) gehouden is. Het doel is om consistente jaarreeksen te ramen van de beroeps- en niet-beroepsbevolking (3 categorieën) × leeftijd (vijfjaarsklassen) × geslacht voor de periode 1987-2025 en verder onderverdeeld naar onderwijsniveau (4 categorieën) voor de periode 2003-2025.

De breuken in de reeksen naar leeftijd en geslacht zijn in de periode 1987-2002 in eerste instantie gecorrigeerd voor verschillen in definities en weging. Overblijvende breuken zijn statistisch gecorrigeerd door gebruik te maken van overlappende jaren. Hierbij zijn de jaar-op-jaarmutaties in de periode 1987-2002 (leeftijd naar geslacht) zo veel mogelijk gehandhaafd. Voor de werkzame beroepsbevolking is de arbeidsduur als hulpvariabele gebruikt. De bewerkingen voor 2003-2012 zijn op een veel gedetailleerder niveau uitgevoerd; hieruit zijn tijdreeksen naar onderwijsniveau afgeleid die aansluiten bij de gepubliceerde reeksen over 2013-2025.

Trefwoorden

beroepsbevolking, werkzame beroepsbevolking, werkloze beroepsbevolking, leeftijd, geslacht, arbeidsduur, onderwijsniveau

* Met veel dank aan Harry Bierings en Sebastiaan Tieleman voor hun uitgebreide commentaar op een eerdere versie. De bewerkingen en berekeningen zijn afgesloten op 18 februari 2026. Webkoppelingen (URL's) zijn voor het laatst gecontroleerd op 5 juni 2026. Het is mogelijk dat sommige CBS- gegevens en -documenten verplaatst zijn van de CBS-website naar het archief. De URL moet dan vooraf gegaan worden door <https://archieff54.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20240511110551/>. Zie bijvoorbeeld de verwijzing naar CBS (2014b) in de Literatuurlijst. The views expressed in this paper are those of the author(s) and do not necessarily reflect the policies of Statistics Netherlands.

Inhoudsopgave

Abstract	3
1 Inleiding	9
2 Begrippen	10
2.1 Revisies	10
2.2 Arbeidsmarktbegrippen	10
3 Methode en werkwijze	11
3.1 Methode	11
3.2 Reeksen en werkwijze	13
3.2.1 Reeksen	13
3.2.2 Werkwijze	13
3.3 Voorbeeld	14
3.4* Formele beschrijving van het revisieprobleem	16
3.4.1 Probleemstelling	17
3.4.2 Koppeling	17
3.4.3 Samenhang	18
4 Beroepsbevolking 1987 – 2014	19
4.1 Inleiding	19
4.2 Beschrijving	19
4.2.1 Enquête Beroepsbevolking en Arbeidskrachtentelling	19
4.2.2 Revisie-1992	19
4.2.3 Revisie-2001	20
4.3 Gegevens	20
4.3.1 Bevolking en beroeps- en niet-beroepsbevolking	20
4.3.2 Ouderen	21
4.3.3 Werkzame personen 1987-1991	21
4.3.4 Werkzame personen 1992-2014	21
4.3.5 Stagiaires	22
4.3.6 Werkloze personen 1987-2014	22
5 Beroepsbevolking 2003 – 2025	22
5.1 Inleiding	22
5.2 Beschrijving	22
5.2.1 Revisie 2013	22
5.2.2 Revisie 2021	23
5.3 Gegevens	23
5.4 Consistentie met eerder teruggelegde reeksen	23
6 Raming 1987-2025	24
6.1 Inleiding	24
6.2 Werkloze beroepsbevolking	24
6.3 Werkzame personen en niet-beroepsbevolking	25

7 Resultaten 25

7.1	Beroepsbevolking naar leeftijd	25
7.1.1	Inleiding	25
7.1.2	Algemeen	26
7.1.3	Beroepsbevolking	26
7.1.4	Arbeidsparticipatie	26
7.1.5	Werkzame beroepsbevolking	26
7.1.6	Werkloze beroepsbevolking	26
7.1.7	Werkloosheidspercentage	27
7.1.8	Vergelijking met <i>Arbeidsdeelname vanaf 1969</i>	27
7.2	Beroepsbevolking naar onderwijsniveau	38

8 Conclusie 49

Literatuur 51

Bijlagen 57

A Resultaten naar leeftijd: details 57

A.1	Beroepsbevolking	58
A.1.1	Beroepsbevolking Mannen naar leeftijd	58
A.1.2	Beroepsbevolking Vrouwen naar leeftijd	61
A.2	Arbeidsparticipatie	64
A.2.1	Arbeidsparticipatie Mannen naar leeftijd	64
A.2.2	Arbeidsparticipatie Vrouwen naar leeftijd	67
A.3	Werkzame beroepsbevolking	70
A.3.1	Werkzame beroepsbevolking Mannen naar leeftijd	70
A.3.2	Werkzame beroepsbevolking Vrouwen naar leeftijd	73
A.4	Werkloze beroepsbevolking	76
A.4.1	Werkloze beroepsbevolking Mannen naar leeftijd	76
A.4.2	Werkloze beroepsbevolking Vrouwen naar leeftijd	79
A.5	Werkloosheidspercentage	82
A.5.1	Werkloosheidspercentage Mannen naar leeftijd	82
A.5.2	Werkloosheidspercentage Vrouwen naar leeftijd	85

B Details van de ramingen 88

B.1	Raming 1987-2002	88
B.1.1	Correctie van bevolkingsaantallen	88
B.1.2	Verschuiving van 15 naar 12 uur	89
B.2	Stagiaires	89
B.2.1	Inleiding	89
B.2.2	Stagiaires 2006-2012	90
B.2.3	Stagiaires 1987-2005	90
B.3	Werkloze beroepsbevolking	94

Lijst van tabellen

3.1	Voorbeeld: reeksen voor revisie	14
3.2	Voorbeeld: reeksen na revisie	15
3.3	Voorbeeld: koppelen van een reeks voor en na revisie	15
3.4	Voorbeeld: gekoppelde reeksen	16
3.5	Voorbeeld: consistente reeksen (<i>Nieuwe Reeks</i>)	16
B.1	Correctiefactor bevolkingsaantallen, mannen	88
B.2	Correctiefactor bevolkingsaantallen, vrouwen	89
B.3	Werkzame personen 12-14 uur als fractie van werkzame personen 0-14 uur	89
B.4	Stage-banen volgens de Statistiek Werkgelegenheid en Lonen	90
B.5	Werkzame personen, mannen, 2013: verschil tussen voor en na herontwerp	91
B.6	Werkzame personen, vrouwen, 2013: verschil tussen voor en na herontwerp	91
B.7	Werkzame personen, mannen: verdeelsleutels niet-waargenomen betaalde stagiaires, 2006-2012	91
B.8	Werkzame personen, vrouwen: verdeelsleutels niet-waargenomen betaalde stagiaires, 2006-2012	92
B.9	Stagiaires: opleidingssoort naar leeftijd en opleidingsniveau	92
B.10	Werkzame personen, mannen: verdeelsleutels niet-waargenomen betaalde stagiaires, 1987-2005	93
B.11	Werkzame personen, vrouwen: verdeelsleutels niet-waargenomen betaalde stagiaires, 1987-2005	93
B.12	Werkloze beroepsbevolking, mannen	95
B.12 (slot)	Werkloze beroepsbevolking, mannen	96
B.13	Werkloze beroepsbevolking, vrouwen	97
B.13 (slot)	Werkloze beroepsbevolking, vrouwen	98

Lijst van figuren

7.2	Beroepsbevolking, Mannen	28
7.4	Beroepsbevolking, Vrouwen	29
7.5	Arbeidsparticipatie, Mannen	30
7.6	Arbeidsparticipatie, Vrouwen	31
7.7	Werkzame beroepsbevolking, Mannen	32
7.8	Werkzame beroepsbevolking, Vrouwen	33
7.9	Werkloze beroepsbevolking, Mannen	34
7.10	Werkloze beroepsbevolking, Vrouwen	35
7.11	Werkloosheidspercentage, Mannen	36
7.12	Werkloosheidspercentage, Vrouwen	37
7.13	Beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Mannen	39
7.15	Beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Vrouwen	40
7.17	Arbeidsparticipatie naar Onderwijsniveau, Mannen	41
7.18	Arbeidsparticipatie naar Onderwijsniveau, Vrouwen	42
7.19	Werkzame beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Mannen	43
7.20	Werkzame beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Vrouwen	44
7.21	Werkloze beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Mannen	45
7.22	Werkloze beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Vrouwen	46
7.23	Werkloosheidspercentage naar Onderwijsniveau, Mannen	47
7.24	Werkloosheidspercentage naar Onderwijsniveau, Vrouwen	48
A.2	Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	58
A.2	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	58
A.2	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	58
A.2	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	59
A.2	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	59
A.2	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	59
A.2	(slot) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	60
A.4	Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	61
A.4	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	61
A.4	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	61
A.4	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	62
A.4	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	62
A.4	(vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	62
A.4	(slot) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	63
A.6	Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen	64
A.6	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen	64
A.6	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen	64
A.6	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen	65
A.6	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen	65
A.6	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen	65
A.6	(slot) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen	66
A.8	Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen	67
A.8	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen	67
A.8	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen	67
A.8	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen	68
A.8	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen	68
A.8	(vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen	68
A.8	(slot) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen	69
A.10	Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	70
A.10	(vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	70

A.10 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	70
A.10 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	71
A.10 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	71
A.10 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	71
A.10 (slot) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	72
A.12 Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	73
A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	73
A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	73
A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	74
A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	74
A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	74
A.12 (slot) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	75
A.14 Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	76
A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	76
A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	76
A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	77
A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	77
A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	77
A.14 (slot) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen	78
A.16 Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	79
A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	79
A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	79
A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	80
A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	80
A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	80
A.16 (slot) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen	81
A.18 Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen	82
A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen	82
A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen	82
A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen	83
A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen	83
A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen	83
A.18 (slot) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen	84
A.20 Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen	85
A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen	85
A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen	85
A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen	86
A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen	86
A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen	86
A.20 (slot) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen	87

1 Inleiding

Vanaf 2021 is een nieuw ontwerp ingevoerd voor de *Enquête Beroepsbevolking* (EBB), waardoor er een breuk is ontstaan tussen 2020 en 2021 (CBS 2021b; CBS 2023b). Dit nieuwe ontwerp is gebaseerd op de per 1 januari 2021 ingevoerde EU-verordening (Europese Unie 2019) waarin de meting van arbeidsdeelname via de zogeheten *kernvragenlijst* exact wordt voorgeschreven. Het doel van deze verordening is om met name de werkloosheidscijfers van de verschillende lidstaten van de EU beter vergelijkbaar te maken. Ook zijn enkele andere wijzigingen in het ontwerp en de vraagstelling doorgevoerd. De introductie van deze kernvragenlijst heeft geleid tot een opwaartse bijstelling van zowel het aantal werkenden als het aantal werklozen.

Deze revisie is eerder al teruggelegd tot 2013 met behulp van tijdreeksmodellen (Van den Brakel 2022; CBS 2026a). In dit verslag beschrijven we de raming voor de periode 1987-2012 van jaarreeksen die consistent zijn met het recente herontwerp; het gaat hierbij om een kruising van

- geslacht
- leeftijd (vijfjaarsklassen)
- werkzame, werkloze en niet-beroepsbevolking

alsmede voor de werkzame beroepsbevolking

- arbeidsduur (4 urenklassen)

en voor de periode 2003-2012

- onderwijsniveau (4 categorieën).

Tezamen met de al tot 2013 teruggelegde reeksen en de inmiddels gepubliceerde gegevens voor 2021-2025 ontstaan zo consistente jaarreeksen voor de periode 1987-2025; in dit verslag worden deze consistente reeksen aangeduid met de term *Nieuwe Reeks*. Deze studie sluit aan bij eerder werk aan tijdreeksen voor vacatures en voor werkloosheid (Kazemier en Zeelenberg 2023, Zeelenberg en Kazemier 2024, Kazemier en Zeelenberg 2025).

We beperken ons tot de periode vanaf de invoering van de EBB in 1987. De verschillen met de Arbeidskrachtentellingen en Beroepstellingen die voor 1987 werden gehouden, zijn voor sommige groepen, met name jongeren en vrouwen, groot. Voordat een teruglegging tot 1971 mogelijk is, moeten deze verschillen eerst nader geanalyseerd worden; en het is niet zeker of een statistisch verantwoorde teruglegging mogelijk zal blijken.

In paragraaf 2 vatten we de belangrijkste begrippen samen. In paragraaf 3 beschrijven we de methode en werkwijze. In paragraaf 4 bespreken we enkele aanpassingen die aan de gegevens van de periode 1987-2012 zijn gedaan om die beter vergelijkbaar te maken met de gegevens vanaf 2003 en de revisie-2021. In paragraaf 5 wordt uiteengezet hoe er gedetailleerde gegevens naar leeftijd, geslacht, arbeidsduur en onderwijsniveau voor de periode 2003-2012 opgesteld zijn die vergelijkbaar zijn met die vanaf 2013. In paragraaf 6 wordt de raming van de consistente reeksen besproken. In paragraaf 7 worden de resultaten getoond in een reeks grafieken en worden enkele bijzonderheden besproken, waarbij we met name letten op de niveau- en mutatieverschillen met de oorspronkelijk gepubliceerde reeksen. In bijlagen A en B worden enkele details van de ramingen over 1987-2002 besproken. De nieuwe reeksen zelf zijn opgenomen in StatLine als de tabel *Arbeitsdeelname vanaf 1987* (CBS 2026b).

2 Begrippen

2.1 Revisies

Een *revisie* is een breuk in gepubliceerde gegevens (Eurostat 2021b, p. 170-6; OECD 2007, pp. 125, 88–107). Een revisie wordt in dit verslag nader aangeduid met een jaartal dat slaat op het eerste volledige kalenderjaar waarover de gereviseerde gegevens waargenomen en gepubliceerd zijn.

Sinds het begin van de EBB in 1987 zijn er revisies met wijzigingen in gepubliceerde EBB-gegevens geweest in 1992, 2001, 2013 en 2021; daarnaast zijn er wijzigingen geweest die niet geleid hebben tot revisie in gegevens of waarbij eerdere gegevens direct of vrijwel direct herrekend zijn. Hierachter ligt meestal een herontwerp, dat kan bestaan uit wijzigingen in begrippen, ontwerp (steekproef en weging), vraagstelling, waarneming en bewerking. Zo'n herontwerp leidt tot een breuk en die kan weer leiden tot een revisie.

De verschillende perioden waarover gegevens beschikbaar zijn:

- Revisie-1987: 1987-1992
- Revisie 1992: 1992 – 2006 en voor sommige aggregaten ook 1987-1992
- Revisie 2001: 2001 – 2014
- Revisie 2013: 2003 – 2020
- Revisie 2021: 2013 – 2025 en voor sommige aggregaten ook 2003-2012

2.2 Arbeidsmarktbegrippen

Bij de bespreking van de gebruikte arbeidsmarktbegrippen zullen we uitgaan van de huidige definities. We beschrijven alleen de algemene aspecten (CBS 2023a); details over de definities en de implementatie in statistische onderzoeken zijn te vinden in documenten van de ILO (ILO 2024), Europese verordeningen (Eurostat 2023) en in CBS-publicaties (Dirven en Janssen 2012; Dirven en Janssen 2013). Andere gebruikte begrippen en termen worden in de verschillende paragrafen over ramingen besproken.

Bevolking

Tot de *bevolking* behoren alle personen die in Nederland wonen. In de tabellen over arbeidsdeelname wordt de bevolking beperkt tot de personen die niet in institutionele huishoudens, zoals verzorgingshuizen, wonen; in de arbeidsmarktstatistiek wordt dit de *beroeps- en niet-beroepsbevolking* genoemd, en in de bevolkingsstatistiek de *personen in particuliere huishoudens*.

Werkzame beroepsbevolking

Tot de *werkzame beroepsbevolking* behoren personen met betaald werk, ongeacht het aantal uren; meestal wordt dit beperkt tot personen van 15 tot 75 jaar. Vanaf de revisie-1992 tot de revisie-2013 was de werkzame beroepsbevolking beperkt tot personen die ten minste 12 uur per week werkten; dit begrip wordt aangegeven met de term *werkzame beroepsbevolking (12-uursdefinitie)* of *werkzame beroepsbevolking volgens de nationale definitie*; ter onderscheid wordt het huidige begrip *werkzame beroepsbevolking* ook wel *werkzame beroepsbevolking volgens de internationale definitie* genoemd. Daarnaast werd tot 2013 het begrip *werkzame personen* gebruikt voor personen met betaald werk, ongeacht het aantal uren. De definities van de begrippen *werkzame beroepsbevolking* en *werkzame personen* zijn identiek, wat ook blijkt uit arbeidsmarktreeksen over de periode 2000-2014 toen reeksen volgens beide begrippen werden gepubliceerd (CBS 2014a; CBS 2015b): in deze periode zijn de numerieke waarden van deze reeksen identiek. Voor de teruglegging zullen we beide begrippen daarom aan elkaar gelijkstellen; uiteraard kunnen de reeksen volgens de verschillende revisies nog wel van elkaar verschillen door wijzigingen in ontwerp, vraagstelling of bewerking.

Als generieke term waarvan de inhoud per periode kan verschillen, gebruiken we *werkzame personen*.

Werkloze beroepsbevolking

Tot de *werkloze beroepsbevolking* behoren personen zonder betaald werk die recent naar betaald werk gezocht hebben en daarvoor direct beschikbaar zijn. Vanaf de revisie-1992 tot de revisie-2013 was de officiële definitie beperkt tot personen die betaald werk voor ten minste 12 uur per week zochten; dit begrip wordt aangegeven met de term *werkloze beroepsbevolking (12-uursdefinitie)* of *werkloze beroepsbevolking volgens de nationale definitie*. Ter onderscheid wordt het huidige begrip werkzame beroepsbevolking ook wel *werkzame beroepsbevolking volgens de internationale definitie* genoemd; cijfers hierover werden al vanaf 2000 gepubliceerd, maar vormden tot 2013 niet het hoofdonderwerp van communicatie over de arbeidsmarkt.

In eerdere publicaties werden ook wel de meer of minder vergelijkbare begrippen *werkzoekenden zonder werkkring*, *werklozen*, *werkloze personen* en *niet-werkzame personen in de beroepsbevolking* gebruikt.

Als generieke term waarvan de inhoud per periode kan verschillen, gebruiken we *werkloze personen*.

Beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking

De *beroepsbevolking* bestaat uit personen die behoren tot de werkzame of werkloze beroepsbevolking. Het werkzaam zijn heeft prioriteit: een persoon die betaald werk heeft en ook werk zoekt, behoort tot de werkzame beroepsbevolking en niet, ook niet gedeeltelijk, tot de werkloze beroepsbevolking.

De *niet-beroepsbevolking* bestaat uit de personen die niet tot de beroepsbevolking behoren. In eerdere publicaties werd ook wel de term *overige bevolking* gebruikt.

In het vervolg maken we onderscheid tussen de term “*beroeps- en niet-beroepsbevolking*” en de zinsnede “*beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking*.” Met de term “*beroeps- en niet-beroepsbevolking*” bedoelen we het totaal van beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking, met de zinsnede “*beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking*” bedoelen we *beroepsbevolking* en *niet-beroepsbevolking* als twee afzonderlijke begrippen, gegevens, reeksen, e.d.

3 Methode en werkwijze

3.1 Methode

Consistentie van tijdreeksen heeft 2 aspecten (ESS 2017, blz. 18):

- *Vergelijkbaarheid in de tijd*: de begrippen en definities waarop een variabele berust, zijn in de tijd vergelijkbaar zodat gegevens over die variabele uit verschillende perioden met elkaar vergeleken kunnen worden. Er kunnen dan bijvoorbeeld uitspraken gedaan worden als “In 2015 was de werkloosheid net zo hoog als in 1985.”
- *Statistische samenhang*: statistische en rekenregels zijn in acht genomen, zodat de gegevens intern en numeriek consistent zijn. Er kunnen dan bijvoorbeeld uitspraken gedaan worden als “De som van werkzame personen en werkloze personen is zowel begripsmatig als numeriek gelijk aan de beroepsbevolking.” Deze samenhang kan zowel binnen datasets als tussen datasets van belang zijn.

A. Wallgren en B. Wallgren (2013, p. 10-12) onderscheiden meerdere groepen van methoden om in tijdreeksen consistentie te bereiken als zich een breuk heeft voorgedaan. Hier zullen we gebruik maken van twee van deze methodengroepen.¹

¹ Voor het terugleggen van reeksen worden ook wel met behulp van geavanceerdere tijdreeksmethoden combinaties van beide methoden in één model gebruikt, zie onder andere Van den Brakel en Roels (2010), Weigand e.a. (2018), Souren, Krieg e.a. (2022), Hungnes e.a. (2022) (zie ook Hamre e.a. 2022 en Hungnes e.a. 2024). Een dergelijke methode is ook gebruikt om de revisie-2021 terug te leggen tot 2013 en gedeeltelijk tot 2003 (Van den Brakel 2022). Bij deze laatste teruglegging is gebruik gemaakt van het paneldesign van de EBB dat in 2001 is ingevoerd; het gebruikte model

1. *Koppelen met andere variabelen*: Er worden modellen opgesteld voor de relaties tussen nieuwe en oude begrippen waarmee sommige wijzigingen verklaard worden. Met behulp van deze modellen worden de gegevens aangepast.
2. *Koppelen in de tijd* van reeksen: In het jaar waarin de breuk is opgetreden, het zogeheten *breukjaar*, wordt de reeks gekoppeld.
 - (a) In een eerste stap wordt meestal een multiplicatieve koppeling gebruikt, waarbij de gegevens vòòr de breuk vermenigvuldigd worden met de verhouding in het breukjaar tussen de waarde na de breuk en de waarde voor de breuk, de zogeheten *koppelfactor*. Hiermee wordt *consistentie in de tijd* bereikt.
 - (b) In een tweede stap wordt er voor gezorgd dat de *samenhang* met andere gegevens wordt bereikt; meestal gebeurt dit door evenredige aanpassing van de gegevens die in de eerste stap geraamd zijn. De methode vereist dat bij een breuk in de reeks er tenminste één overlappende periode is, d.w.z. een periode met gegevens zowel voor de breuk als na de breuk.

Vergelijkbaarheid in de tijd zullen we hier proberen te bereiken in drie stappen, corresponderend met de hierboven onderscheiden methoden.

1. We gebruiken de eerste methode om breuken als gevolg van specifieke wijzigingen weg te werken met behulp van verwante gegevens. Hierbij worden de gegevens aangepast en aangevuld omdat de mate van detail soms verschilt, sommige gegevens ontbreken, de weging veranderd is, of specifieke breuken voorkomen. Dit wordt verder toegelicht in [paragraaf 3.2.2, punt 1](#) en uitgewerkt in paragrafen [4](#) en [5](#). De bewerkingen in deze stap duiden we aan met *voorbewerkingen*.
2.
 - (a) Ook na deze voorbewerkingen blijven er breuken over. Sommige verschillen kunnen namelijk niet teruggelegd worden omdat ze te algemeen van aard zijn of er geen statistische informatie voor teruglegging beschikbaar is. Deze resterende breuken worden weggewerkt door de reeksen voor en na revisie te koppelen in de jaren waarin zich breuken hebben voorgedaan. Hiermee wordt consistentie in de tijd bereikt; dit wordt verder toegelicht in [paragraaf 3.2.2, punt 2a](#) en uitgewerkt in paragrafen [5](#) en [6](#).² Bij deze methode wordt alleen gebruik gemaakt van gepubliceerde tabellen, niet van achterliggende gegevens zoals individuele data, niet-gepubliceerde deelreeksen (bijvoorbeeld van afzonderlijke herbenaderingen), *paradata*³ of verwante reeksen.
 - (b) Samenhang wordt hier alleen binnen de dataset en met de bevolkingsstatistiek gezien. Dit wordt verder toegelicht in [paragraaf 3.2.2, punt 2b](#) en wordt uitgewerkt in [paragraaf 6](#).

benut vooral de panelkenmerken van de data om de nauwkeurigheid te vergroten.

Ook de tabel *Arbeidsdeelname vanaf 1969* (CBS [2022a](#)) die lange consistente tijdreeksen tot 2020 (voor revisie-2021) geeft, is gebaseerd op een tijdreeksmodel; met dit model is de toenmalige reeks 2003-2014 teruggelegd met behulp van een oudere reeks over 1969-2009 (Souren en Lodder [2017](#); toelichting bij de StatLine-tabel CBS [2022a](#)), die zelf ook weer gebaseerd was op een model (Lodder [2010](#); Kösters e.a. [2009](#)). Om niet een opeenstapeling van modellen te krijgen, is er voor gekozen geen gebruik te maken van deze tabel, maar om de Nieuwe Reeks op te bouwen vanuit de oorspronkelijke reeksen zoals gepubliceerd in de EBB-publicaties en in StatLine.

² Deze methode is onder meer gevolgd bij de revisie van de Zweedse arbeidskrachtenenquête in 1992 (B. Wallgren en A. Wallgren [2013](#)), bij de herziening van de Finse arbeidskrachtenenquête in 1984 (Rissanen [1985](#)) en bij de herziening van de Franse *Enquête Emploi* in 2021 (Guillaumat-Tailliet en Tavan [2021](#); Insee [2021](#)).

³ *Paradata* zijn data over het waarnemings- en bewerkingsproces waarmee de uiteindelijke gegevens tot stand zijn gekomen.

3.2 Reeksen en werkwijze

3.2.1 Reeksen

Er is gekozen om de berekeningen uit te voeren voor mannen en vrouwen per 12 vijfjaarsleeftijdsklassen: 15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69 en 70-74, dus $2 \times 12 = 24$ categorieën; dit is gedaan voor elk van werkzame beroepsbevolking, werkloze beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking; in totaal zijn er dus $3 \times 24 = 72$ categorieën onderscheiden. Bij de werkzame beroepsbevolking is de wekelijkse arbeidsduur in 4 klassen (< 12 uur, 12-19 uur, 20-34 uur en ≥ 35 uur) gebruikt als verdere onderverdeling; dit geeft $4 \times 24 = 96$ subcategorieën. Bij de bewerkingen zijn voor de werkzame beroepsbevolking de 24 categorieën afgeleid door optelling van de onderverdeling naar arbeidsduur. De bewerkingen vinden dus steeds plaats met 24 categorieën voor elk van werkloze beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking en met 96 subcategorieën voor de werkzame beroepsbevolking, dus $2 \times 24 + 96 = 144$ categorieën en subcategorieën.

Voor de periode 2003-2025 zijn de gegevens en bewerkingen verder verdeeld naar 3 onderwijsniveaus volgens de Standaard Onderwijsindeling-2021 (SOI-2021; CBS 2025c):⁴

1. basisonderwijs, vmbo, mbo1

2. havo, vwo, mbo2-4

3. hbo, wo

alsmede een restgroep

4. onbekend;

voor deze periode zijn er dus 96 categorieën voor elk van werkzame beroepsbevolking, werkloze beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking. De arbeidsduur van de werkzame beroepsbevolking is onderverdeeld naar 5 klassen (< 12 uur, 12-19 uur, 20-28 uur, 29-34 uur en ≥ 35 uur). Voor deze periode vinden de bewerkingen dus plaats voor $2 \times 96 + 5 \times 96 = 672$ categorieën en subcategorieën.

Er zijn ook wel andere kruistabellen beschikbaar, waarin bijvoorbeeld regio voorkomt, maar die sluiten minder aan bij de probleemstelling. De factor arbeidsduur is opgenomen omdat uit de beschikbare documentatie over de breuken blijkt dat arbeidsduur dikwijls een grote samenhang heeft met de verschillen in de uitkomsten voor en na breuken.

Voor de personen van 75 jaar of ouder worden afzonderlijke ramingen gemaakt.

3.2.2 Werkwijze

De werkwijze valt uiteen in 2 hoofdonderdelen, die corresponderen met de in paragraaf 3.1 genoemde methoden; ze worden uitvoeriger besproken in de paragrafen 4 t/m 6:

1. *Koppelen met andere variabelen (Voorbewerkingen):*

(a) *Correcties 1987-2006*

- i. In de periode 1987-1991 zijn niet alle gegevens na revisie-1992 op het niveau van categorieën en subcategorieën gepubliceerd; de ontbrekende gegevens zijn geraamd, zodat de revisie-1992 in haar geheel teruggedroefd wordt naar 1987 (paragraaf 4.3.3).
- ii. In de periode 1987-2000 is niet opgehoogd naar de werkelijke bevolking exclusief de institutionele bevolking, maar naar de totale bevolking inclusief de institutionele bevolking of naar geëxtrapoleerde data; de gegevens zijn hiervoor gecorrigeerd (paragraaf 4.3.1).
- iii. In de periode 1987-2006 zijn sommige gegevens gemarkeerd als onbekend of zijn gedeeltelijk niet gepubliceerd, zoals die over ouderen; deze zijn geraamd met behulp van andere bronnen (paragrafen 4.3.2 en 4.3.4).
- iv. Er zijn afzonderlijke correcties gemaakt voor betaalde stagiaires (bijlage B.2).

(b) *Correcties 2001-2014*

- i. Sommige gegevens zijn gemarkeerd als onbekend; deze zijn geraamd met behulp van andere gegevens (paragrafen 4.3.2 en 4.3.4).
- ii. Er zijn afzonderlijke correcties gemaakt voor betaalde stagiaires (bijlage B.2).

⁴ In eerdere versies van de Standaard Onderwijsindeling werden deze 3 niveaus wel respectievelijk laag, middelbaar en hoog genoemd.

(c) *Correcties 2003-2020*

- i. Er zijn afzonderlijke correcties gemaakt voor betaalde stagiaires ([bijlage B.2](#)).
- ii. Omdat de reeksen volgens revisie-2013 en revisie-2021 beschikbaar zijn in veel groter detail ([paragraaf 3.1](#)) en de revisie-2021 al gedeeltelijk teruggelegd is tot 2003, is de revisie-2021 afzonderlijk teruggelegd tot 2003 ([paragraaf 5](#)).

2. *Koppelen in de tijd (consistentie en samenhang):*

- (a) Na de aanpassingen onder ([1a](#)), ([1b](#)) en ([1c](#)), die we gezamenlijk aanduiden met *voorbe- werkingen*, hebben we doorlopende tijdreeksen voor 3 perioden: 1987-2006, 2001-2014 en 2003-2025. Over de gehele periode 1987-2025 bezien zijn er in deze reeksen dan nog breuken; deze zijn zichtbaar in de overlappende jaren. In een overlappend jaar⁵ worden per categorie de reeksen gekoppeld, zodat er een doorlopende reeks ontstaat ([paragraaf 6](#)).
- (b) Er zijn al eerder ramingen gemaakt voor het totaal per geslacht van de werkloze beroeps- bevolking in de gehele periode 1945-2022 (Zeelenberg en Kazemier [2024](#)). Ook is per vijf- jaarsleeftijdsklasse het totaal van werkzame, werkloze en niet-beroepsbevolking bekend uit de bevolkingsstatistiek ([paragraaf 4.3.1](#)). De in stap [2a](#) gekoppelde gegevens zijn per jaar door middel van evenredige aanpassing consistent gemaakt met deze beide gegeven totalen (paragrafen [6.2](#) en [6.3](#)).
- (c) [paragraaf 3.3](#) geeft een rekenvoorbeeld van deze beide laatste correcties ([2a](#)) en ([2b](#)), en [paragraaf 3.4*](#) een formele beschrijving.

Deze bewerkingen kunnen worden gezien als “lagen” die bovenop het oorspronkelijke, gepubli- ceerde, cijfer gelegd worden. De uiteindelijke correctie is de som van de correcties per laag, en na optelling ervan bij de oorspronkelijke reeks verkrijgen we een in de tijd doorlopende consistente tijdreeks.

3.3 Voorbeeld

We geven een eenvoudig voorbeeld van de koppelmethode waarbij in een reeks één breuk is. De reeks voor revisie is beschikbaar voor de periode 2010-2015 en de reeks na revisie voor de periode 2013-2015.⁶ De overlappende perioden zijn dus 2013-2015. [Tabel 3.1](#) geeft de data voor revisie en [tabel 3.2](#) de data na revisie.

Tabel 3.1 Voorbeeld: reeksen voor revisie

	Beroeps- en niet-beroeps- bevolking × 1000	Werkzame beroepsbevolking		Werkloze beroeps- bevolking	Niet-beroeps- bevolking
		Deeltijd	Voltijd		
2010	4.399	1.472	2.300	150	478
2011	4.341	1.450	2.242	149	500
2012	4.319	1.463	2.186	183	487
2013	4.305	1.461	2.108	240	495
2014	4.241	1.425	2.077	237	502
2015	4.176	1.408	2.061	205	502

⁵ Meestal in het eerste overlappende jaar bezien vanuit de meest recente reeks, dus respectievelijk 2001 en 2003. Bij overlappende jaren wordt dus de reeks gebruikt die betrekking heeft op de meest recente revisie. Bij cellen met kleinere waarden wordt niet een enkel overlappend jaar gebruikt maar het gemiddelde van drie overlappende jaren.

⁶ De data betreffen de bevolking van 25 tot 45 jaar, afgeleid uit CBS ([2022b](#)) en CBS ([2026c](#))

Tabel 3.2 Voorbeeld: reeksen na revisie

	Beroeps- en niet-beroeps- bevolking	Werkzame beroepsbevolking		Werkloze beroeps- bevolking	Niet-beroeps- bevolking
		Deeltijd	Voltijd		
	× 1000				
2010	.	.	.	.	.
2011	.	.	.	.	.
2012	.	.	.	.	.
2013	4.305	1.394	2.188	265	457
2014	4.241	1.374	2.141	261	465
2015	4.176	1.361	2.118	233	465

In [tabel 3.3](#) geven we voor één van de reeksen een voorbeeld van koppeling.

Tabel 3.3 Voorbeeld: koppelen van een reeks voor en na revisie

	Werkzame beroepsbevolking, voltijd		
	voor revisie-2021	na revisie-2021	gekoppelde reeks
factor	2188/2108	1	
	× 1000		
2010	2.300	.	2.387
2011	2.242	.	2.327
2012	2.186	.	2.269
2013	2.108	2.188	2.188
2014	2.077	2.141	2.141
2015	2.061	2.118	2.118

De gekoppelde reeks is samengesteld uit 2 delen. Vanaf 2013 wordt de reeks na revisie genomen, vòòr 2013 de reeks voor revisie vermenigvuldigd met een factor, gelijk aan de verhouding tussen de reeks na revisie en de reeks voor revisie; bijvoorbeeld voor 2010 is de waarde van de gekoppelde reeks gelijk aan $2188/2108 \times 2300 = 2387$. Het is gebruikelijk om de meest recente reeks zo ver mogelijk terug in de tijd te gebruiken; de reeksen worden dus gekoppeld in de, in de tijd gezien, eerste overlappende periode. Zijn de gegevens relatief onnauwkeurig, bijvoorbeeld omdat ze op een steekproef berusten, dan kan ook het gemiddelde van een aantal perioden gebruikt worden, hier bijvoorbeeld de jaren 2013-2015. In [tabel 3.4](#) geven we de op dezelfde wijze gekoppelde reeksen voor de overige variabelen.

De werkloze beroepsbevolking wordt afzonderlijk geraamd; deze raming staat in de op één na laatste kolom van [tabel 3.4](#). In de laatste kolom staat de factor waarmee de werkzame en de niet-beroepsbevolking vermenigvuldigd moeten worden om de som van werkzame, werkloze en niet-beroepsbevolking gelijk te maken aan de beroeps- en niet-beroepsbevolking; deze factor is gelijk aan

$$\frac{\text{beroeps- en niet-beroepsbevolking} - \text{werkloze beroepsbevolking (Nieuwe Reeks)}}{\text{werkzame beroepsbevolking} + \text{niet-beroepsbevolking}}$$

Bijvoorbeeld voor 2010 is de factor gelijk aan $(4399 - 178)/(1404 + 2387 + 441) = 4221/4233 = 0,997$.

Tabel 3.4 Voorbeeld: gekoppelde reeksen

	Beroeps- en niet- beroeps- bevolking	Werkzame beroepsbevolking		Werkloze beroeps- bevolking	Niet-be- roepsbe- volking	Werkloze beroeps- bevolking (Nieuwe Reeks)	Factor
		Deeltijd	Voltijd				
	× 1000						
2010	4.399	1.404	2.387	166	441	178	0,997
2011	4.341	1.384	2.327	165	462	177	0,998
2012	4.319	1.396	2.269	202	450	209	0,999
2013	4.305	1.394	2.188	265	457	265	1
2014	4.241	1.374	2.141	261	465	261	1
2015	4.176	1.361	2.118	233	465	233	1

In [tabel 3.5](#) staan de definitieve reeksen die consistent zijn in de tijd en met de bevolkingsstatistiek.

Tabel 3.5 Voorbeeld: consistente reeksen (Nieuwe Reeks)

	Beroeps- en niet-beroeps- bevolking	Werkzame beroepsbevolking		Werkloze beroeps- bevolking	Niet-beroeps- bevolking
		Deeltijd	Voltijd		
	× 1000				
2010	4.399	1.400	2.380	178	440
2011	4.341	1.381	2.323	177	461
2012	4.319	1.394	2.266	209	449
2013	4.305	1.394	2.188	265	457
2014	4.241	1.374	2.141	261	465
2015	4.176	1.361	2.118	233	465

De methode wordt formeel uitgewerkt in [paragraaf 3.4*](#).

3.4* Formele beschrijving van het revisieprobleem

Deze paragraaf bevat een wiskundige beschrijving van het revisieprobleem, met name van het koppelen in breukjaren en van het bereiken van samenhang. Hij is een formele weergave van de methode die in [paragraaf 3.3](#) met een voorbeeld uitgewerkt is. Ten opzichte van [paragraaf 3.3](#) bevat hij geen nieuwe bijzonderheden.

3.4.1 Probleemstelling

We gaan uit van de reeksen na voorbewerkingen. We hebben de beschikking over tijdreeksen, aangegeven met $x_{t,g,\ell,u,o}^{v,r}$, waarin x de tijdreeks is, t ($t = 1, 2, \dots, T$) de periode aangeeft, g het geslacht waarop de reeks betrekking heeft, ℓ de leeftijdsklasse, u de urenklasse, o het onderwijsniveau, v het type reeks, en r ($r = 1, 2, \dots, R$) de revisie. Een combinatie van g, ℓ, u en o geven we aan met de term *categorie* en de samenstellende onderdelen ervan met de term *subcategorie*. Voor het type onderscheiden we beroeps- en niet-beroepsbevolking ($v = bv$), beroepsbevolking ($v = bb$), werkzame beroepsbevolking ($v = wz$), werkloze beroepsbevolking ($v = wl$), en niet-beroepsbevolking ($v = nb$). De tijdreeksen hebben alle dezelfde lengte, maar aan het begin en einde ervan komen deelreeksen met de waarde *onbekend* voor; cf. tabellen 3.2 en 3.3. Met andere woorden: voor elke revisie r zijn er perioden t_0^r en t_1^r zodat

$$\begin{aligned} x_{t,g,\ell,u,o}^{v,r} &= \text{onbekend}, & 1 \leq t < t_0^r, \\ x_{t,g,\ell,u,o}^{v,r} &= \text{onbekend}, & t_1^r < t \leq T \end{aligned}$$

Voor de totalen van de categorieën en subcategorieën gebruiken we de respectievelijke hoofdletters G, L, U en O . Er geldt bijvoorbeeld

$$x_{t,g,\ell,U,o}^{wz,r} = \sum_u x_{t,g,\ell,u,o}^{wz,r}.$$

Alleen bij het type wz speelt de urenklasse u een rol, bij de overige typen bv, bb, wl en nb niet. Daarnaast zijn er revisies waarbij niet gedifferentieerd is naar onderwijsniveau. Dit geven we aan door als index hier ook een hoofdletter U respectievelijk O te gebruiken. De beroepsbevolking wordt berekend als de som van werkzame beroepsbevolking en werkloze beroepsbevolking, en is dus geen afzonderlijk te ramen variabele.

3.4.2 Koppeling

Het *koppeljaar* t^r tussen twee revisies is steeds het eerste jaar waarin beide revisies een waarde hebben

$$k^r = \min_{1 \leq t \leq T} \{t : x_{t,g,\ell,u,o}^{v,r} \neq \text{onbekend} \wedge x_{t,g,\ell,u,o}^{v,r-1} \neq \text{onbekend}\}.$$

We nemen aan dat elke twee reeksen met een opeenvolgend revisienummer in tenminste één periode overlappen, dat wil zeggen dat er tenminste één periode is waarin beide niet de waarde *onbekend* hebben. Meestal zal het koppeljaar k^r alleen afhangen van de revisies r en $r - 1$ en dus voor elke reeks dezelfde waarde hebben; maar in het algemeen kan k^r ook van v, g, ℓ, u en o afhangen. De bijbehorende *koppelfactor* is

$$\alpha_{g,\ell,u,o}^{v,r} = \begin{cases} \frac{x_{k^r,g,\ell,u,o}^{v,r}}{x_{k^r,g,\ell,u,o}^{v,r-1}}, & x_{k^r,g,\ell,u,o}^{v,r} \neq 0 \wedge x_{k^r,g,\ell,u,o}^{v,r-1} \neq 0, \\ 1, & x_{k^r,g,\ell,u,o}^{v,r} = 0 \vee x_{k^r,g,\ell,u,o}^{v,r-1} = 0. \end{cases} \quad (3.1)$$

De koppelfactor wordt gebruikt om de desbetreffende reeks van revisie $r - 1$ te transformeren in een reeks van revisie r . Is de teller of de noemer in *vergelijking (3.1)* gelijk aan 0, dan stellen we de koppelfactor op 1; op deze manier zorgen we ervoor dat incidentele nulwaarnemingen in een koppeljaar er niet toe leiden dat de gekoppelde reeks voor dat koppeljaar in haar geheel nul wordt, ook al zijn de waarden van de betreffende revisie dat niet. De *eindkoppelfactor* die een reeks van revisie $r - 1$ transformeert in een reeks op het niveau van de laatste revisie R , is

$$\gamma_{g,\ell,u,o}^{v,r} = \prod_{s=r}^R \alpha_{g,\ell,u,o}^{v,s}.$$

Door de oorspronkelijke reeksen $x_{t,g,\ell,u,o}^{v,r}$ te vermenigvuldigen met de corresponderende eindkoppelfactoren, verkrijgen we R reeksen die lopen van t_0^r tot t_1^r en die in de koppeljaren gelijk zijn:

$$z_{t,g,\ell,u,o}^{v,r} = \gamma_{g,\ell,u,o}^{v,r} x_{t,g,\ell,u,o}^{v,r} \quad t_0^r \leq t \leq t_1^r. \quad (3.2)$$

Eenvoudig is na te gaan dat twee reeksen met een opeenvolgend revisienummer in het corresponderende koppeljaar dezelfde waarde hebben.

Uit **vergelijking (3.2)** is een doorlopende reeks samen te stellen zodanig dat steeds de meest recente reeks gebruikt wordt:

$$z_{t,g,\ell,u,o}^v = z_{t,g,\ell,u,o}^{v,r^*} \quad r^* = \max_{1 \leq r \leq R} \{r : x_{t,g,\ell,u,o}^{v,r} \neq \text{onbekend}\}. \quad (3.3)$$

Merk op dat de periode r^* kan afhangen van v, t, g, ℓ, u en o , al zal ze in de praktijk meestal alleen van t afhangen.

De uitbreiding tot het geval waarin de koppeling gemaakt wordt met een gemiddelde over een aantal jaren is als volgt. Een voorwaarde is uiteraard dat beide revisiereeksen r en $r - 1$ over deze jaren volledig bekend zijn. De koppelfactor is dan

$$\alpha_{g,\ell,u,o}^{v,r} = \begin{cases} \frac{\sum_{i=0}^n x_{t^r+i,g,\ell,u,o}^{v,r}}{\sum_{i=0}^n x_{t^r+i,g,\ell,u,o}^{v,r-1}}, & \sum_{i=0}^n x_{t^r+i,g,\ell,u,o}^{v,r} \neq 0 \wedge \sum_{i=0}^n x_{t^r+i,g,\ell,u,o}^{v,r-1} \neq 0, \\ 1, & \sum_{i=0}^n x_{t^r+i,g,\ell,u,o}^{v,r} = 0 \vee \sum_{i=0}^n x_{t^r+i,g,\ell,u,o}^{v,r-1} = 0, \end{cases}$$

waarin $n + 1$ het aantal jaren is waarover het gemiddelde genomen wordt. De overige formules blijven gelijk. In dit geval is het niet zo dat de reeksen uit **vergelijking (3.3)** in de koppeljaren gelijk zijn. We werken daarom alleen met zo'n gemiddelde als het gaat om kleine waarden met relatief grotere onnauwkeurigheid.

3.4.3 Samenhang

Per definitie moet gelden

$$\begin{aligned} y_{t,g,\ell,U,o}^{bv} &= y_{t,g,\ell,U,o}^{bb} + y_{t,g,\ell,U,o}^{nb} \\ y_{t,g,\ell,U,o}^{bb} &= y_{t,g,\ell,U,o}^{wz} + y_{t,g,\ell,U,o}^{wl} \end{aligned}$$

waarin y de definitieve consistente tijdreeks aanduidt. Hieruit volgt

$$y_{t,g,\ell,U,o}^{bv} = y_{t,g,\ell,U,o}^{wz} + y_{t,g,\ell,U,o}^{wl} + y_{t,g,\ell,U,o}^{nb}$$

Omdat het linkerlid, de beroeps- en niet-beroepsbevolking naar geslacht en leeftijd, gegeven is uit de bevolkingsstatistiek, is er een restrictie op de som van werkzame beroepsbevolking, werkloze beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking, die per jaar geldt:

$$y_{t,g,\ell,U,O}^{bv} = y_{t,g,\ell,U,O}^{wz} + y_{t,g,\ell,U,O}^{wl} + y_{t,g,\ell,U,O}^{nb}$$

De werkloze beroepsbevolking naar leeftijd en geslacht wordt afzonderlijk geraamd, zodat deze hier als bekend wordt aangenomen. De restrictie kan dus worden geschreven als

$$y_{t,g,\ell,U,O}^{wz} + y_{t,g,\ell,U,O}^{nb} = y_{t,g,\ell,U,O}^{bv} - y_{t,g,\ell,U,O}^{wl}$$

waarbij de rechterzijde een bekende grootte is. We definiëren nu de *restrictiefactor* als de verhouding tussen deze bekende grootte en de overeenkomstige doorlopende reeks die in de vorige deelparagraaf geraamd is:

$$\delta_{t,g,\ell,U,O} = \frac{y_{t,g,\ell,U,O}^{bv} - y_{t,g,\ell,U,O}^{wl}}{z_{t,g,\ell,U,O}^{wz} + z_{t,g,\ell,U,O}^{nb}}.$$

De uiteindelijke ramingen worden dan berekend als

$$\begin{aligned} y_{t,g,\ell,u,o}^{wz} &= \delta_{t,g,\ell,U,O} z_{t,g,\ell,u,o}^{wz} \\ y_{t,g,\ell,u,o}^{nb} &= \delta_{t,g,\ell,U,O} z_{t,g,\ell,u,o}^{nb} \end{aligned}$$

4 Beroepsbevolking 1987 – 2014

4.1 Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we hoe de beroepsbevolking volgens de revisies-1992 en -2001 gecorrigeerd is voor ontbrekende gegevens en voor verschillen in ophoging ten opzichte van de ophoging bij latere revisies. Dit betreft de correcties onder **1a** en **1b** in **paragraaf 3.2**. Ze worden hier gezamenlijk besproken omdat de correcties van de periode 2001-2014 ook voorkomen onder die van de periode 1987-2006.⁷

4.2 Beschrijving

4.2.1 Enquête Beroepsbevolking en Arbeidskrachtentelling

In 1987 werd de Enquête Beroepsbevolking (EBB) ingevoerd als opvolger van de Arbeidskrachtentelling (AKT) die tussen 1973 en 1985 tweejaarlijks werd gehouden. De vraagstelling en de uitvoering van de EBB verschilt aanzienlijk van die van de AKT. Belangrijke verschillen tussen AKT en EBB zijn

- De EBB is maandelijks, de AKT tweejaarlijks (in de oneven jaren),
- De EBB heeft betrekking op het gemiddelde over de periode, de AKT op het voorjaar (maart – mei),
- De vraagstelling en de uitvoering verschillen.

Bij de vragenlijst van de EBB werden kleine banen beter waargenomen. De definitie van beroepsbevolking bleef ongewijzigd. Bij de nieuwe vragenlijst en werkwijze waren er in 1987 bijna 400 duizend meer werkzame personen dan bij de oude, met name bij jongeren en gehuwde vrouwen met een baan van minder dan 15 uur. Bij de werkloze personen was het effect ongeveer 80 duizend meer, met name bij jongeren en gehuwde vrouwen.

De urenindeling in de EBB bleef tot 1992 dezelfde als in de AKT: < 15 uur, 15-19 uur, 20-34 uur, 35-39 uur, 40-44 uur en ≥ 45 uur en *arbeidsduur onbekend*. In de AKT werd alleen de arbeidsduur van de hoofdbaan waargenomen, en in de EBB van hoofdbaan en bijbanen samen. Hierdoor waren er in 1987 ongeveer 35 duizend personen meer met een arbeidsduur hoger dan 20 uur dan in een AKT het geval zou zijn geweest (CBS 1988a, blz. 19).

Verder werd in de EBB opgehoogd naar de totale bevolking en in de AKT naar de totale bevolking exclusief de institutionele bevolking (CBS 1988a, blz. 22). Bij de herziening van de EBB in 1992 werd dit overigens weer teruggedraaid (**paragraaf 4.2.2**). Een uitgebreide beschrijving van het ontwerp van de EBB in de periode 1987-1999 is te vinden in Hilbink e.a. (2000).

4.2.2 Revisie-1992

In 1992 werd een nieuwe vragenlijst voor de EBB in gebruik genomen. Ook werd tot 1992 de contractuele arbeidsduur, exclusief arbeidsduurverkortings, gemeten en vanaf 1992 de arbeidsduur in een normale werkweek, wat vooral bij werkweken rond 20 uur tot verschillen kon leiden (CBS 1993, blz. 10). Verder werd in de publicaties de indeling naar arbeidsduur gewijzigd, waarbij de bovengrens van de laagste klasse werd verlaagd van 15 uur naar 12 uur; ook werden de hoogste drie urenklassen samengenomen. De urenindeling werd nu: < 12 uur, 12-19 uur, 20-34 uur, ≥ 35 uur en *arbeidsduur onbekend*; de omvang van de groep onbekend was echter veel geringer dan in de AKT (CBS 1987; CBS 1988b). Door de verbetering van de vragenlijst werden er in 1992 ongeveer 45 duizend meer werkzame personen gemeten (CBS 1993, blz. 26-7). Verder werd de weging voor de eerdere jaren 1987-1991 aangepast (CBS 1993, blz. 26), waardoor voor deze jaren de aantallen werkzame personen met ongeveer 30 duizend verlaagd werden.

⁷ Periodes worden steeds aangeduid met begin- en eindjaar van de beschikbare gegevens, en niet met de periode die feitelijk in de koppelingen tot uiteindelijke tijdreeksen gebruikt is.

Daarnaast werd het begrip werkzame beroepsbevolking anders gedefinieerd en werd dit nu gebaseerd op een urengrens van 12 uur. Er bleef echter ook gepubliceerd worden over de aantallen werkzame personen, waarbij de ondergrens 1 uur was.

Voor de werkloze beroepsbevolking zijn de wijzigingen in 1992 van veel groter belang. Niet alleen werden de vraagstelling en de bewerking veranderd, maar ook het begrip werd gewijzigd in de z.g. nationale definitie (Bierings e.a. 1991; Janssen en Dirven 2015). Daarnaast werden de criteria voor zoekgedrag en beschikbaarheid wat verruimd; dit leidde tot ongeveer 30 duizend meer werklozen. Aan de andere kant werden 125 duizend personen met een werkloosheidsuitkering die niet actief zochten, niet langer tot de werklozen geteld. Ook leidde de nieuwe vragenlijst tot een nauwkeuriger meting van het zoekgedrag en de beschikbaarheid, wat leidde tot 35 duizend minder werklozen.

4.2.3 Revisie-2001

Eind 1999 werd in de EBB een roterend panelontwerp ingevoerd (CBS 2006). Hierbij werd de eerste peiling door een enquêteur afgenomen (CAPI),⁸ en de 4 herbenaderingen telefonisch (CATI).⁹ Vanaf 2001 verliep de uitvoering volledig volgens het nieuwe ontwerp. Om de gegevens vergelijkbaar te houden met die van eerdere jaren, bleven de jaarcijfers echter gebaseerd op de eerste peiling via CAPI; deze zijn gepubliceerd in CBS (2008), CBS (2009a) en CBS (2010). Vanaf 2007 zijn cijfers gepubliceerd die zijn samengesteld met een nieuwe weegmethode waarbij alle 5 peilingen gebruikt werden (CBS 2009b, blz. 1); deze zijn gepubliceerd in CBS (2015a), CBS (2014a) en CBS (2015b).

4.3 Gegevens

In de periode 1987-2003 zijn er 3 deelperioden te onderscheiden:

- 1987 - 1991: voor en na revisie-1992
- 1992 - 2006: na revisie-1992, voor revisie-2001
- 2001 - 2014: na revisie-2001

waarbij steeds een zo groot mogelijke overlap is aangehouden. De gegevens over de deelperiode 1987-1991 zijn beschikbaar voor zowel na revisie-1992 als voor revisie-1992; de gegevens na revisie-1992 zijn echter over 1987-1991 minder gedetailleerd dan over 1992-2006. Paragraaf 4.3.3 beschrijft hoe de ontbrekende details zijn geraamd.

4.3.1 Bevolking en beroeps- en niet-beroepsbevolking

In de EBB-tabellen en -publicaties zijn bevolkingsgegevens opgenomen. Voor de periode 1987-2000 blijken deze gegevens te verschillen van de aantallen personen in particuliere huishoudens volgens de bevolkingsstatistiek (CBS 2025a), dat wil zeggen de totale bevolking na correctie voor de institutionele bevolking (vgl. paragrafen 2.2 en 4.3.1). Voor de periode daarna komen ze daarentegen vrijwel overeen. Vermoedelijk ligt de oorzaak bij de bepaling van de maandelijkse bevolkingsaantallen ten behoeve van de weging. Voor 2000 werden deze bepaald met lineaire *extrapolatie*, na 2000 met lineaire *interpolatie* tussen de aantallen op 1 januari van het lopende en het volgende jaar (CBS 2006, blz. 3).

Daarom is voor de periode 1987-2000 gecorrigeerd voor de verschillen in de bevolkingsgegevens van de verschillende statistieken, door per vijfjaarsleeftijdsklasse de gegevens over werkzame personen, werkloze personen en niet-beroepsbevolking te vermenigvuldigen met een verhouding waarbij de teller gelijk is aan de personen in particuliere huishoudens volgens de bevolkingsstatistiek en de noemer gelijk is aan de beroeps- en niet-beroepsbevolking volgens de publicatie waaruit de gegevens afkomstig zijn; zie [bijlage B.1](#) voor meer details. Dit komt op hetzelfde neer als de berekeningen uitvoeren in termen van participatiegraad en werkloosheidspercentage.

Voor de periode 1987-2003 zijn gegevens over de totale bevolking ontleend aan de Bevolkingsstatistiek (CBS 2025a). Voor 1995-2003 zijn daaraan ook gegevens over de institutionele bevolking

⁸ CAPI: Computer Assisted Personal Interviewing

⁹ CATI: Computer Assisted Telephone Interviewing

ontleend; en voor 1987 en 1992 zijn deze ontleend aan respectievelijk Van de Stadt en Bieseman (1990) en Eijkhout en Bieseman (1993). Voor de overige jaren in de periode 1987-1994 zijn over de institutionele bevolking alleen gegevens per tienjaarsleeftijdsklassen gepubliceerd (CBS 2012a; Van der Stegen en Harmsen 2011). Deze zijn verdeeld over de vijfjaarsleeftijdsklassen met interpolatie tussen 1987 en 1992 respectievelijk tussen 1992 en 1995.

4.3.2 Ouderen

Voor de jaren 1987-1991 zijn er geen CBS-gegevens gepubliceerd over werkzame personen van 65 jaar en ouder; deze zijn daarom ontleend aan Eurostat-publicaties over de Labour Force Survey (Eurostat 1989; Eurostat 1990; Eurostat 1991; Eurostat 1992; Eurostat 1993; Eurostat 1994), waarbij vanwege niveauverschillen met AKT (CBS 1987) en EBB (CBS 1993) geïnterpoleerd is tussen 1985 en 1992. Er zijn alleen gegevens gepubliceerd voor 65-69 jaar en voor 70 jaar of ouder; de laatste categorie is gesplitst in 70-74 jaar en 75 jaar of ouder in de verhouding 5:3, die ontleend is aan de EBB over 1992.

Vanaf 1992 zijn er in de EBB gegevens gepubliceerd over werkzame personen van 65 jaar en ouder, ook over personen van 75 jaar en ouder (CBS 2022d; CBS 2026e). Voor werkloze personen tussen 65 en 75 jaar zijn vanaf 2000 gegevens gepubliceerd en voor werkloze personen van 75 jaar en ouder vanaf 2003. Om twee redenen zijn deze aantallen vòòr 2000 op 0 gesteld. Allereerst waren voor 2000 werklozen ouder dan 57½ jaar vrijgesteld van de sollicitatieplicht, zodat het aantal dat voldeed aan de voorwaarden om tot de werkloze beroepsbevolking te behoren, vermoedelijk zeer gering is geweest (Zeelenberg en Kazemier 2024, blz. 14). Ten tweede was volgens de EBB in de eerste jaren na 2000 de werkloze beroepsbevolking van 65 jaar en ouder vrijwel 0.

4.3.3 Werkzame personen 1987-1991

Na de revisie-1992 zijn de gegevens voor 1987-1991 teruggedraaid naar het nieuwe ontwerp en de nieuwe definities. De gereviseerde gegevens naar leeftijd zijn echter alleen gepubliceerd naar tienjaarsleeftijdsklassen voor het totaal van mannen en vrouwen; en de gegevens naar arbeidsduur zijn niet gepubliceerd naar leeftijdsklassen. In 4 stappen zijn de gepubliceerde gegevens na revisie verder onderverdeeld naar vijfjaarsleeftijdsklassen en arbeidsduurklassen, uitgaande van de gegevens vòòr revisie die wel op het gewenste detailniveau zijn gepubliceerd:

1. In de tabellen vòòr revisie zijn meerdere cellen als onbekend aangegeven. Deze zijn vervangen door numerieke waarden rekening houdend met de randen naar leeftijd en arbeidsduur en met de wel volledig gespecificeerde tabellen voor 3 leeftijdsgroepen (15-24, 25-44 en 45-64 jaar).
2. De gegevens zijn gecorrigeerd voor de verandering in de wijze van ophoging en voor de verschillen in bevolkingsaantallen tussen de bevolkingsstatistiek en de EBB (paragraaf 4.3.1); zie bijlage B.1.1.
3. De gegevens zijn gecorrigeerd voor de verlaging van de grens van de laagste arbeidsduurklasse van 15 naar 12 uur; zie bijlage B.1.2.
4. Met behulp van de RAS-methode zijn de resterende verschillen weggewerkt door de gegevens na stap 3 aan te passen aan de gepubliceerde gegevens na revisie.

4.3.4 Werkzame personen 1992-2014

In de kruistabel voor de werkzame personen die voor 1992-2014 uit StatLine (CBS 2008; CBS 2010; CBS 2015a) is afgeleid, wordt van meerdere cellen de waarde aangegeven als onbekend; deze zijn bijgeraamd. Veelal is dit gedaan door ze als restpost te berekenen, bijvoorbeeld als het verschil tussen het totaal en de som van wel bekende onderliggende cellen, of op grond van de ontwikkeling in aangrenzende jaren. Voor de jaren 2000-2006 is daarnaast voor veel van deze cellen met onbekend, de waarde ontleend aan de tabel *Beroepsbevolking volgens de internationale definitie* (CBS 2010), waarin van veel minder cellen de waarde als onbekend is aangegeven.

Voor zover dit door indelingsverschillen viel na te gaan, komen de gegevens in StatLine vrijwel overeen met de eerder in papieren EBB-publicaties gepubliceerde gegevens.

4.3.5 Stagiaires

De aantallen werkzame personen voor 1987-2014 zijn gecorrigeerd voor de verbeterde waarneming van betaalde stagebanen. De correcties zijn gebaseerd op stagebanen volgens de Statistiek Werkgelegenheid en Lonen (2006-2014) en op aantallen afgestudeerden (1987-2005). Ze worden uitvoeriger beschreven in [bijlage B.2](#). De correcties betreffen ramingen voor niet in de EBB waargenomen aantallen betaalde stagiaires. Ze zijn opgeteld bij de werkzame beroepsbevolking en in mindering gebracht op de niet-beroepsbevolking.

4.3.6 Werkloze personen 1987-2014

Voor de werkloze personen is vanaf 1987 grotendeels dezelfde werkwijze gevolgd als voor de werkzame personen, maar zonder de onderverdeling naar arbeidsduur.

Voor de werkloze beroepsbevolking volgens de nationale definitie zijn de gegevens vanaf 1996 gepubliceerd in StatLine (CBS [2009a](#); CBS [2015b](#); CBS [2022c](#)); voor 1993-1999 zijn ze gepubliceerd in de papieren EBB-publicaties (CBS [1994](#); CBS [1995](#); CBS [1996](#); CBS [1997](#); CBS [1998](#); CBS [1999](#); CBS [2000](#)); en voor 1987-1992 zijn ze ontleend aan Den Boer ([2009](#)), waarbij de leeftijdsverdeling met behulp van logaritmische interpolatie omgezet is naar vijfjaarsklassen. Doordat deze bronnen soms van elkaar verschillen, treden er kleinere breuken op in 1993 en 1996; deze zijn afzonderlijk weggewerkt door koppeling in overlappende jaren. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in [bijlage B.3](#).

Voor de werkloze beroepsbevolking volgens de internationale definitie zijn vanaf 2000 gegevens gepubliceerd (CBS [2010](#); CBS [2014a](#)); bij de raming van de consistente reeksen ([paragraaf 6.2](#)) zijn ze gebruikt voor de periode vanaf 2001.

5 Beroepsbevolking 2003 – 2025

5.1 Inleiding

De revisie-2021 is teruggelegd tot 2013. In deze paragraaf beschrijven we hoe de revisie-2021 verder teruggelegd is tot 2003. Dit betreft de correcties genoemd onder [1c](#) in [paragraaf 3.2](#).

5.2 Beschrijving

5.2.1 Revisie 2013

Medio 2010 werd in de eerste peiling grotendeels overgegaan van een papieren vragenlijst naar een telefonisch onderzoek. Daarnaast werd in 2013 in de publicaties overgegaan op de internationale definities (Souren [2015](#)), d.w.z. volgens de ILO-richtlijnen (ILO [2024](#)) en de nadere specificatie en operationalisatie daarvan in EU-verordeningen (Eurostat [2021a](#)).¹⁰ Ook werd overgegaan op gedeeltelijke waarneming via internet (CAWI)¹¹ (CBS [2018](#); Kevers [2012](#)). De verandering in de waarneming en vraagstelling leidde tot een verlaging van 80 duizend (CBS [2014b](#)). Deze revisie is teruggelegd naar 2003 (CBS [2018](#), paragraaf 5).

¹⁰ De gegevens volgens de internationale definitie werden al vanaf 2000 afzonderlijk gepubliceerd (CBS [2010](#); CBS [2014a](#)). Tot 2020 zijn ook de gegevens volgens de nationale definitie gepubliceerd (CBS [2021a](#)). Over 2013 was de werkzame beroepsbevolking tussen 15 en 65 jaar volgens de internationale definitie bijna 900 duizend personen hoger dan die volgens de nationale definitie; en de werkzame beroepsbevolking tussen 65 en 75 jaar volgens de internationale definitie was ongeveer 200 duizend personen hoger dan

¹¹ CAWI: Computer Assisted Web Interviewing

5.2.2 Revisie 2021

Per 1 januari 2021 is een EU-verordening (Europese Unie 2019; Europese Commissie 2019; Eurostat 2021a) van kracht waarin de wijze waarop in een enquête de werkloosheid wordt gemeten (de kernvragenlijst) exact wordt voorgeschreven. Het doel van deze verordening is om de werkloosheidscijfers van de verschillende lidstaten van de EU beter vergelijkbaar te maken. Voor Nederland heeft de introductie van deze kernvragenlijst geleid tot een opwaartse bijstelling van zowel het aantal werkenden als het aantal werklozen (CBS 2021b). Een belangrijk element van deze bijstelling, vooral bij jongeren, betreft betaalde stagebanen, die beter dan voorheen worden waargenomen; [bijlage B.2](#) geeft hierover meer informatie. Ook is de indeling van het onderwijsniveau gewijzigd van SOI-2015 naar SOI-2021, wat tot verschuivingen tussen de niveaus heeft geleid.

De gegevens vanaf 2021 zijn al verzameld volgens de nieuwe richtlijnen en voor 2013-2020 zijn de gegevens gereviseerd zodat ze voldoen aan de nieuwe richtlijnen. Het detail van de gegevens over 2003-2020 is hetzelfde als dat over 2013-2025, en is uitgebreider dan dat voor eerdere jaren (zie [paragraaf 5.3](#)). Ook zijn sommige geaggregeerde reeksen al teruggelegd tot 2003 (CBS 2026a). We zullen de gegevens voor 2003-2012 daarom afzonderlijk terugleggen in samenhang met de gegevens voor 2003/2013-2025.

5.3 Gegevens

De meest gedetailleerde kruistabellen voor de werkzame beroepsbevolking die zowel voor 2003-2020 (voor revisie-2021) als voor 2013-2025 (na revisie-2021) in StatLine beschikbaar zijn, bestaan uit een volledige kruising van geslacht (man, vrouw), 12 leeftijdsklassen (15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74), 5 klassen van wekelijkse arbeidsduur (< 12 uur, 12-19 uur, 20-28 uur, 29-34 uur, ≥ 35 uur) en 4 onderwijsniveaus (basisonderwijs, vmbo, mbo1; havo, vwo, mbo2-4; hbo, wo; onbekend); in totaal $2 \times 12 \times 5 \times 4 = 480$ categorieën. Het detail is dus groter dan dat van de gegevens over 1987-2002 ([paragraaf 4.3](#)). Voor elk van de deelperioden 2003-2020 (CBS 2022c) en 2013-2025 (CBS 2026d) is uit StatLine een kruistabel met de hierboven genoemde variabelen afgeleid die betrekking heeft op respectievelijk voor en na het herontwerp-2020. De tabel voor de deelperiode 2003-2020 is gecorrigeerd voor niet-waargenomen stagebanen op dezelfde wijze als voor de periode 1987-2014 ([paragraaf 4.3.5](#) en [bijlage B.2](#)).

Voor de werkloze beroepsbevolking en voor de niet-beroepsbevolking (CBS 2026d) is dezelfde indeling gebruikt, maar zonder de onderverdeling naar arbeidsduur, zodat er bij elk $2 \times 12 \times 4 = 96$ categorieën zijn onderscheiden. Samen met die van de werkzame personen geeft dit: $480 + 2 \times 96 = 672$ categorieën.

De beroeps- en niet-beroepsbevolking is het verschil tussen de totale bevolking en de institutionele bevolking ([paragraaf 4.3.1](#)). Voor de periode 2003-2025 zijn gegevens over de beroeps- en niet-beroepsbevolking overgenomen uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB); zie CBS 2022c; CBS 2022d; CBS 2026d; CBS 2026e. Deze komen vrijwel overeen met de definitieve gegevens uit de Bevolkingsstatistiek (CBS 2025a; CBS 2025b), waarbij de gemiddelde bevolking in een kalenderjaar geraamd is als het gemiddelde van de bevolking op 1 januari van dat jaar en de bevolking op 1 januari van het volgende jaar.

5.4 Consistentie met eerder teruggelegde reeksen

Er zijn twee verzamelingen van restricties waaraan de tot 2003 teruggelegde gegevens moeten voldoen. Ten eerste zijn sommige aggregaten van de arbeidsdeelnamereeksen al teruggelegd tot 2003 (CBS 2026a; Van den Brakel 2022). Het gaat om de reeksen die per maand worden gepubliceerd: werkzame, werkloze en niet-beroepsbevolking naar 6 *hoofdgroepen* bepaald door geslacht en 3 grote leeftijdsgroepen (15-24, 25-44 en 45-74 jaar). Ten tweede is per vijfjaarsleeftijdsklasse de beroeps- en niet-beroepsbevolking bekend omdat deze door de revisie-2021 niet gewijzigd is ([paragraaf 4.3.1](#)).

Voor elk van de 672 categorieën zijn de reeksen voor en na revisie-2021 gekoppeld met de verhouding in 2013 voor cellen met een waarde groter dan 5.000 en met de gemiddelde verhouding

in 2013-2015 voor cellen met een kleinere waarde. Deze gekoppelde gegevens voor 2003-2012 zijn met behulp van de RAS-methode consistent gemaakt met de beide restricties. Het resultaat van deze bewerkingen is een doorlopende reeks vanaf 2003 voor de hierboven in [paragraaf 5.3](#) genoemde 672 categorieën. De StatLine-tabel *Arbeidsdeelname: kerncijfers* (CBS [2026d](#)) is daarmee teruggelegd tot 2003. Voor de aansluiting met de reeksen 1987-2012 ([paragraaf 4](#)) is deze tabel geaggregeerd tot de 144 categorieën van de reeksen 1987-2012.

Een nevenproduct van deze koppeling is een indeling naar onderwijsniveau (basisonderwijs, vmbo, mbo1; havo, vwo, mbo2-4; hbo, wo; weet niet of onbekend) voor de periode 2003-2025.

6 Raming 1987-2025

6.1 Inleiding

Het resultaat van de voorgaande hoofdstukken bestaat uit reeksen voor beroeps- en niet-beroepsbevolking, werkzame personen, werkloze personen, en niet-beroepsbevolking, onderverdeeld naar geslacht (man, vrouw), 12 vijfjaarsleeftijdsklassen (15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, en 70-74 jaar) en, voor werkzame personen, wekelijkse arbeidsduur in 4 klassen (< 12 uur, 12-19 uur, 20-34 uur, ≥ 35 uur). De reeksen omvatten 3 deelperioden: 1987-2006, 2001-2014 en 2003-2025. Er zijn dus 2 breuken, waarbij 2001-2006 en 2003-2014 overlappende jaren zijn. Binnen de deelperiode 1987-2006 zijn er ook kleinere breuken in 1992 en 1996 bij met name de werkloze personen ([paragraaf 4.3.6](#)); deze zijn afzonderlijk weggewerkt door koppeling in overlappende jaren.

Afgezien van de niet-waargenomen stagiaires zijn de breuken vermoedelijk meer algemeen van aard en niet toe te wijzen aan specifieke deelgroepen binnen de kruising van geslacht met leeftijd en, voor werkzame personen, met arbeidsduur. Deze breuken zijn daarom weggewerkt door de tabellen voor en na een revisie te koppelen in respectievelijk 2001 en 2003. Omdat bij zulke lange reeksen een additieve koppeling weinig zinvol lijkt, zijn de verschillende deelreeksen multiplicatief gekoppeld. Voor cellen met een kleinere waarde (minder dan 10.000) is deze koppeling uitgevoerd met de gemiddelde verhouding in de jaren 1996-1998, 2001-2003 respectievelijk 2003-2005, omdat dit stabielere verhoudingen geeft voor deze kleinere groepen. Zijn er voor een periode meer dan 2 deelreeksen, dan wordt de meest recente revisie gebruikt.

Zoals uit de overlappende periodes valt op te maken, is de deelreeks 2001-2014 strikt genomen niet nodig voor koppeling over de gehele periode 1987-2025. Om twee redenen is er toch gebruik gemaakt van deze deelreeks. Allereerst kan zo al vanaf 2001 de werkloze beroepsbevolking volgens de internationale definitie gebruikt worden. Ten tweede verschilt de ontwikkeling volgens de deelreeks 2001-2014 soms nogal van die volgens de deelreeks 1987-2006; zie [paragraaf 7](#). De deelreeks 2001-2014 is gebaseerd op meer informatie dan de deelreeks 1987-2006 ([paragraaf 4.2.3](#)) en kan daarom betrouwbaarder geacht worden dan de deelreeks 1987-2006.

6.2 Werkloze beroepsbevolking

Eerder is een reeks opgesteld voor het totaal per geslacht van de werkloze beroepsbevolking voor de periode 1945-2022 (Zeelenberg en Kazemier [2024](#)). We houden vast aan deze totaalreeksen; deze moeten dus nog onderverdeeld worden naar vijfjaarsleeftijdsklassen. Voor de periode 1987-2006 zijn er twee reeksen die in aanmerking komen als verdeelsleutel: geregistreerde werkloosheid (GW: aantal werklozen zoals geregistreerd bij de Arbeidsbureaus / CWI / UWV) en werkloze beroepsbevolking volgens de nationale definitie. In vergelijking met de huidige definitie is het nadeel van beide reeksen dat de werkloosheid onder jongeren (15-24 jaar) sterk wordt onderschat.

Er is gekozen voor de variant waarbij de leeftijdsverdeling gebaseerd wordt op de werkloze beroepsbevolking volgens de nationale definitie. Dit heeft als voordeel dat bij de raming van het totaal bleek dat deze reeks het dichtst bij de uiteindelijke raming van de werkloze beroepsbevolking

bleef (Zeelenberg en Kazemier 2024, paragrafen 3.2 en 3.4). Het nadeel dat de werkloosheid onder jongeren sterk wordt onderschat, is, in elk geval ten dele, ondervangen door de reeksen in overlappende jaren te koppelen, zodat de niveauverschillen worden overbrugd. De reeksen voor de verschillende deelperioden zijn eerst gekoppeld in de breukjaren op de in de vorige deelparagraaf beschreven manier. Per jaar en per geslacht zijn daarna de gekoppelde reeksen evenredig aangepast aan het eerder vastgestelde totaal uit Zeelenberg en Kazemier (2024, tabel A2).

6.3 Werkzame personen en niet-beroepsbevolking

Na de berekening van de vorige paragraaf is voor de kruising van geslacht met vijfjaarsleeftijdsklassen de werkloze beroepsbevolking bekend. Ook is de beroeps- en niet-beroepsbevolking bekend (paragraaf 4.3.1). Daarmee is nu het totaal van werkzame beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking, als het verschil tussen beroeps- en niet-beroepsbevolking en werkloze beroepsbevolking, gegeven. Door middel van evenredige aanpassing zijn per jaar de gegevens van werkzame beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking consistent gemaakt met dit totaal.

7 Resultaten

7.1 Beroepsbevolking naar leeftijd

7.1.1 Inleiding

In deze paragraaf tonen we in tijdreeksgrafieken de ramingen voor de nieuwe reeksen van de arbeidsdeelname naar leeftijd; ook de oorspronkelijke reeksen worden getoond, na de bewerkingen uit paragrafen 4 en 5, maar voor koppeling. Het gaat om de volgende reeksen:

Reeks	Kleur	Definitie werkloze be-roepsbevolking
Nieuwe Reeks 1987-2025		internationaal
EBB 1987-2006		nationaal
EBB 2001-2014		internationaal
EBB 2003-2020 (valt samen met Arbeidsdeelname vanaf 1969)		internationaal
EBB 2013-2025 (valt samen met Nieuwe Reeks)		internationaal
Arbeidsdeelname vanaf 1969 (1987-2020)		internationaal

De figuren hebben betrekking op het totaal (15-74 jaar) en 3 hoofdgroepen (15-24, 25-44 en 45-74 jaar); bij de bespreking van de resultaten worden in een enkel geval ook resultaten vermeld van vijfjaarsklassen, waarvan de figuren zijn opgenomen in bijlage A. De figuren betreffen een selectie van de gegevens die in StatLine opgenomen zullen worden.

In qua onderwerp vergelijkbare figuren kan de verticale as verschillen; bijvoorbeeld de figuren over beroepsbevolking hebben verticale assen die liggen tussen 0-30 duizend en 3.800-5.400 duizend. In de digitale versie zijn de figuren traploos te vergroten en verkleinen; door in te zoomen zijn de verschillen beter te bekijken. De eenheden in de figuren zijn 1000 voor de aantallen (be-roepsbevolking en werkzame en werkloze beroepsbevolking).

Bij alle reeksen is voor de werkzame beroepsbevolking de internationale definitie of die van de daarmee vergelijkbare werkzame personen gebruikt. De beroepsbevolking is bepaald als de som van werkzame en werkloze beroepsbevolking. Bij de reeks EBB 1987-2006 is in de figuren

de werkloze beroepsbevolking volgens de nationale definitie getoond; voor deze reeks heeft de beroepsbevolking daardoor een hybride karakter: deels nationale definitie en deels internationale definitie.

7.1.2 Algemeen

Bij vrijwel alle figuren is te zien dat de breuken door de revisies van 2013 relatief klein zijn; dit betreft de reeks EBB 2003-2020. De grootste breuk is steeds die van de revisie-2021; dit betreft de reeks EBB 2013-2025, die in de figuren samenvalt met de Nieuwe Reeks. Opvallend is dat in de overlappende jaren de beweging van de reeks EBB 1996-2006 verschilt van de beweging van de reeks EBB 2001-2014; de bewegingen in de Nieuwe Reeks lijken overigens erg op die van de reeks EBB 2001-2014, omdat de grotere verschillen pas na het koppelingsjaar 2003 optreden.

7.1.3 Beroepsbevolking

De niveaus van de beroepsbevolking volgens de Nieuwe Reeks komen redelijk overeen met die van de oorspronkelijke reeksen, behalve voor jongeren (15-19 en 20-24 jaar), waar de Nieuwe Reeks veel hoger ligt, ongeveer 50 tot 100 duizend. Ook volgt in het algemeen de Nieuwe Reeks de bewegingen van de oorspronkelijke reeksen. Bij mannen van middelbare leeftijd (45-64 jaar) ligt de Nieuwe Reeks soms iets onder de oorspronkelijke reeksen. Bij ouderen (65-74 jaar) zien we wat meer verschillen, maar dit betreft veel kleinere aantallen dan de overige leeftijdscategorieën.

7.1.4 Arbeidsparticipatie

De arbeidsparticipatie, de beroepsbevolking als percentage van de beroeps- en niet-beroepsbevolking, ligt volgens de Nieuwe Reeks hoger dan volgens de oorspronkelijke reeksen; bij mannen gaat het om ca. 2½ procentpunt, en bij vrouwen om ca. 5 procentpunt. Voor jongeren is het verschil veel groter: bij mannen ca. 15 procentpunt, en bij vrouwen ca. 20 procentpunt. Ook hier volgt in het algemeen de Nieuwe Reeks de bewegingen van de oorspronkelijke reeksen. Wat opvalt is dat soms de reeks EBB 2001-2014 hoger ligt dan de Nieuwe Reeks. Bij mannen van middelbare leeftijd (45-64 jaar) en bij vrouwen van 35-44 jaar ligt de Nieuwe Reeks soms iets onder de oorspronkelijke reeksen.

7.1.5 Werkzame beroepsbevolking

Bij de werkzame beroepsbevolking zien we vrijwel dezelfde bijzonderheden als bij de beroepsbevolking ([paragraaf 7.1.3](#)).

7.1.6 Werkloze beroepsbevolking

De werkloze beroepsbevolking van mannen-totaal ligt volgens de Nieuwe Reeks ca. 20.000 hoger dan volgens de oorspronkelijke reeksen. Voor mannen is bij jongeren het verschil erg groot; bij de middenleeftijden ligt de Nieuwe Reeks juist lager dan de oorspronkelijke reeksen en bij ouderen weer wat hoger. De werkloze beroepsbevolking van vrouwen-totaal ligt volgens de Nieuwe Reeks ca. 75.000 hoger, vooral door het verschil bij jongeren van 15-24 jaar. Bij vrouwen ligt bij alle leeftijdsgroepen de Nieuwe Reeks boven de oorspronkelijke reeksen.

7.1.7 Werkloosheidspercentage

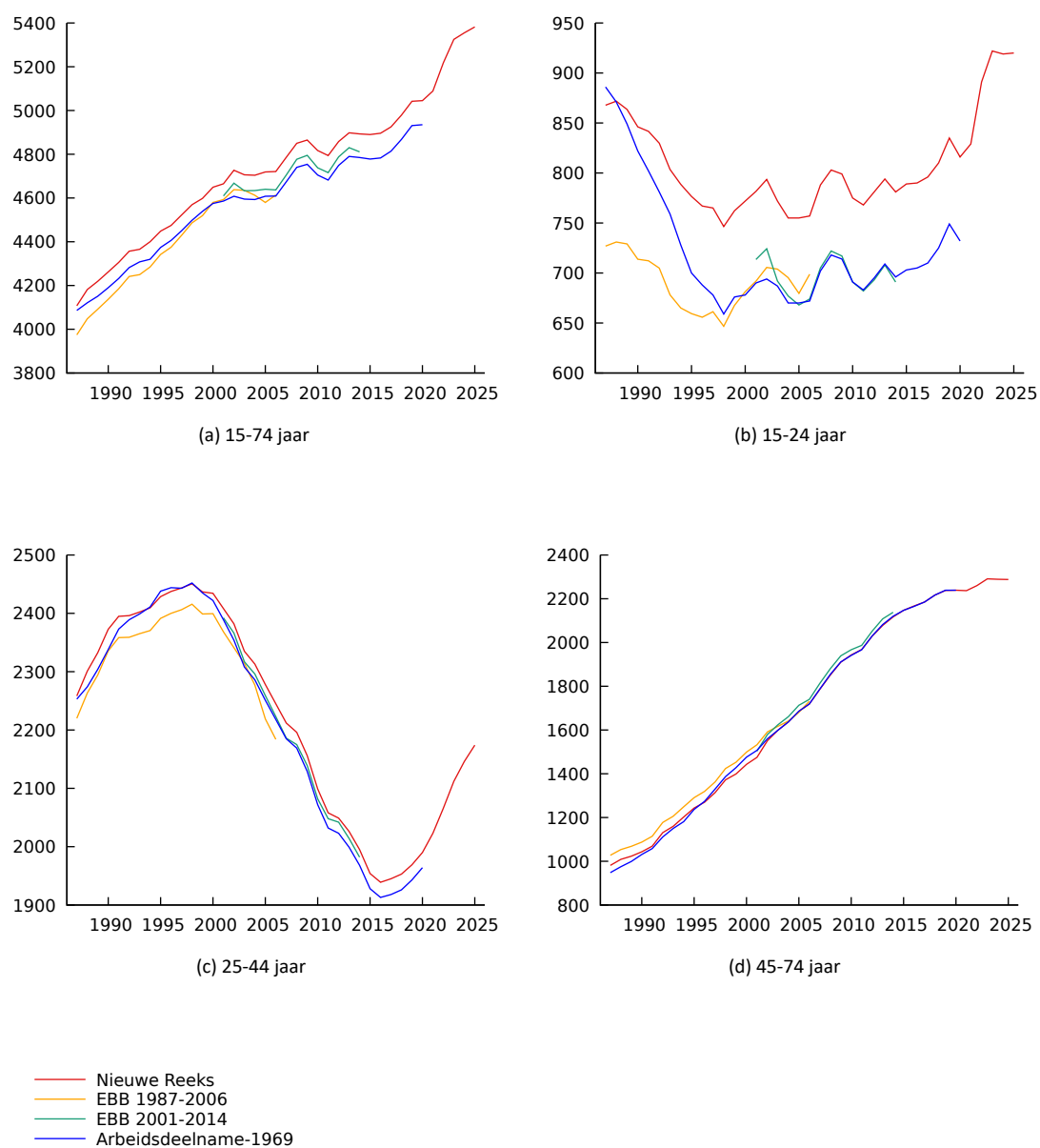
Het werkloosheidspercentage van mannen-totaal ligt volgens de Nieuwe Reeks ca. ¼ procentpunt hoger, bij vrouwen-totaal ligt het werkloosheidspercentage ca. 1 procentpunt hoger. Verder is het beeld hetzelfde als bij de niveaus (paragraaf 7.1.6).

7.1.8 Vergelijking met *Arbeidsdeelname vanaf 1969*

Voor het totaal (15-74 jaar) zijn de beroepsbevolking, de arbeidsparticipatie en de werkzame beroepsbevolking volgens de Nieuwe Reeks hoger dan die volgens de StatLine-reeks *Arbeidsdeelname vanaf 1969* (CBS 2022a); bij 25-44 jaar en 45-74 jaar zijn ze echter soms juist lager. Vooral bij vrouwen tussen 25 en 45 jaar is de Nieuwe Reeks veel lager dan *Arbeidsdeelname vanaf 1969*. Bij jongeren is de Nieuwe Reeks aanzienlijk hoger dan *Arbeidsdeelname vanaf 1969*. Ook verloopt voor jongeren *Arbeidsdeelname vanaf 1969* niet zoals de oorspronkelijke reeksen, terwijl de Nieuwe Reeks het oorspronkelijke verloop wel volgt, zeker bij mannen en wat minder ook bij vrouwen.

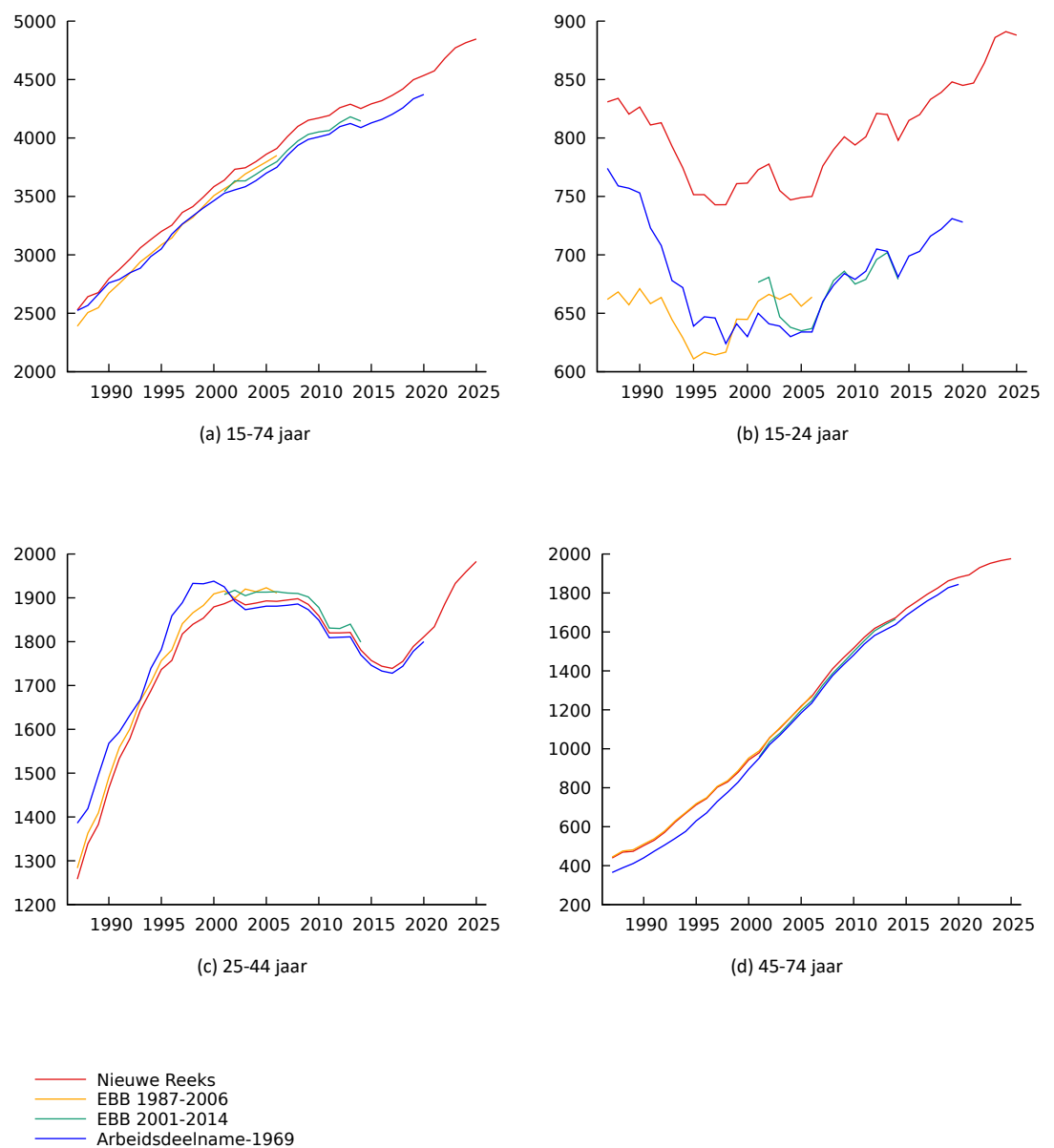
Voor de werkloze beroepsbevolking en het werkloosheidspercentage laten de Nieuwe Reeks, *Arbeidsdeelname vanaf 1969*, en de oorspronkelijke reeksen globaal hetzelfde verloop zien, behalve tot 2000 bij mannen tussen 15-25 jaar en bij vrouwen tussen 45 en 75 jaar.

De verhouding tussen de Nieuwe Reeks en *Arbeidsdeelname vanaf 1969* fluctueert nogal, vooral in de periode 1987-2002; in de periode vanaf 2003 is de verhouding veel stabiel.

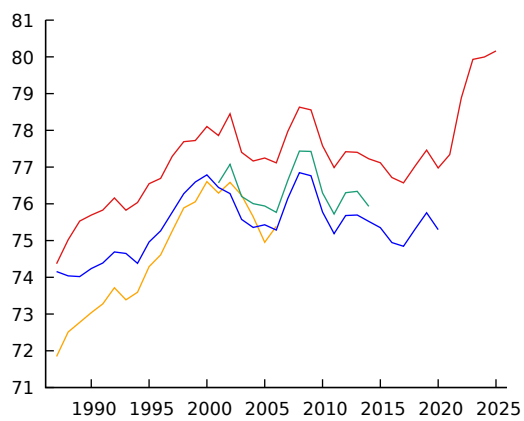

Figuur 7.2 Beroepsbevolking, Mannen

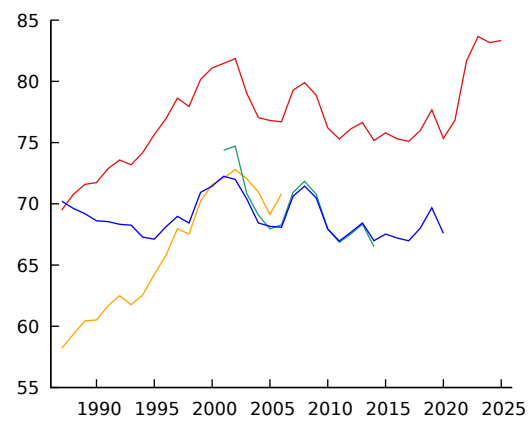
7. Resultaten

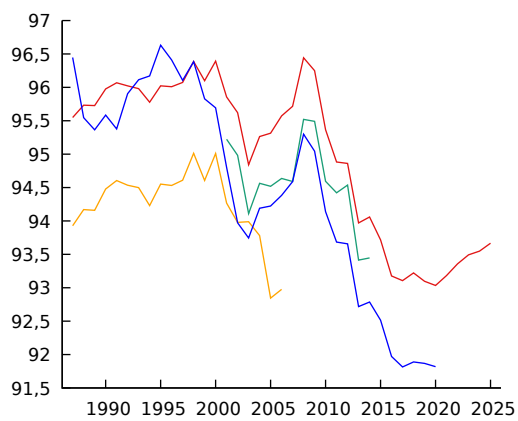
Figuur 7.4 Beroepsbevolking, Vrouwen

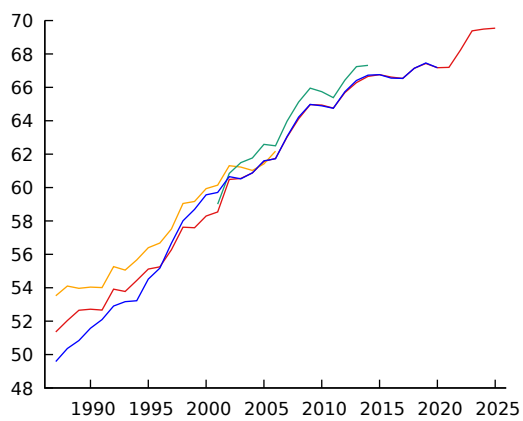
(a) 15-74 jaar

(b) 15-24 jaar

(c) 25-44 jaar

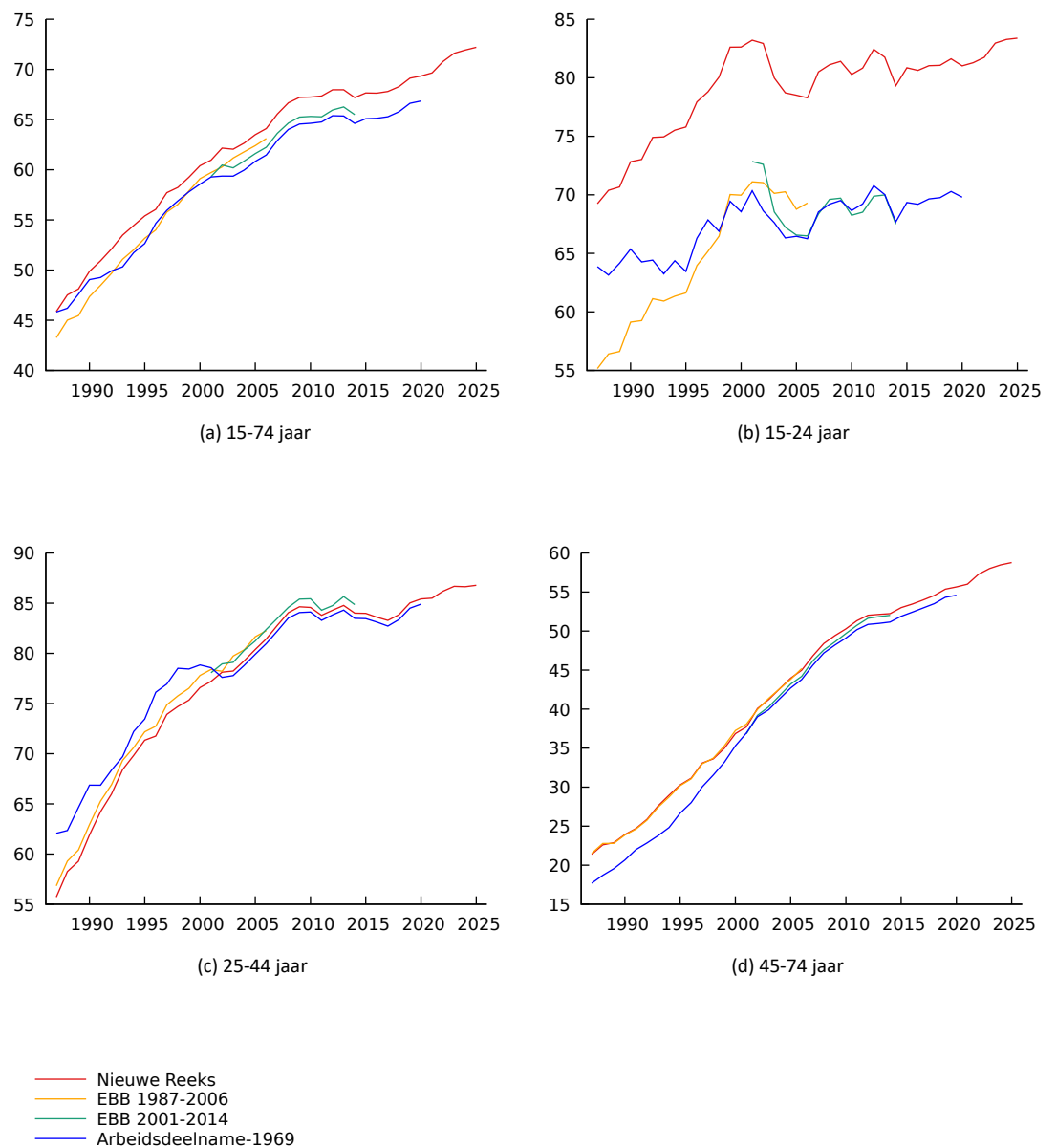

(d) 45-74 jaar

— Nieuwe Reeks
 — EBB 1987-2006
 — EBB 2001-2014
 — Arbeidsdeelname-1969

Figuur 7.5 Arbeidsparticipatie, Mannen

7. Resultaten

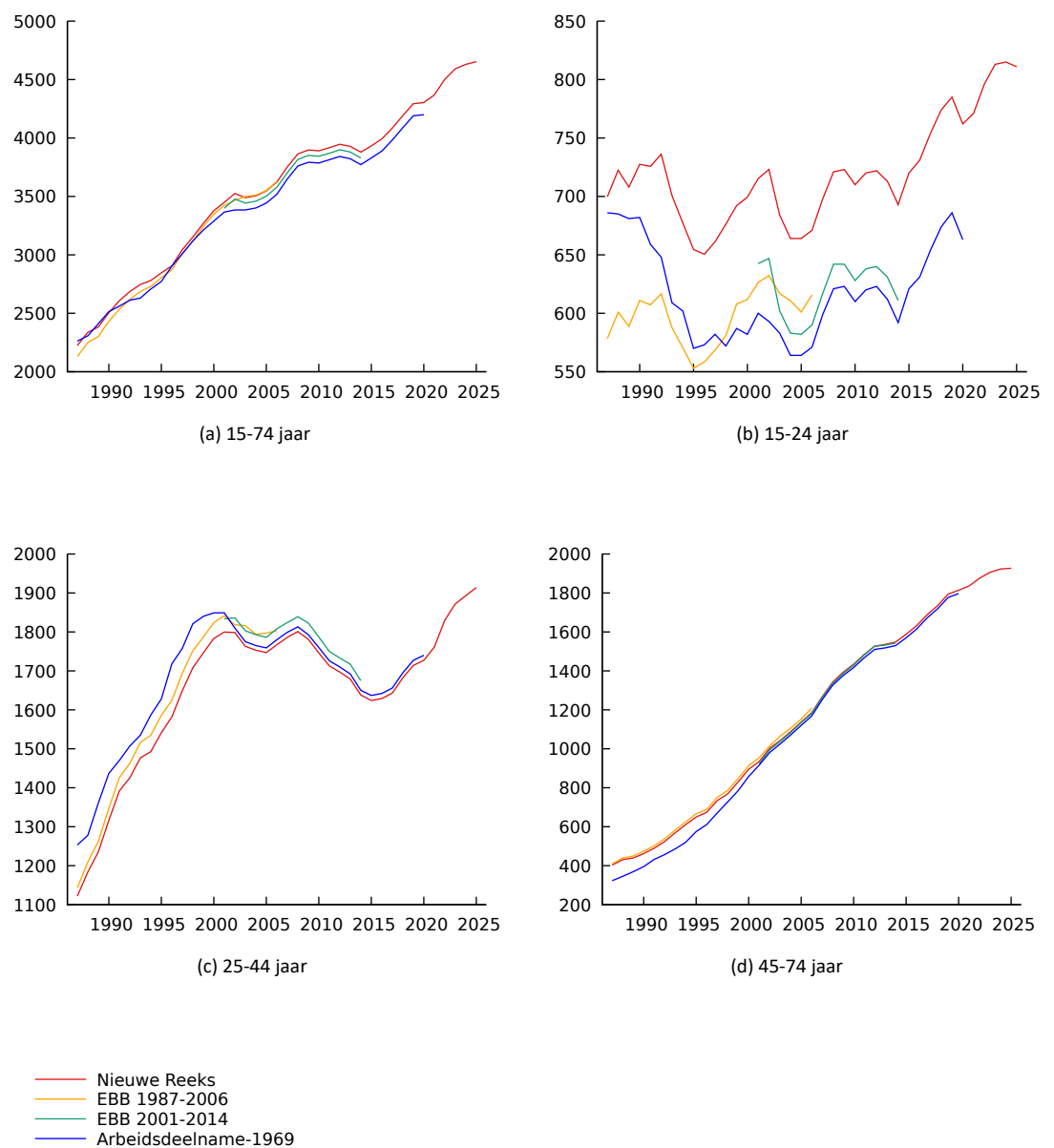

Figuur 7.6 Arbeidsparticipatie, Vrouwen

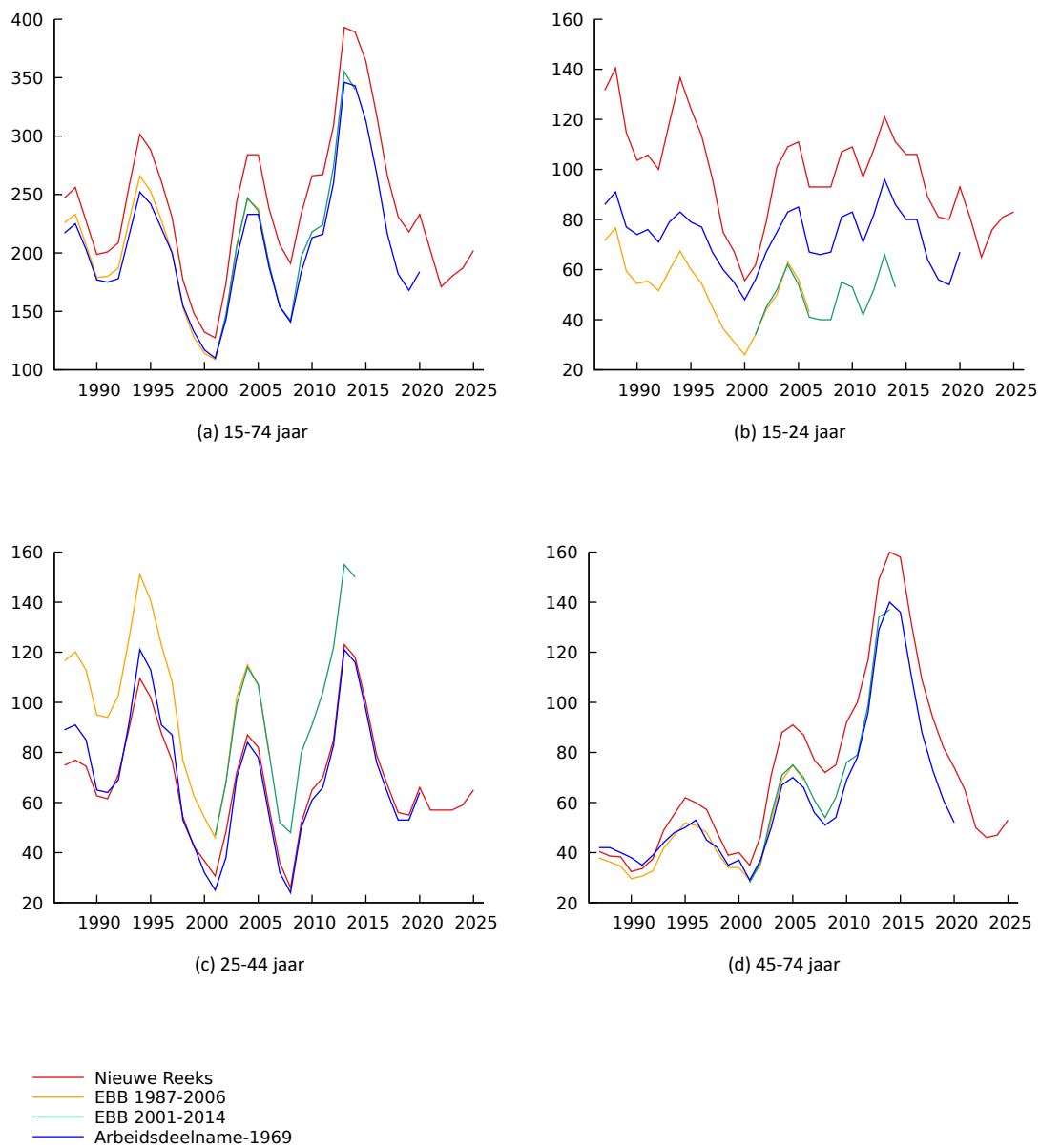

Figuur 7.7 Werkzame beroepsbevolking, Mannen

7. Resultaten

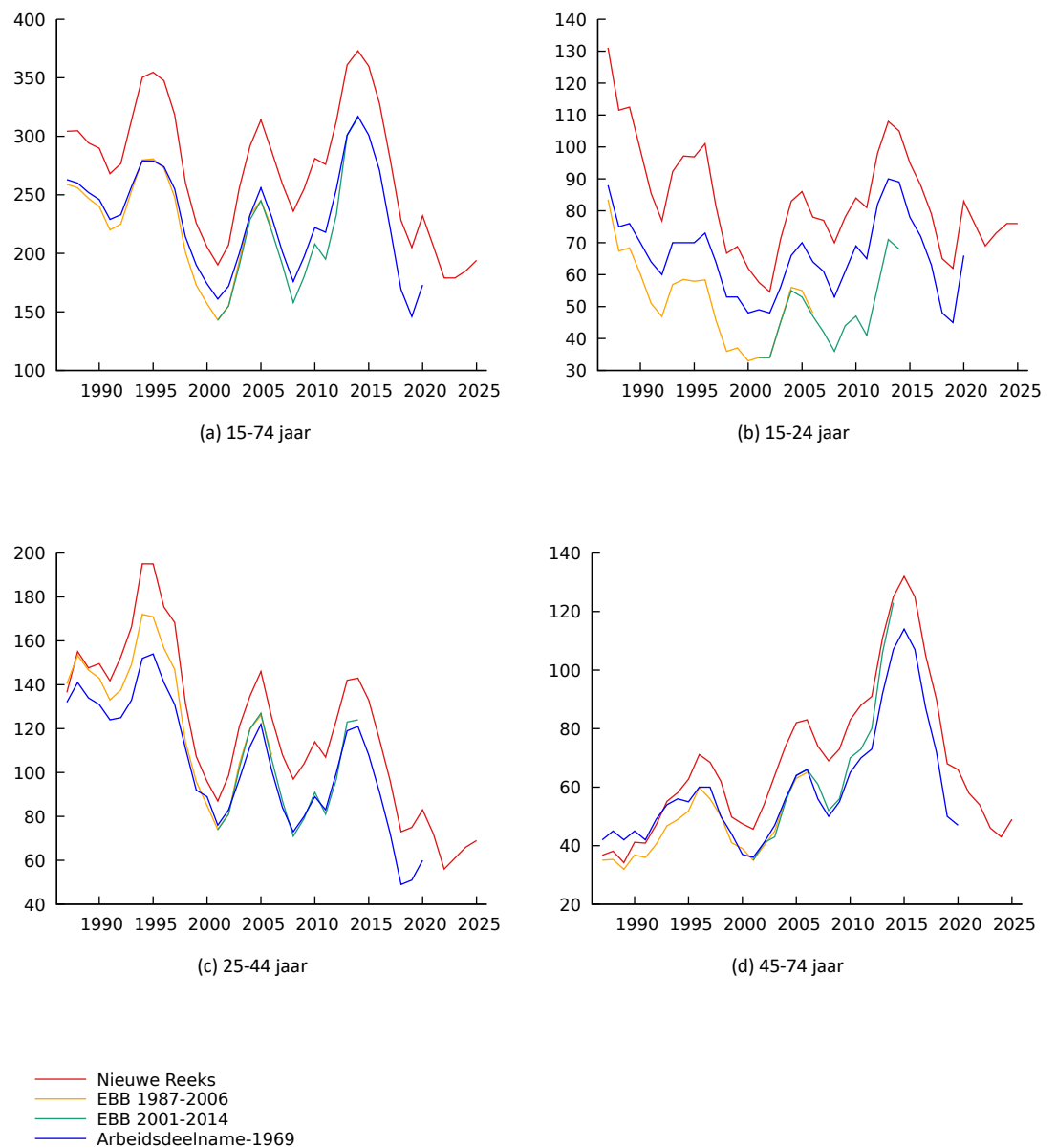

Figuur 7.8 Werkzame beroepsbevolking, Vrouwen

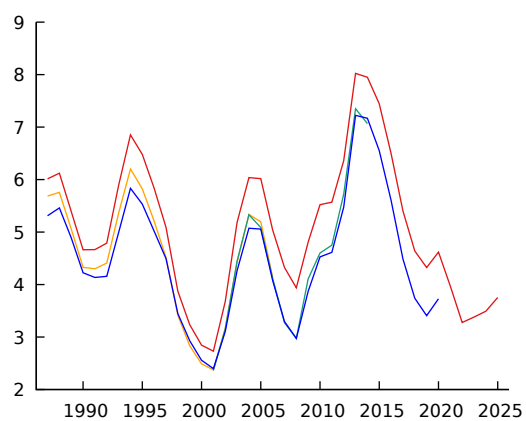

Figuur 7.9 Werkloze beroepsbevolking, Mannen

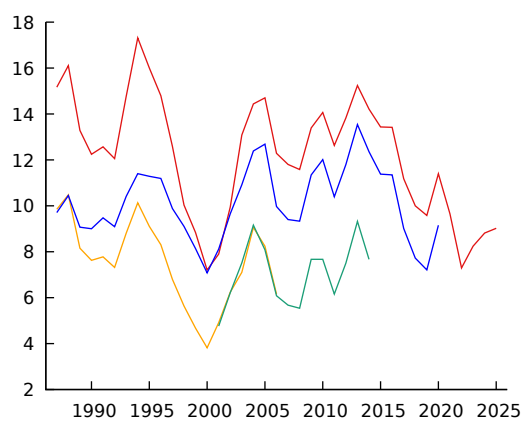
7. Resultaten

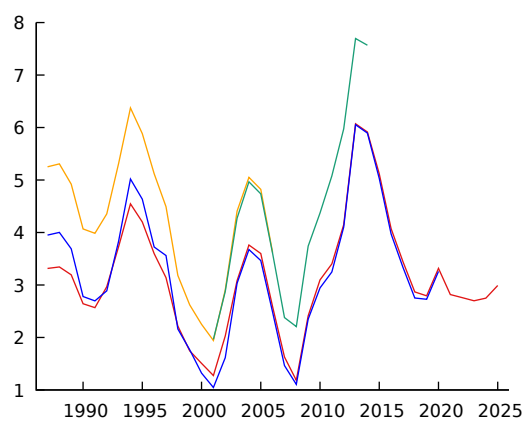
Figuur 7.10 Werkloze beroepsbevolking, Vrouwen

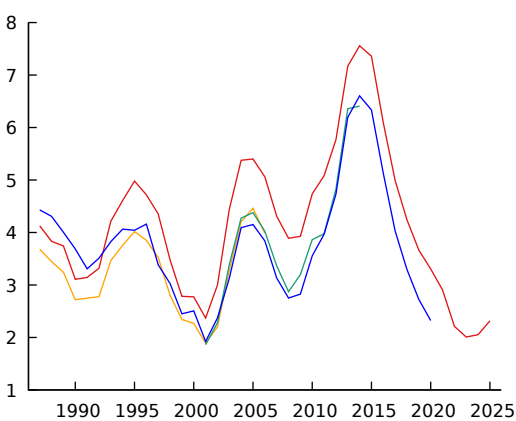
(a) 15-74 jaar

(b) 15-24 jaar

(c) 25-44 jaar

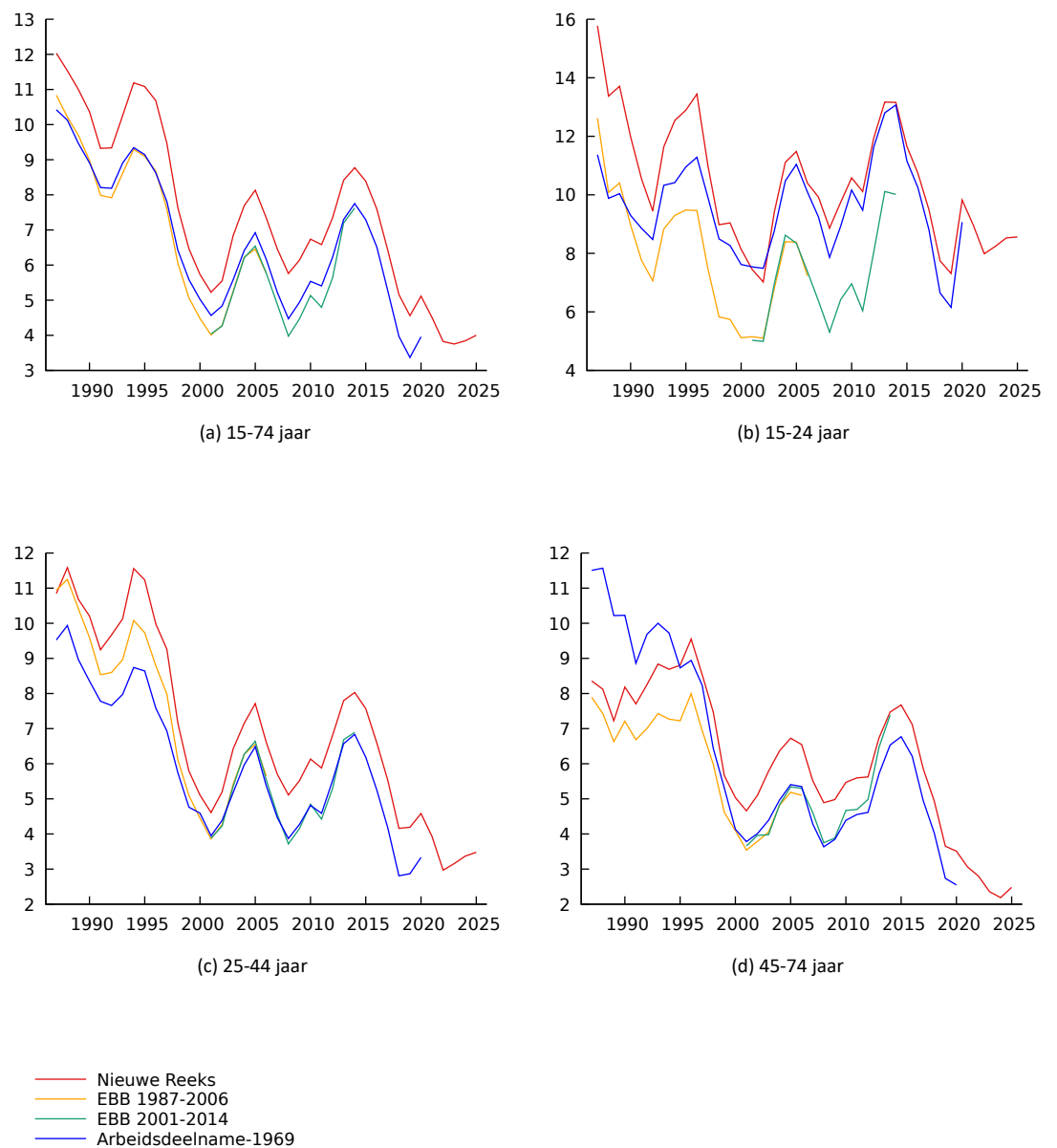

(d) 45-74 jaar

— Nieuwe Reeks
 — EBB 1987-2006
 — EBB 2001-2014
 — Arbeidsdeelname-1969

Figuur 7.11 Werkloosheidspercentage, Mannen

7. Resultaten

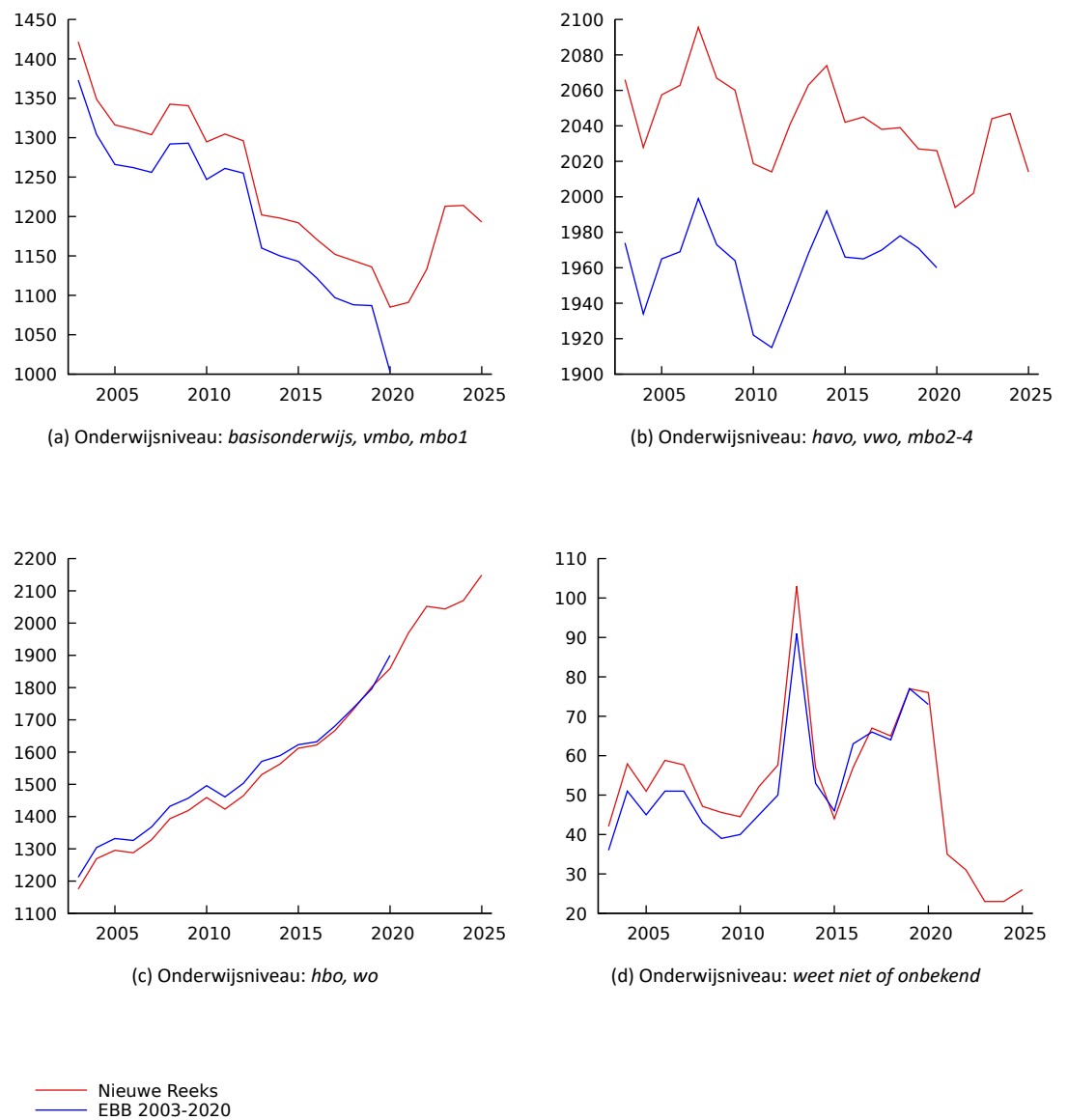

Figuur 7.12 Werkloosheidspercentage, Vrouwen

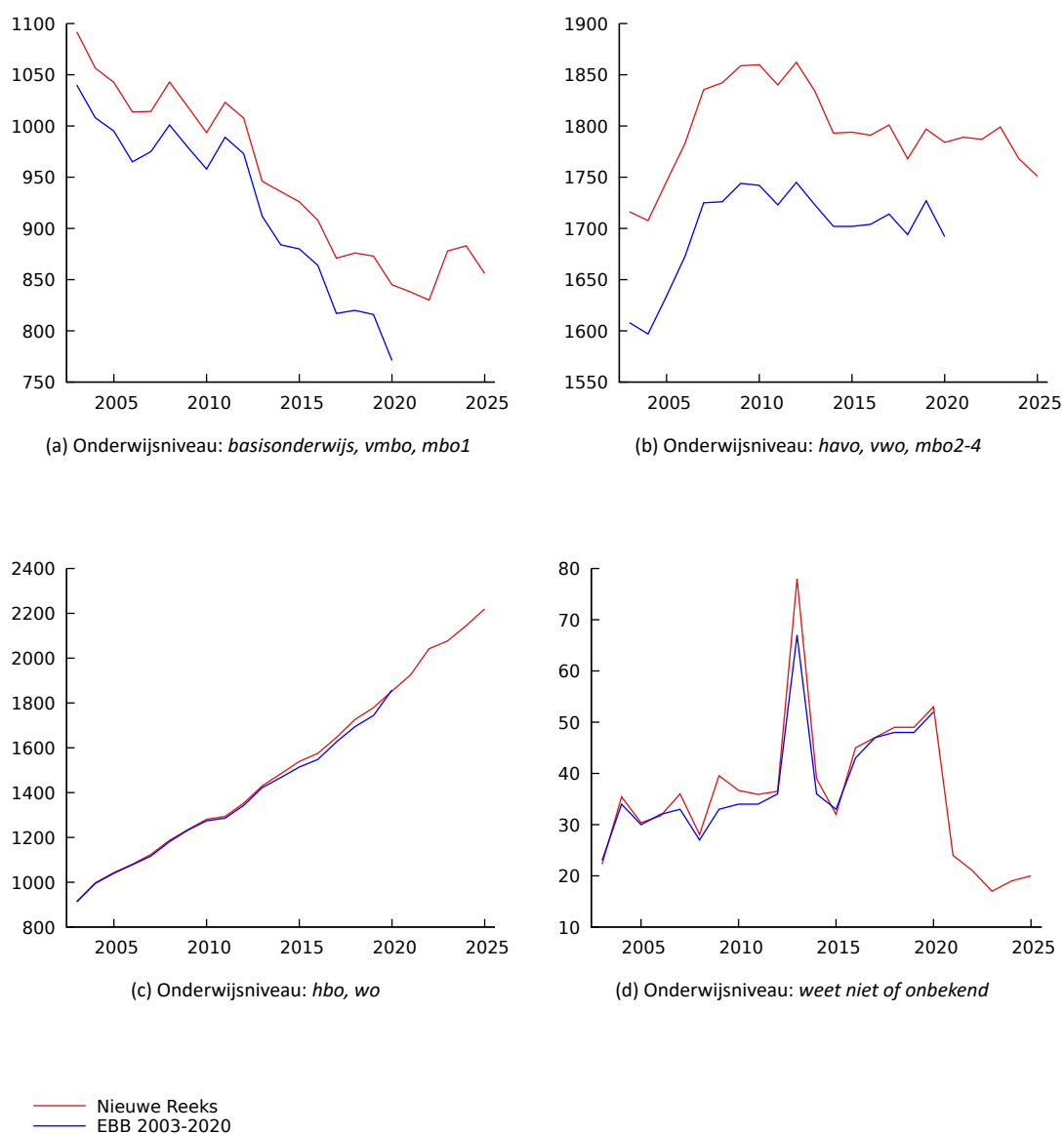
7.2 Beroepsbevolking naar onderwijsniveau

Zoals beschreven in [paragraaf 5](#) zijn voor de periode 2003-2025 ook consistente reeksen naar onderwijsniveau samengesteld. Voor 2013-2025 vallen deze samen met de StatLine-reeks Arbeidsdeelname vanaf 2013, en de oorspronkelijke reeks EBB-2003-2020 valt samen met de StatLine-reeks Arbeidsdeelname vanaf 1969. Zoals te zien is in de figuren bewegen de Nieuwe Reeks en de oorspronkelijke reeks vrijwel steeds hetzelfde. Voor de onderwijsniveaus basisonderwijs, vmbo, mbo1 en havo, vwo, mbo2-4 ligt de Nieuwe Reeks meestal boven de oorspronkelijke reeks; voor onderwijsniveau hbo, wo liggen ze vaak op ongeveer hetzelfde niveau. Bij het werkloosheidspercentage ligt de Nieuwe Reeks voor alle onderwijsniveaus boven de oorspronkelijke reeks.

7. Resultaten

Figuur 7.13 Beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Mannen

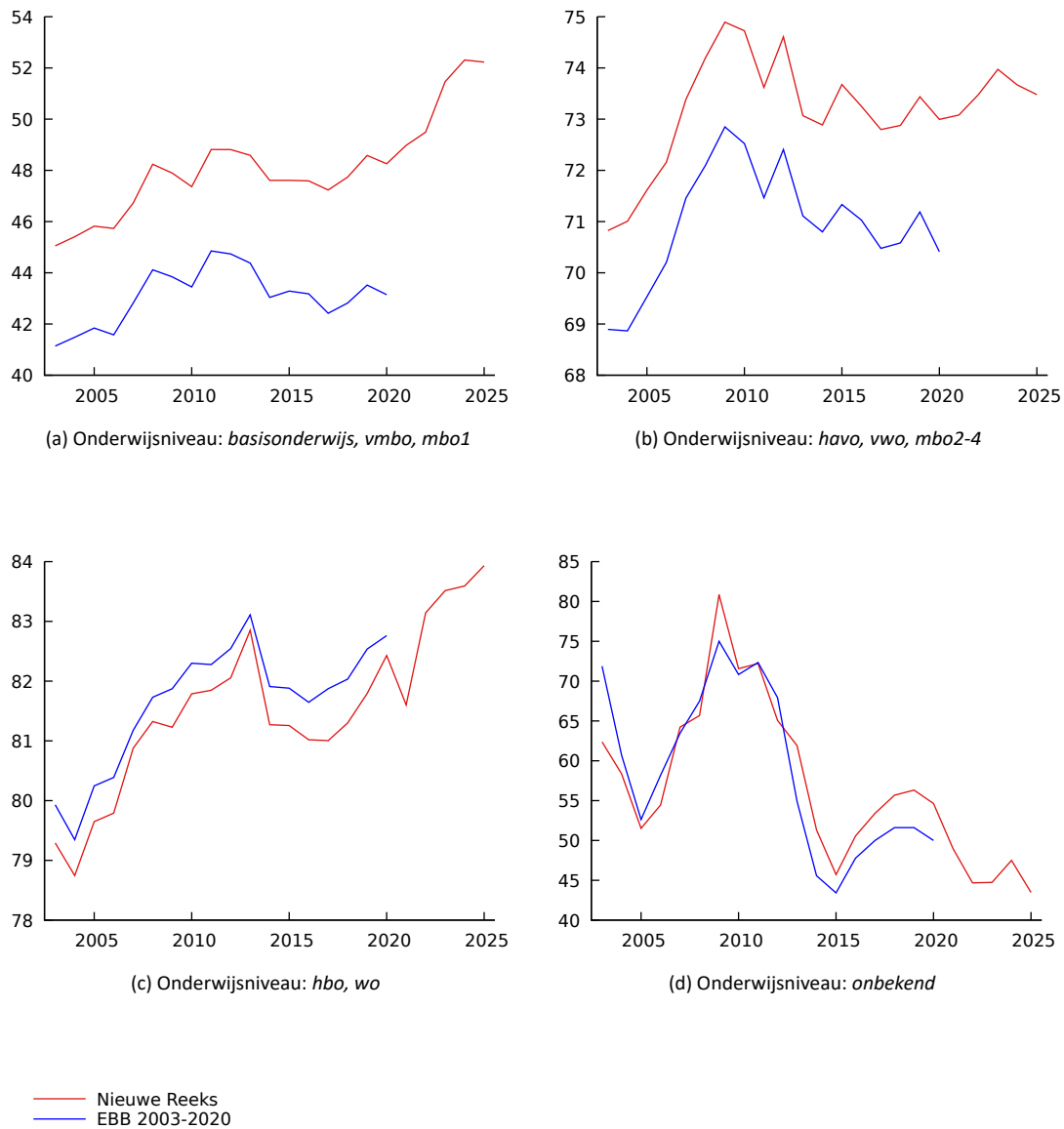

Figuur 7.15 Beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Vrouwen

7. Resultaten

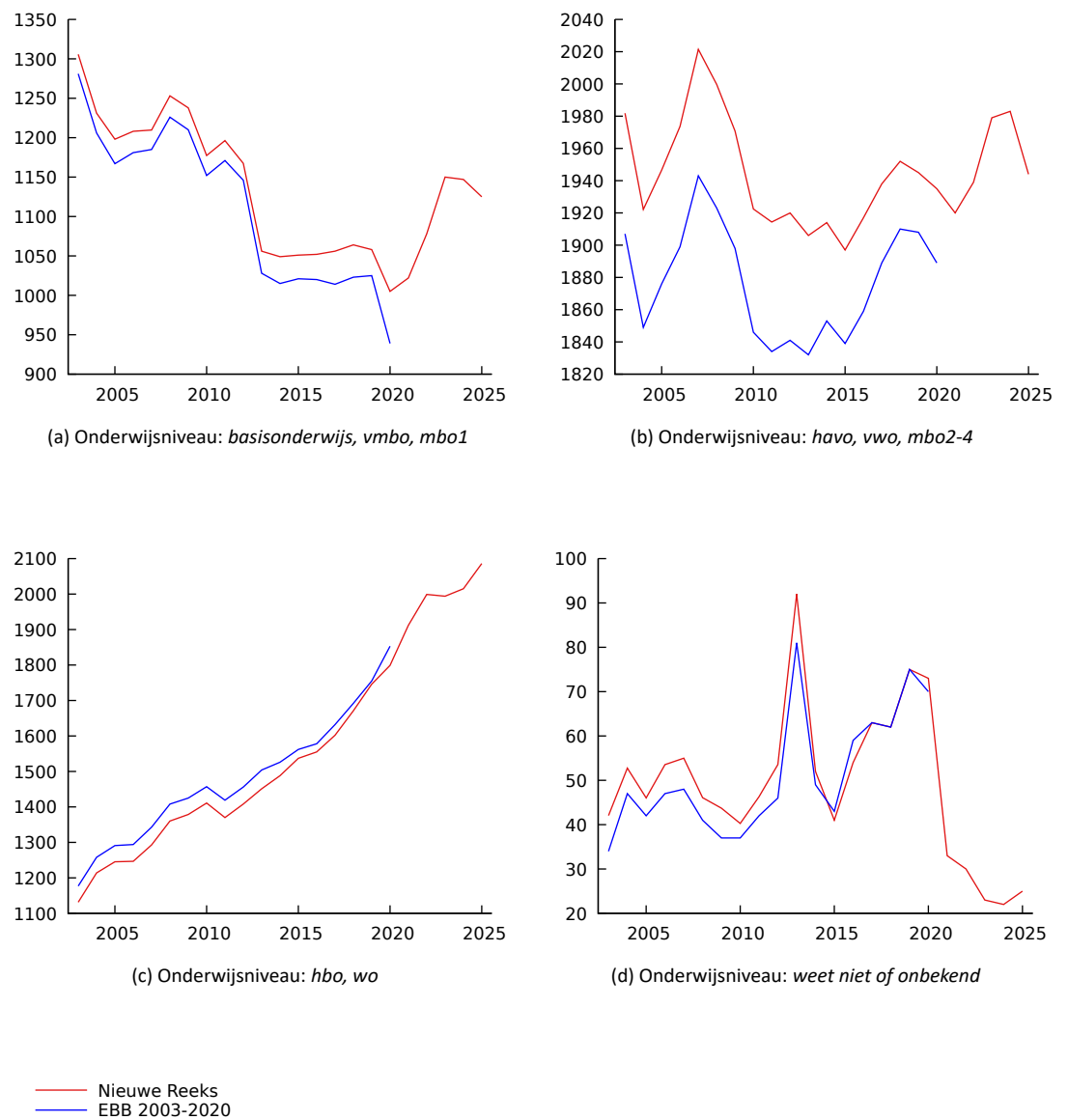

Figuur 7.17 Arbeidsparticipatie naar Onderwijsniveau, Mannen

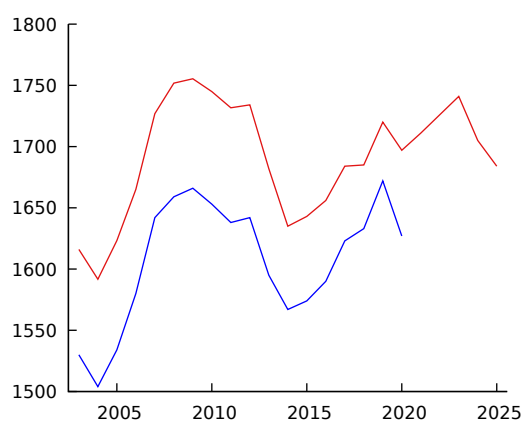
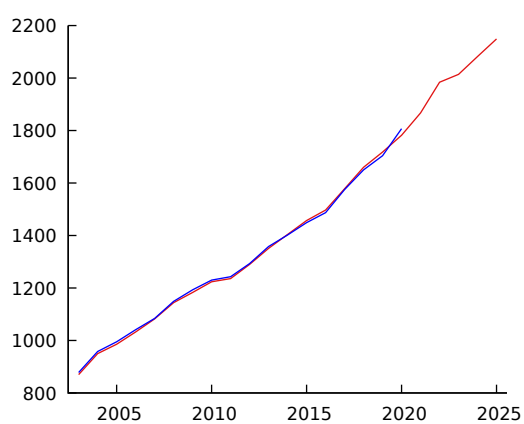

Figuur 7.18 Arbeidsparticipatie naar Onderwijsniveau, Vrouwen

7. Resultaten

Figuur 7.19 Werkzame beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Mannen

(a) Onderwijsniveau: *basisonderwijs, vmbo, mbo1*(b) Onderwijsniveau: *havo, vwo, mbo2-4*(c) Onderwijsniveau: *hbo, wo*(d) Onderwijsniveau: *weet niet of onbekend*

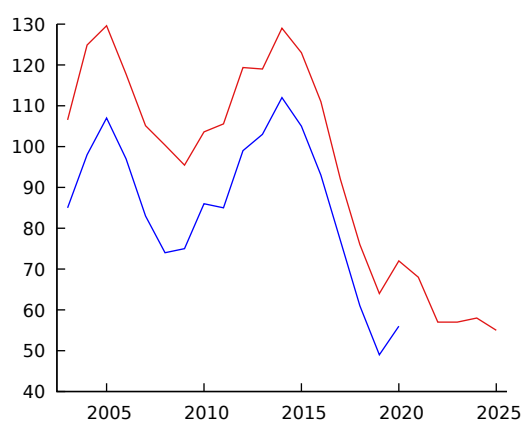
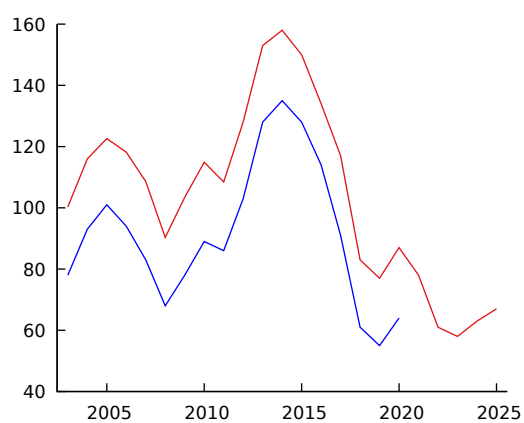
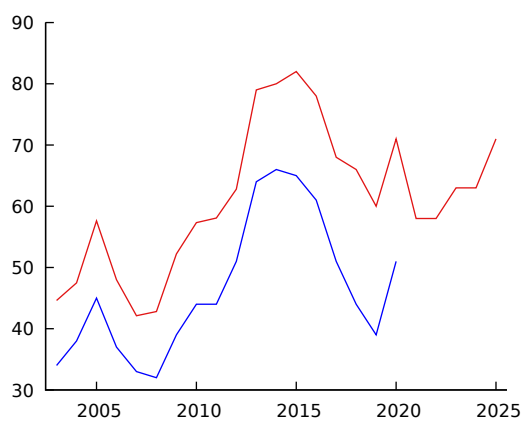
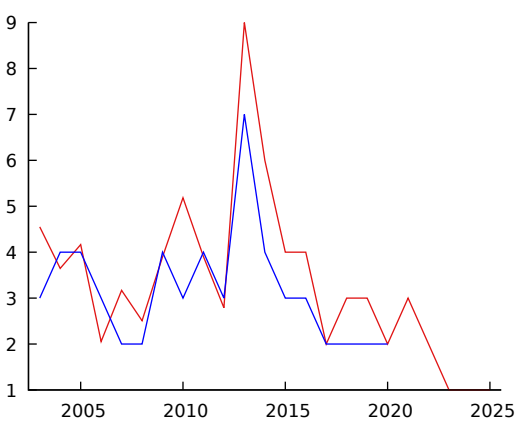
— Nieuwe Reeks
— EBB 2003-2020

Figuur 7.20 Werkzame beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Vrouwen

7. Resultaten

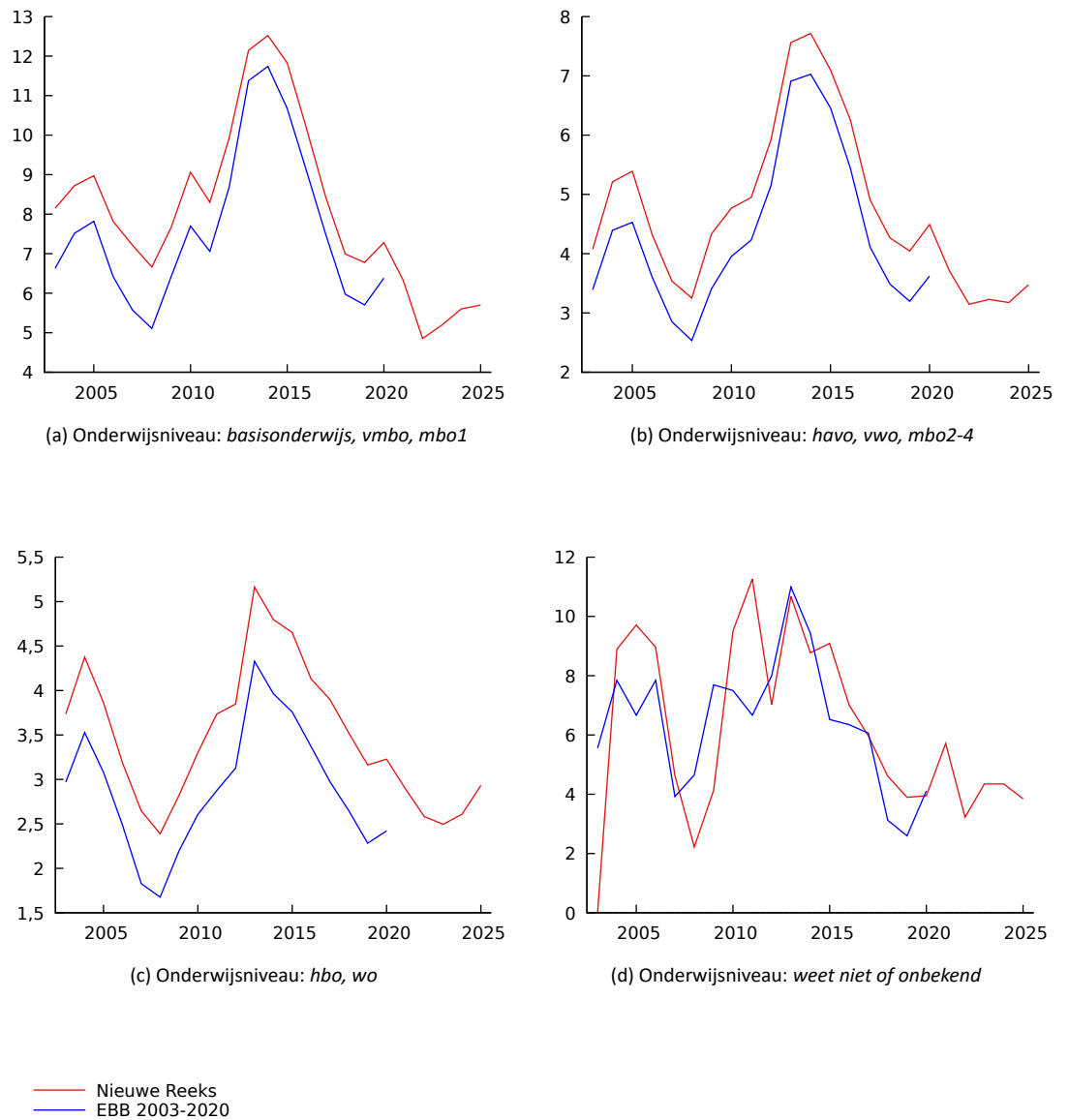
Figuur 7.21 Werkloze beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Mannen

(a) Onderwijsniveau: *basisonderwijs, vmbo, mbo1*(b) Onderwijsniveau: *havo, vwo, mbo2-4*(c) Onderwijsniveau: *hbo, wo*(d) Onderwijsniveau: *weet niet of onbekend*

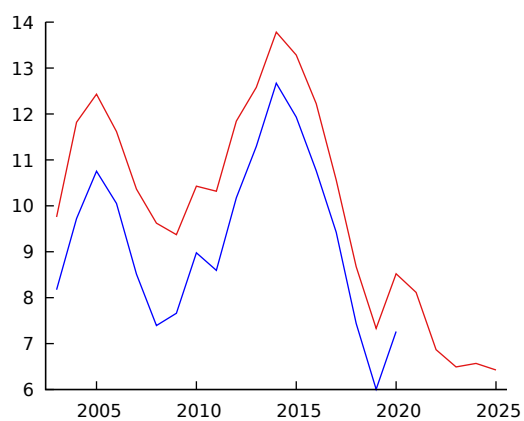
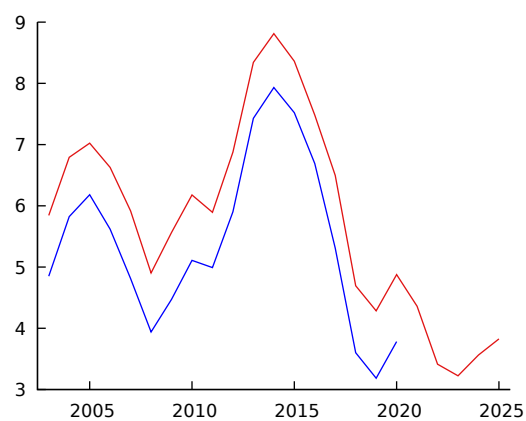
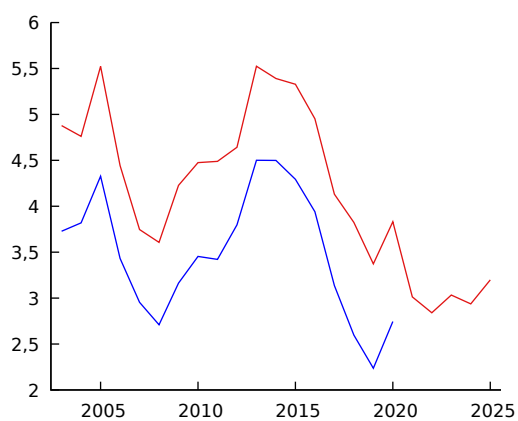
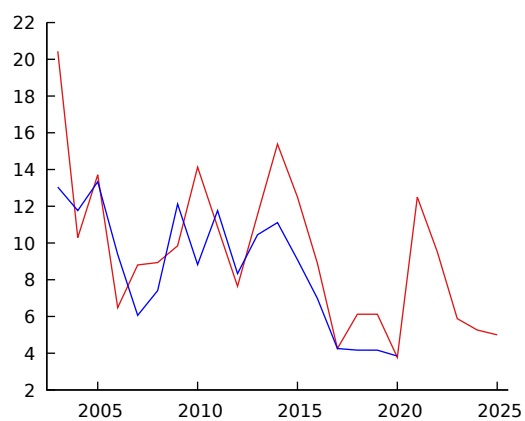
— Nieuwe Reeks
— EBB 2003-2020

Figuur 7.22 Werkloze beroepsbevolking naar Onderwijsniveau, Vrouwen

7. Resultaten

Figuur 7.23 Werkloosheidspercentage naar Onderwijsniveau, Mannen

(a) Onderwijsniveau: *basisonderwijs, vmbo, mbo1*(b) Onderwijsniveau: *havo, vwo, mbo2-4*(c) Onderwijsniveau: *hbo, wo*(d) Onderwijsniveau: *weet niet of onbekend*

— Nieuwe Reeks
— EBB 2003-2020

Figuur 7.24 Werkloosheidspercentage naar Onderwijsniveau, Vrouwen

8 Conclusie

De vanaf 1987 gepubliceerde tijdreeksen van de beroepsbevolking bevatten meerdere breuken door wijzigingen in de vraagstelling en bewerking en in definities. De laatste revisie, in 2021, is teruggelegd naar 2013. In dit verslag is beschreven hoe deze reeksen verder teruggelegd zijn naar 1987, het eerste jaar waarin de Enquête Beroepsbevolking (EBB) gehouden is. Ontbrekende gegevens uit de periode 1987-2002 zijn daartoe aangevuld en bijgeraamd. Ook is één van de grotere wijzigingen uit 2021, de verbeterde waarneming van stagiaires, afzonderlijk teruggelegd. Een uitgangspunt bij de teruglegging is dat de mutaties in de oorspronkelijke reeksen zoveel mogelijk behouden blijven. De reeksen uit de verschillende deelperioden tussen twee breukjaren zijn daarom in de breukjaren gekoppeld. Daarnaast is er rekening gehouden met de gegevens over beroeps- en niet-beroepsbevolking, zoals die afgeleid zijn uit de bevolkingsstatistiek (1987-2002) en de EBB (2003-2025), en die een restrictie zijn voor het totaal van werkzame beroepsbevolking, werkloze beroepsbevolking en niet-beroepsbevolking.

De berekeningen en bewerkingen zijn uitgevoerd voor een kruising van geslacht (mannen en voor vrouwen) en 12 vijfjaarsleeftijdsklassen: 15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69 en 70-74; voor werkzame beroepsbevolking zijn deze verder onderscheiden naar 4 klassen van wekelijkse arbeidsduur: < 12 uur, 12-19 uur, 20-34 uur en ≥ 35 uur. Samen betreft dit 144 categorieën. Voor elk van deze categorieën zijn de bewerkingen die in de vorige alinea beschreven zijn, uitgevoerd.

Samengevat zijn er doorlopende en consistente tijdreeksen opgesteld die zoveel mogelijk vergelijkbaar zijn met de huidige vraagstelling, bewerking en definities, voor:

- beroeps- en niet-beroepsbevolking naar geslacht $\times$ leeftijd;
- beroepsbevolking naar geslacht $\times$ leeftijd;
- werkzame beroepsbevolking naar geslacht $\times$ leeftijd $\times$ arbeidsduur;
- werkloze beroepsbevolking naar geslacht $\times$ leeftijd;
- niet-beroepsbevolking naar geslacht $\times$ leeftijd;

De bewerkingen voor 2003-2012 zijn op een veel gedetailleerder niveau uitgevoerd: een volledige kruising van geslacht (man, vrouw), 12 leeftijdsklassen (15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74), en 4 onderwijsniveaus (basisonderwijs, vmbo, mbo1; havo, vwo, mbo2-4; hbo, wo; onbekend); voor werkzame beroepsbevolking zijn deze verder onderscheiden naar 5 klassen van wekelijkse arbeidsduur (< 12 uur, 12-19 uur, 20-28 uur, 29-34 uur, ≥ 35 uur). In totaal betreft dit 672 categorieën. Het detail is dus veel groter dan dat van de gegevens over 1987-2002 ([paragraaf 4.3](#)). Hieruit zijn voor 2003-2025 tijdreeksen naar onderwijsniveau afgeleid.

De uitkomsten van de ramingen, verder *Nieuwe Reeks* genoemd, laten zien:

1. Bewegingen in de tijd komen meestal overeen tussen Nieuwe Reeks en de oorspronkelijke reeksen. De beweging van de reeks EBB 1996-2006 verschilt echter van de beweging van de Nieuwe Reeks en de reeks EBB 2001-2014; de Nieuwe Reeks volgt deze laatste omdat die recenter is.
2. De arbeidsparticipatie, de beroepsbevolking als percentage van de beroeps- en niet-beroepsbevolking, ligt volgens de Nieuwe Reeks hoger dan volgens de oorspronkelijke reeksen; bij mannen gaat het om ca. 2½ procentpunt, en bij vrouwen om ca. 5 procentpunt. Voor jongeren tussen 15 en 25 jaar is het verschil veel groter: bij mannen ca. 15 procentpunt, en bij vrouwen ca. 20 procentpunt.
3. Bij mannen ligt het totaal van de werkloze beroepsbevolking volgens de Nieuwe Reeks ca. 20.000 hoger dan volgens de oorspronkelijke reeksen; bij vrouwen ligt het totaal volgens de Nieuwe Reeks ca. 75.000 hoger. In beide gevallen komt dit vooral door het verschil bij jongeren tussen 15 en 25 jaar. Voor het werkloosheidspercentage zijn de verschillen ca. ¼ procentpunt hoger respectievelijk ca. 1 procentpunt hoger.
4. Bewegingen in de tijd komen vaak overeen tussen de Nieuwe Reeks, Arbeidsdeelname vanaf 1969 en de oorspronkelijke reeksen. Bij jongeren is de Nieuwe Reeks aanzienlijk hoger dan

Arbeidsdeelname vanaf 1969. De verhouding tussen de Nieuwe Reeks en Arbeidsdeelname vanaf 1969 fluctueert echter nogal, vooral in de periode 1987-2002; in de periode vanaf 2003 is de verhouding veel stabiel. Voor jongeren verloopt Arbeidsdeelname vanaf 1969 niet zoals de oorspronkelijke reeksen, terwijl de Nieuwe Reeks het oorspronkelijke verloop wel volgt.

5. Voor de werkloze beroepsbevolking en het werkloosheidspercentage laten de Nieuwe Reeks, Arbeidsdeelname vanaf 1969, en de oorspronkelijke reeksen globaal hetzelfde verloop zien, behalve tot 2000 bij mannen tussen 15-25 jaar en bij vrouwen tussen 45 en 75 jaar.

Zoals hierboven beschreven leidt de koppeling tot consistente tijdreeksen. Bij sommige van de eerder genoemde artikelen (A. Wallgren en B. Wallgren 2013; SCB 2023) worden in een vervolgstap de microdata herwogen naar de nieuwe aggregaten. Dit zou een vervolg kunnen zijn op de in dit verslag beschreven ramingen.

Literatuur

- Bemmel, A. van (2006). *Hogescholen en hbo in historisch perspectief*. Den Haag: HBO-Raad (zie pag. 90).
- Bierings, H. B. A., J. C. M. Imbens en C. A. van Bochove (1991). De definitie van de beroepsbevolking. *Supplement bij de Sociaaleconomische Maandstatistiek* 91 (2), blz. 4–21. HDL: [21.12131/293520434](https://www.dbnl.org/tekst/boe_k009gesc01_01) (zie pag. 20).
- Boekholt, P. T. F. M. en E. P. Booy (1987). *Geschiedenis van de school in Nederland vanaf de middel-eeuwen tot aan de huidige tijd*. Assen: Van Gorcum. URL: https://www.dbnl.org/tekst/boe_k009gesc01_01 (zie pag. 90).
- Boer, P. den (2009). *Tijdreeksen geregistreerde werkloosheid en beroepsbevolking, naar leeftijd*. Interne CBS-nota. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (zie pag. 22, 94).
- Brakel, J. van den (2022). *Monthly labour force figures during the 2021 redesign of the Dutch labour force survey*. Discussion Paper. Den Haag / Heerlen / Bonaire: Statistics Netherlands. URL: <https://www.cbs.nl/en-gb/background/2022/03/impact-redesign-on-monthly-labour-force-figures> (zie pag. 9, 11, 23).
- Brakel, J. van den en J. Roels (2010). Intervention analysis with state-space models to estimate discontinuities due to a survey redesign. *Annals of Applied Statistics* 4 (2), blz. 1105–1138. DOI: [10.1214/09-AOAS305](https://doi.org/10.1214/09-AOAS305) (zie pag. 11).
- CBS (1987). *Arbeidskrachtentelling 1985*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 19, 21).
- CBS (1988a). *Enquête beroepsbevolking 1987: gedetailleerde uitkomsten*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 19, 94).
- CBS (1988b). *Enquête Beroepsbevolking 1987: voornaamste uitkomsten*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 19, 94).
- CBS (1989). *Enquête Beroepsbevolking 1988*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 94).
- CBS (1990). *Enquête Beroepsbevolking 1989*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 94).
- CBS (1991). *Enquête Beroepsbevolking 1990*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 94).
- CBS (1992). *Enquête Beroepsbevolking 1991*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 94).
- CBS (1993). *Enquête Beroepsbevolking 1992*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 19, 21, 94).
- CBS (1994). *Enquête Beroepsbevolking 1993*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 22, 94).
- CBS (1995). *Enquête Beroepsbevolking 1994*. Voorburg / Heerlen: Staatsuitgeverij/CBS-publikaties (zie pag. 22, 94).
- CBS (1996). *Enquête Beroepsbevolking 1995*. Voorburg / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (zie pag. 22).
- CBS (1997). *Enquête Beroepsbevolking 1996*. Voorburg / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (zie pag. 22, 94).
- CBS (1998). *Enquête Beroepsbevolking 1997*. Voorburg / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (zie pag. 22, 94).
- CBS (1999). *Enquête Beroepsbevolking 1998*. Voorburg / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (zie pag. 22, 94).
- CBS (2000). *Enquête Beroepsbevolking 1999*. Voorburg / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (zie pag. 22, 94).
- CBS (2006). *Methoden en definities Enquête Beroepsbevolking 2005*. Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoekso>

- mschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/-/media/d15e7919bc65484a83811d6ef3c022b2.ashx (zie pag. 20).
- CBS (2008). *Arbeidsdeelname: 15 jaar of ouder 1992-2006 (gewijzigd op 25 november 2008)*. 70938NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/70938NED/table?dl=C931F> (bezocht op 14 jan 2023) (zie pag. 20, 21).
- CBS (2009a). *Beroepsbevolking: geslacht 1996-2006 (gewijzigd op 16 februari 2009)*. 37940. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/37940/table?dl=C9320> (bezocht op 14 jan 2023) (zie pag. 20, 22, 94).
- CBS (2009b). *Methoden en definities Enquête Beroepsbevolking 2008*. Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/aanvullende%20onderzoeksbeschrijvingen/-/media/a303b929eb354c61b28b652564b198c3.ashx> (zie pag. 20).
- CBS (2010). *Beroepsbevolking: internationale definitie 2000-2006 (gewijzigd op 3 februari 2010)*. 70085ned. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/70085ned/table?dl=C9321> (bezocht op 14 jan 2023) (zie pag. 20–22).
- CBS (2012a). *Personen; kenmerken huishouden, geslacht en leeftijd, 1971-2010 (gewijzigd op 11 mei 2012)*. 81519NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/81519NED/table?dl=B5D00> (bezocht op 14 jan 2023) (zie pag. 21).
- CBS (2012b). *Werkgelegenheid: dienstverband, kenmerken baan, SBI'93 2006-2009 (gewijzigd op 18 april 2012)*. 80492NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/80492NED/table?dl=C9326> (bezocht op 12 mrt 2025) (zie pag. 92).
- CBS (2014a). *Beroepsbevolking: internationale definitie 2000-2013 (gewijzigd op 1 april 2014)*. 71855ned. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/71855ned/table?dl=C9322> (bezocht op 14 jan 2023) (zie pag. 10, 20, 22).
- CBS (2014b). *Werkloosheidsstatistiek wordt beter en goedkoper*. Persbericht Pb14-071. URL: <https://archieff54.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20240511110551/https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2014/47/werkloosheidsstatistiek-wordt-beter-en-goedkoper> (bezocht op 12 jul 2025) (zie pag. 3, 22).
- CBS (2015a). *Arbeidsdeelname: 15 jaar of ouder 1992-2014 (gewijzigd op 13 februari 2015)*. 71886ned. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/71886ned/table?dl=C931E> (bezocht op 14 jan 2023) (zie pag. 20, 21).
- CBS (2015b). *Beroepsbevolking: kerncijfers naar geslacht en andere kenmerken 1996-2014 (gewijzigd op 13 februari 2015)*. 71958ned. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/71958ned/table?dl=C9323> (bezocht op 14 jan 2023) (zie pag. 10, 20, 22, 94).
- CBS (2018). *Methoden en definities Enquête Beroepsbevolking 2017*. Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: https://www.cbs.nl/-/media/_pdf/2018/42/aanvullende%20onderzoeksbeschrijving_ebb_2017.pdf (zie pag. 22).
- CBS (2021a). *Arbeidsdeelname: kerncijfers (12-uursgrensdefinitie) 2003-2021 (gewijzigd op 16 november 2021)*. 83724ned. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83724ned/table?dl=C931D> (bezocht op 14 jan 2023) (zie pag. 22, 94).
- CBS (2021b). *Meer werklozen, maar ook meer werkenden met nieuwe meetmethode*. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/48/meer-werklozen-maar-ook-meer-werkenden-met-nieuwe-meetmethode> (zie pag. 9, 23).
- CBS (2022a). *Arbeidsdeelname, vanaf 1969 (gewijzigd op 17 mei 2022)*. 83752NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83752NED/table?dl=C8AF6> (bezocht op 14 jan 2023) (zie pag. 12, 27).

- CBS (2022b). *Arbeidsdeelname: kerncijfers, 2003-2022 (gewijzigd op 17 mei 2022)*. 82309NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/82309NED/table?dl=D6529> (bezoekt op 9 jun 2026) (zie pag. 14).
- CBS (2022c). *Arbeidsdeelname: kerncijfers, 2003-2022 (gewijzigd op 17 mei 2022)*. 82309NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/82309NED/table?dl=C9315> (bezoekt op 14 jan 2023) (zie pag. 22, 23, 91).
- CBS (2022d). *Arbeidsdeelname: ouderen, 2003-2022 (gewijzigd op 17 augustus 2022)*. 82914NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/82914NED/table?dl=C9319> (bezoekt op 14 jan 2023) (zie pag. 21, 23).
- CBS (2023a). *Enquête beroepsbevolking (EBB): korte onderzoeksbeschrijving*. Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksomschrijvingen/enquete-beroepsbevolking--ebb--> (bezoekt op 22 dec 2024) (zie pag. 10).
- CBS (2023b). *Enquête Beroepsbevolking (EBB): onderzoeksbeschrijving*. Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/enquete-beroepsbevolking--ebb---onderzoeksbeschrijving> (zie pag. 9).
- CBS (2024a). *Gediplomeerden en afgestudeerden: onderwijssoort, vanaf 1900 (gewijzigd op 21 juni 2024)*. 80384ned. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80384ned/table?dl=B7E5D> (bezoekt op 17 mrt 2025) (zie pag. 92).
- CBS (2024b). *Werkgelegenheid: geslacht, dienstverband, kenmerken baan, SBI2008 (gewijzigd op 11 oktober 2024)*. 81433NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/81433NED/table?dl=C9327> (zie pag. 89, 90).
- CBS (2025a). *Bevolking: geslacht, leeftijd en burgerlijke staat, 1 januari (gewijzigd op 21 augustus 2025)*. 7461bev. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/7461bev/table?dl=C932C> (bezoekt op 28 aug 2025) (zie pag. 20, 23).
- CBS (2025b). *Personen in huishoudens naar leeftijd en geslacht, 1 januari (gewijzigd op 4 juni 2025)*. 37620. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/37620/table?dl=B5A56> (bezoekt op 27 jul 2025) (zie pag. 23).
- CBS (2025c). *Standaard Onderwijsindeling 2021*. Den Haag / Heerlen / Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/classificaties/onderwijs-en-beroepen/standaard-onderwijsindeling--soi--/standaard-onderwijsindeling-2021> (zie pag. 13).
- CBS (2026a). *Arbeidsdeelname en werkloosheid per maand (gewijzigd op 15 januari 2026)*. 80590ned. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/80590ned/table?dl=D2110> (bezoekt op 30 jan 2026) (zie pag. 9, 23).
- CBS (2026b). *Arbeidsdeelname, vanaf 1987 (gewijzigd op 17 september 2026)*. 86372NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/86372NED/table?dl=DA0A0> (bezoekt op 17 sep 2026) (zie pag. 9).
- CBS (2026c). *Arbeidsdeelname: kerncijfers (gewijzigd op 30 april 2026)*. 85264NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85264NED/table?dl=D6526> (bezoekt op 9 jun 2026) (zie pag. 14).
- CBS (2026d). *Arbeidsdeelname: kerncijfers (gewijzigd op 30 januari 2026)*. 85264NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85264NED/table?dl=C9314> (bezoekt op 30 jan 2026) (zie pag. 23, 24, 91).
- CBS (2026e). *Arbeidsdeelname: ouderen (gewijzigd op 12 februari 2026)*. 85267NED. StatLine: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85267NED/table?dl=C931B> (bezoekt op 18 feb 2026) (zie pag. 21, 23).
- CBS en V&M (1974). *Compendium gezondheidsstatistiek Nederland 1974*. Staatsuitgeverij. HDL: [11.12131/396588729](https://hdl.handle.net/112131/396588729) (zie pag. 90).

- Dirven, H.-J. en B. Janssen (2012). *De Nederlandse beroepsbevolking: twee afbakeningen*. Den Haag / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2012/14/de-nederlandse-beroepsbevolking-twee-afbakeningen> (zie pag. 10).
- Dirven, H.-J. en B. Janssen (2013). *Werkloze en werkzame beroepsbevolking: twee afbakeningen*. Den Haag / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2013/19/werkloze-en-werkzame-beroepsbevolking-twee-afbakeningen> (zie pag. 10).
- Eijkhout, M. P. en L. J. Bieseman (1993). De bevolking in institutionele huishoudens, 1 januari 1992. *Maandstatistiek van de Bevolking* 41 (11), blz. 23–26. HDL: [21.12131/3360147](https://hdl.handle.net/11171/3360147) (zie pag. 21).
- ESS (2017). *Praktijkcode voor Europese statistieken*. 2de ed. Luxemburg: Europees Statistisch Systeem. DOI: [10.2785/914491](https://doi.org/10.2785/914491) (zie pag. 11).
- Europese Commissie (2019). *Uitvoeringsverordening inzake een steekproefenquête in het domein beroepsbevolking*. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1700/oj> (zie pag. 23).
- Europese Unie (2019). *Verordening inzake een gemeenschappelijk kader voor Europese statistieken betreffende personen en huishoudens*. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/2152/oj> (zie pag. 9, 23).
- Eurostat (1989). *Enquête naar de arbeidskrachten: resultaten 1987*. Luxemburg: Bureau voor Publicaties van de Europese Unie. URL: <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/61301ad2-48ee-4799-9ccc-f83f23895587> (zie pag. 21).
- Eurostat (1990). *Enquête naar de arbeidskrachten: resultaten 1988*. Luxemburg: Bureau voor Publicaties van de Europese Unie. URL: <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/f428db0b-4eb9-4da8-96ff-110ea69f9776> (zie pag. 21).
- Eurostat (1991). *Enquête naar de arbeidskrachten: resultaten 1989*. Luxemburg: Bureau voor Publicaties van de Europese Unie. URL: <https://op.europa.eu/publication-detail/-/publication/db42caea-bcb0-437c-a661-bb53bcf3e6aa> (zie pag. 21).
- Eurostat (1992). *Labour Force Survey: results 1990*. Luxemburg: Bureau voor Publicaties van de Europese Unie. URL: <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/c5135da8-d7ff-4e37-aaef-1cd4b7256b61> (zie pag. 21).
- Eurostat (1993). *Labour Force Survey: results 1991*. Luxemburg: Bureau voor Publicaties van de Europese Unie. URL: <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/82bcc2de-423b-478d-a595-a80577e748e4> (zie pag. 21).
- Eurostat (1994). *Labour Force Survey: results 1992*. Luxemburg: Bureau voor Publicaties van de Europese Unie. URL: <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/5e481e95-8bec-4275-a316-645629b1c799> (zie pag. 21).
- Eurostat (2021a). *EU Labour Force Survey: methodology*. Statistics Explained 20687. Luxemburg: Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_labour_force_survey_-_methodology (zie pag. 22, 23).
- Eurostat (red.) (2021b). *European Statistical System handbook for quality and metadata reports*. 2021 re-edition. Manuals and Guidelines. Luxemburg: Publications Office of the European Union. DOI: [10.2785/616374](https://doi.org/10.2785/616374) (zie pag. 10).
- Eurostat (2023). *EU Labour Force Survey: new methodology from 2021 onwards*. Statistics Explained 94209. Luxemburg: Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_Labour_Force_Survey_-_new_methodology_from_2021_onwards (zie pag. 10).
- Goudswaard, N. B. (1986). *Agrarisch onderwijs in Nederland 1783-1983*. Culemborg: Educaboek. URL: <https://openlibrary.org/works/OL37419788W> (zie pag. 90).
- Guillaumat-Tailliet, F. en C. Tavan (2021). Une nouvelle enquête Emploi en 2021, entre impératif européen et volonté de modernisation. *Courrier des Statistiques* 2021 (6), blz. 7–27. URL: <https://www.insee.fr/fr/information/5398681> (zie pag. 12).
- Hamre, J. I., H. Hungnes, X. C. Jansen, D. Q. Pham, O. Sandvik en T. Skjerpen (2022). *Break estimation in the Norwegian LFS due to the 2021 redesign: Documentation of the methods and some results*. Oslo: Statistics Norway. URL: <https://www.ssb.no/en/arbeid-og-lonn/sysseilsetting>

- /artikler/break-estimation-in-the-norwegian-lfs-due-to-the-2021-redesign.documentation-of-the-methods-and-some-results (zie pag. 11).
- Hilbink, K., K. van Berkel en J. van den Brakel (2000). *Methodology of the Dutch Labour Force Survey 1987-1999*. Research Paper 0019. Den Haag / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek (zie pag. 19).
- Hövels, B., K. Visser en H. Schuit (2006). *Over 'hamers' en 'vasthouden' gesproken: Vijfentwintig jaar middelbaar beroepsonderwijs in Nederland: terug- en vooruitblik*. Nijmegen: Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt. URL: <https://kbanijmegen.nl/publicaties/onderwijs/over-hamers-en-vasthouden-gesproken/> (zie pag. 90).
- Hungnes, H., T. Skjerpen, J. I. Hamre, X. C. Jansen, D. Q. Pham en O. Sandvik (2022). *Structural break in the Norwegian LFS due to the 2021 redesign*. Discussion Paper 987. Oslo: Statistics Norway. URL: <https://www.ssb.no/en/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/structural-break-in-the-norwegian-lfs-due-to-the-2021-redesign> (bezoekt op 21 dec 2024) (zie pag. 11).
- Hungnes, H., T. Skjerpen, J. I. Hamre, X. C. Jansen, D. Q. Pham en O. Sandvik (2024). Structural break in the Norwegian labor force survey due to a redesign during a pandemic. *Journal of Official Statistics* 40 (1), blz. 122–160. DOI: [10.1177/0282423X241235267](https://doi.org/10.1177/0282423X241235267) (zie pag. 11).
- Idenburg, Ph. J. (1964). *Schets van het Nederlandse schoolwezen*. 2de ed. Groningen: Wolters. URL: <https://openlibrary.org/works/OL1409639W> (zie pag. 90).
- ILO (2024). Resolution to amend the 19th ICLS resolution concerning statistics of work, employment and labour underutilization. In: *21st International Conference of Labour Statisticians, 11-20 October 2023*. International Conference of Labour Statisticians 21. Geneva: International Labour Organization, blz. 63–91. URL: <https://ilostat.ilo.org/about/standards/icls/icls-documents/> (zie pag. 10, 22).
- Insee (2021). The French Labour Force Survey is overhauled in 2021: rationale behind the renovation and impact on the measurement of employment and unemployment. *INSEE Analyses* 65. URL: <https://www.insee.fr/en/statistiques/5412790> (zie pag. 12).
- Janssen, B. en H.-J. Dirven (2015). *Werkloosheid: twee-afbakening*. Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2015/09/werkloosheid-twee-afbakening> (zie pag. 20).
- Kazemier, B. en K. Zeelenberg (2023). *Vacatures 1946 - 1996*. Discussion Paper. Den Haag / Heerlen / Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2023/21/vacatures-1946-1996> (zie pag. 9).
- Kazemier, B. en K. Zeelenberg (2025). *Vacatures en werklozen na de Tweede Wereldoorlog*. Statistische Trends. Den Haag / Heerlen / Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/erratum/2025/16/vacatures-en-werklozen-na-de-tweede-wereldoorlog> (zie pag. 9).
- Kevers, M. (2012). The labour force survey: a mixed mode household survey. In: 14th International Blaise Users Conference. International Blaise Users Group, blz. 113–130. URL: <https://www.blaiseusers.org> (zie pag. 22).
- Kösters, L., P. den Boer en B. Lodder (2009). Veranderingen in de arbeidsparticipatie in Nederland sinds 1970. *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken* 25 (3), blz. 312–317. DOI: [10.5117/2009.025.003.006](https://doi.org/10.5117/2009.025.003.006) (zie pag. 12).
- Lodder, B. (2010). *Twee eeuwen beroepsbevolking, 1800-2009*. Den Haag / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2010/41/twee-eeuwen-beroepsbevolking-1800-2009> (zie pag. 12).
- OECD (2007). *Data and metadata reporting and presentation handbook*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development. DOI: [10.1787/9789264030336-en](https://doi.org/10.1787/9789264030336-en) (zie pag. 10).
- Rissanen, T. (1985). *Työvoimatutkimuksen aikasarjat 1976-84* [The time series of the labour force survey, 1976-84]. Deel 9. Työvoimatutkimus 40. Helsinki: Tilastokeskus. URL: <https://urn.fi/URN:ISBN:951-46-9003-6> (zie pag. 12).

- SCB (2023). *Metod för länkning av AKU:s tidsserier för perioden 2005–2020* [Method for linking LFS time series for the period 2005–2020]. Stockholm: Statistiska centralbyrån. URL: <https://www.scb.se/am0401> (zie pag. 50).
- Souren, M. (2015). De Nederlandse beroepsbevolking volgens de internationale definitie. *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken* 31 (1), blz. 62–69. DOI: [10.5117/2015.031.001.062](https://doi.org/10.5117/2015.031.001.062) (zie pag. 22).
- Souren, M., S. Krieg en M. Smeets (2022). Kwartaalcijfers over de beroepsbevolking op basis van een structureel tijdreeksmodel. *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken* 38 (3), blz. 448–458. DOI: [10.5117/TVA2022.3.009.SOUR](https://doi.org/10.5117/TVA2022.3.009.SOUR) (zie pag. 11).
- Souren, M. en B. Lodder (2017). Nieuwe historische reeksen over de Nederlandse beroepsbevolking volgens de internationale definitie. *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken* 33 (1), blz. 84–89. DOI: [10.5117/2017.033.001.009](https://doi.org/10.5117/2017.033.001.009) (zie pag. 12).
- Stadt, H. van de en L. J. Bieseman (1990). De institutionele bevolking: omvang en ontwikkeling. *Maandstatistiek van de Bevolking* 38 (9), blz. 26–29. HDL: [21.12131/3357449](https://hdl.handle.net/21.12131/3357449) (zie pag. 21).
- Stegen, R. H. M. van der en C. N. Harmsen (2011). *Methodebeschrijving tijdreeks huishoudens*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/aanvullende-onderzoeksomschrijvingen/methodebeschrijving-tijdreeks-huishoudens> (zie pag. 21).
- Wallgren, A. en B. Wallgren (2013). *Revising surveys: linking old and new data*. 2013:2. Stockholm: Statistics Sweden. URL: <https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/labour-market/labour-force-supply/labour-force-surveys-lfs/pong/publications/background-facts-revising-surveys--linking-old-and-new-data/> (zie pag. 11, 50).
- Wallgren, B. en A. Wallgren (2013). *Länkning av centrala serier i Arbetskraftsundersökningarna (AKU) 1970–1986* [Linking of central series in Labour Force Surveys (LFS) 1970–1986]. Bakgrunds fakta 2013:5. Stockholm: Statistics Sweden. URL: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/utbud-av-arbetskraft/arbetskraftsundersokningarna-aku/pong/publikationer/bakgrunds-fakta-lankning-av-centrala-serier-i-arbetskraftsundersokningarna-aku-1970-1986/> (zie pag. 12).
- Weigand, R., S. Wanger en I. Zapf (2018). Factor structural time series models for official statistics with an application to hours worked in Germany. *Journal of Official Statistics* 34 (1), blz. 265–301. DOI: [10.1515/jos-2018-0012](https://doi.org/10.1515/jos-2018-0012) (zie pag. 11).
- Willemse, P. en N. Lafeber (2022). *Examinering in het MBO: Historische schets*. IVA Onderwijs. URL: <https://www.onderwijsenexaminering.nl/publicaties/examinering-in-het-mbo-een-historische-schets/> (zie pag. 90).
- Wolthuis, J. (1999). *Lower technical education in the Netherlands 1798 - 1993: the rise and fall of a subsystem*. Oomo-reeks. Leuven: Garant. HDL: [11370/775318a0-de4b-4576-8862-5e8fd18496e0](https://hdl.handle.net/11370/775318a0-de4b-4576-8862-5e8fd18496e0) (zie pag. 90).
- Zeelenberg, K. en B. Kazemier (2024). *Werkloze beroepsbevolking 1945–2022*. Discussion Paper. Den Haag / Heerlen / Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2024/40/werkloze-beroepsbevolking-1945-2022> (bezocht op 8 okt 2024) (zie pag. 9, 14, 21, 24, 25, 94).

Bijlagen

A Resultaten naar leeftijd: details

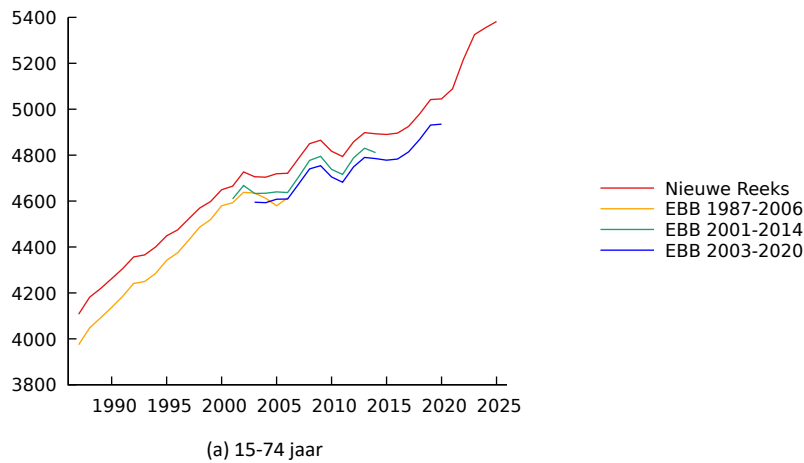
In deze bijlage tonen we in tijdreeksgrafieken de ramingen voor de nieuwe reeksen van de arbeidsdeelnemers naar leeftijd; ook de oorspronkelijke reeksen worden getoond, na de bewerkingen uit paragrafen 4 en 5, maar voor koppeling. Het gaat om de volgende reeksen:

Reeks	Kleur	Definitie werkloze be- roepsbevolking
Nieuwe Reeks 1987-2025		internationaal
EBB 1987-2006		nationaal
EBB 2001-2014		internationaal
EBB 2003-2020 (valt samen met Arbeidsdeelnemers vanaf 1969)		internationaal
EBB 2013-2025 (valt samen met Nieuwe Reeks)		internationaal

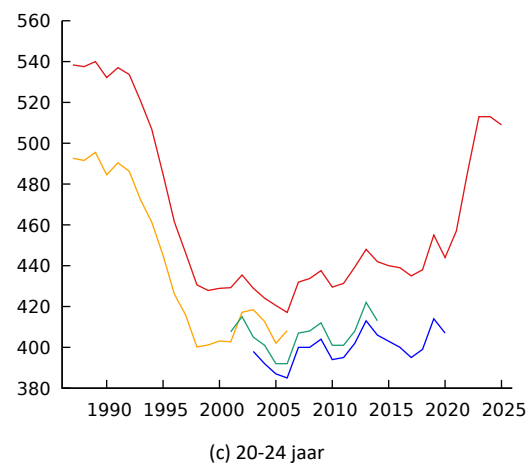
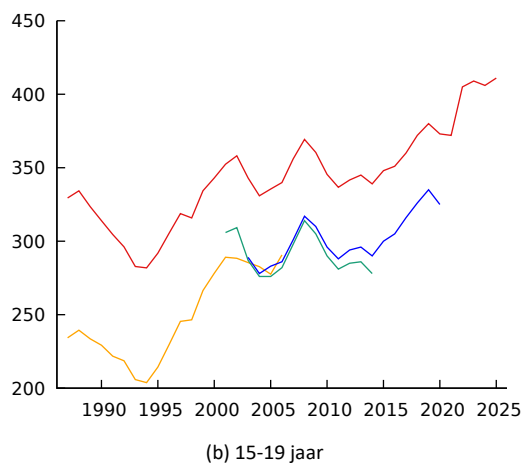
De figuren hebben betrekking op het totaal (15-74 jaar) en 12 leeftijdsklassen (15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69 en 70-74 jaar). De figuren naar leeftijdsklassen zijn een detaillering van de figuren in paragraaf 7. De reeksen van Arbeidsdeelnemers vanaf 1969 (1987-2020) worden niet weergegeven omdat hun leeftijdsindeling op een hoger aggregatieniveau is.

A.1 Beroepsbevolking

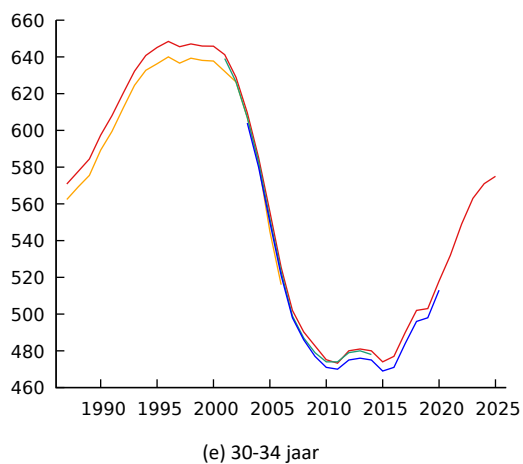
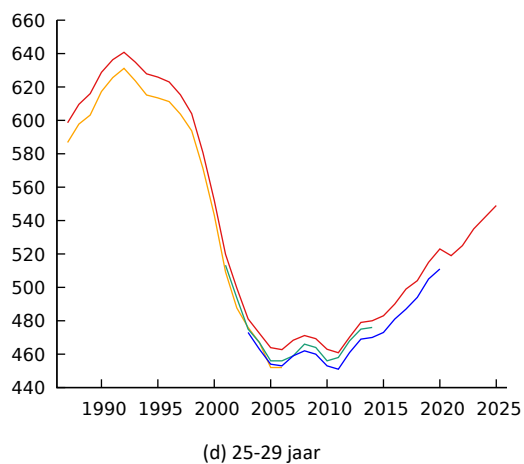
A.1.1 Beroepsbevolking Mannen naar leeftijd

Figuur A.2 Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

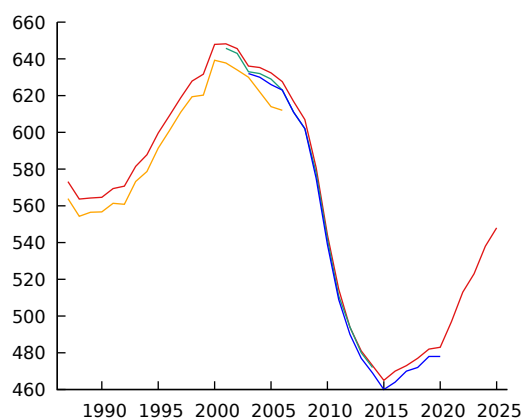

Figuur A.2 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

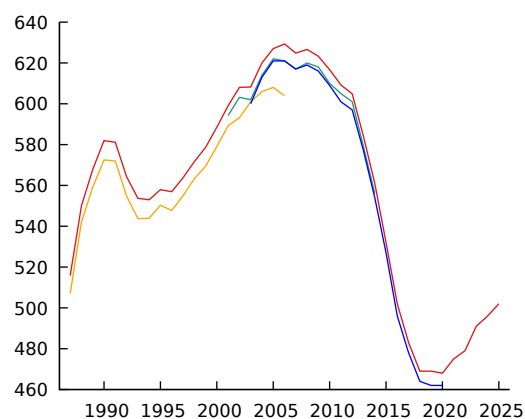

Figuur A.2 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

A. Resultaten naar leeftijd: details

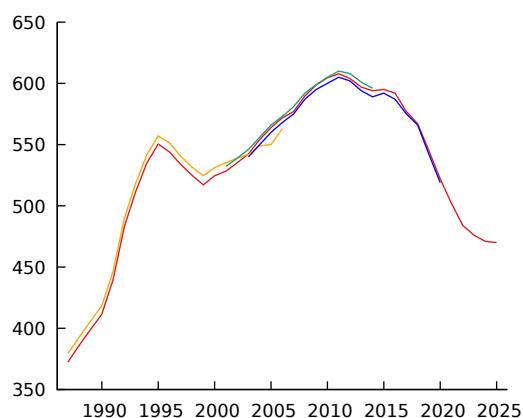

(f) 35-39 jaar

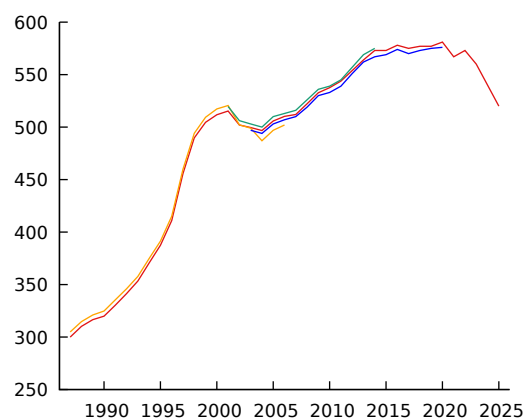

(g) 40-44 jaar

Figuur A.2 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

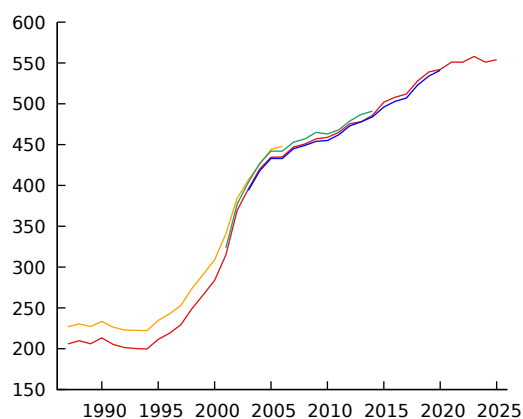

(h) 45-49 jaar

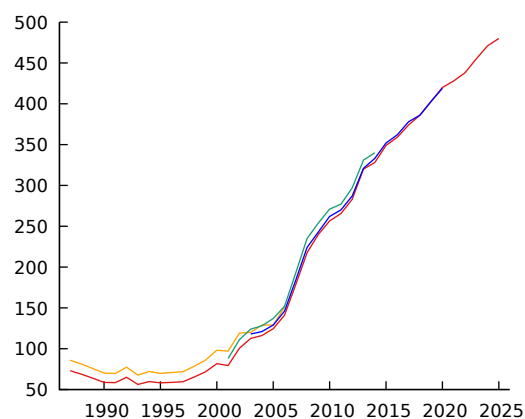

(i) 50-54 jaar

Figuur A.2 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

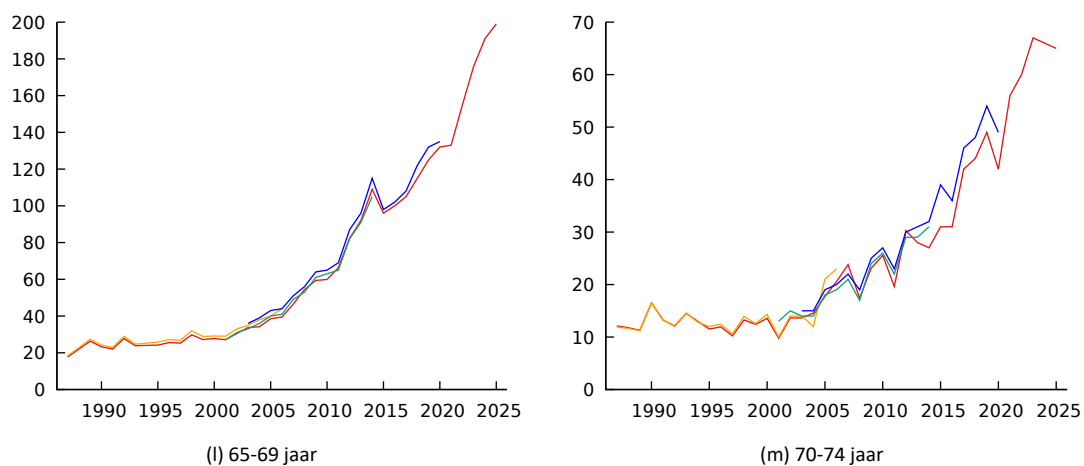

(j) 55-59 jaar

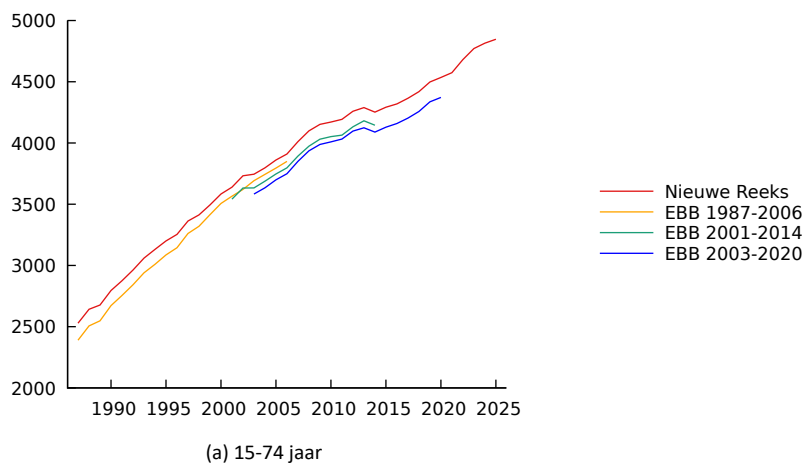
(k) 60-64 jaar

Figuur A.2 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

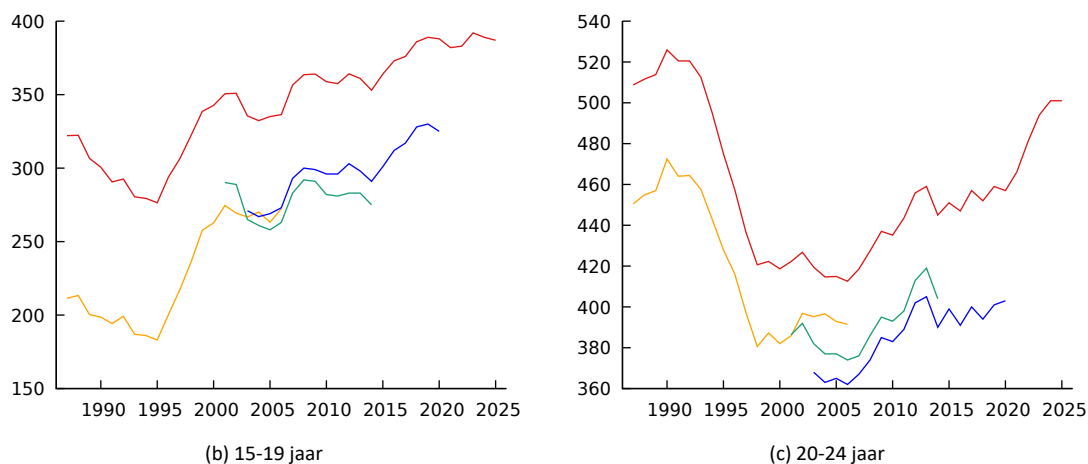

Figuur A.2 (slot) Beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

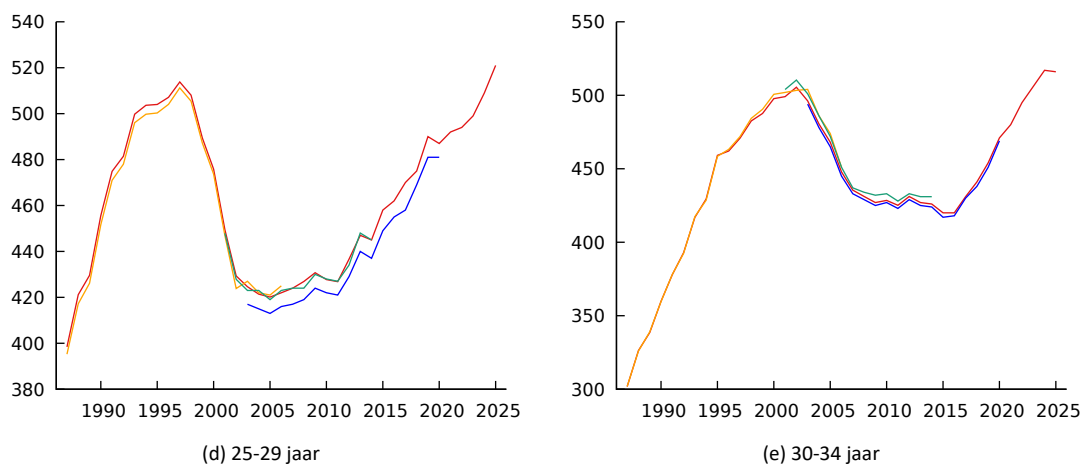
A.1.2 Beroepsbevolking Vrouwen naar leeftijd

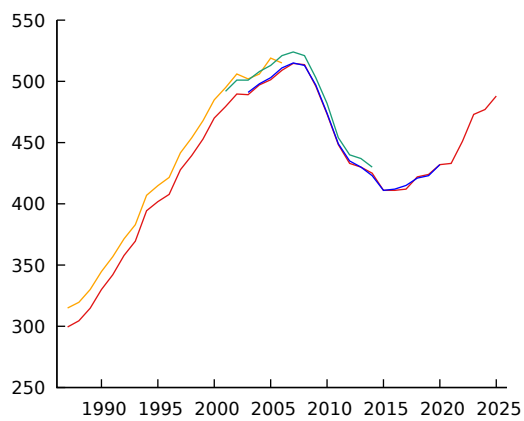
Figuur A.4 Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

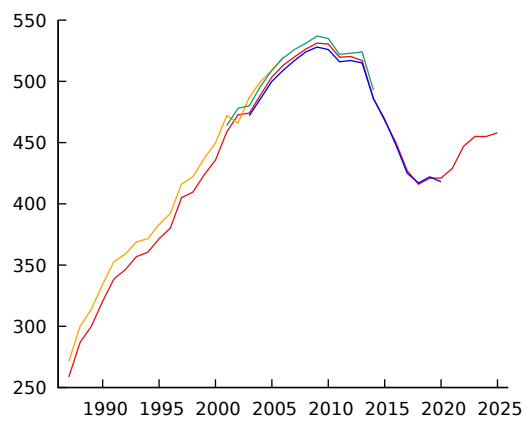
Figuur A.4 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

Figuur A.4 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

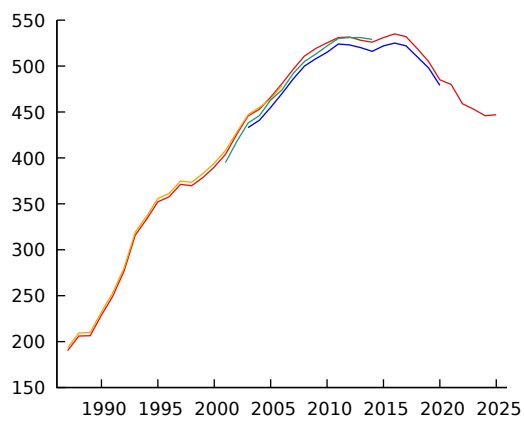

(f) 35-39 jaar

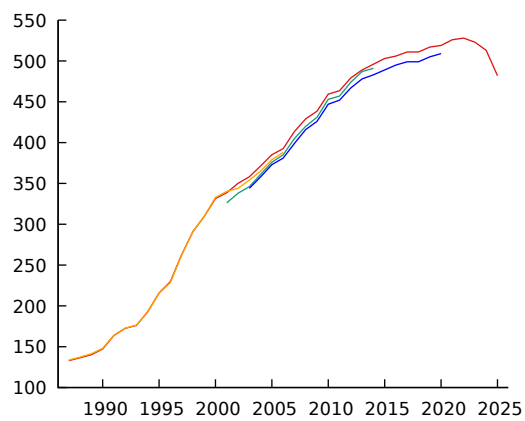

(g) 40-44 jaar

Figuur A.4 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

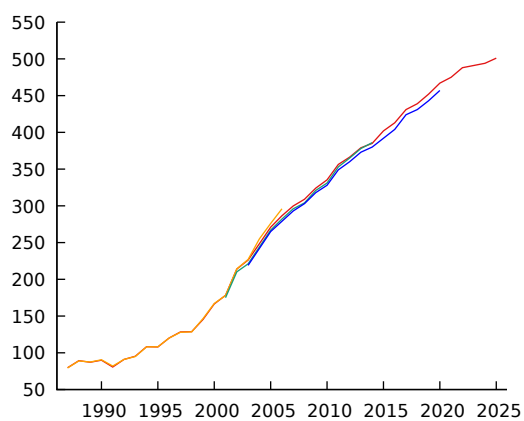

(h) 45-49 jaar

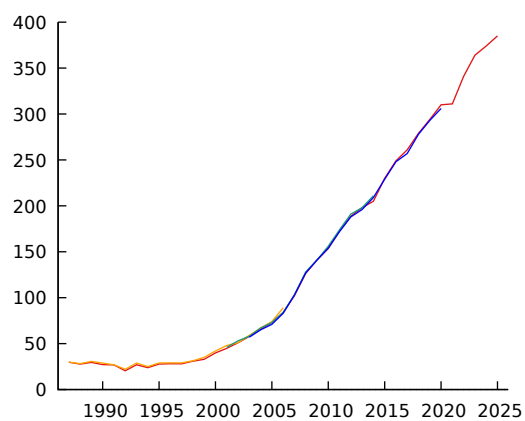

(i) 50-54 jaar

Figuur A.4 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

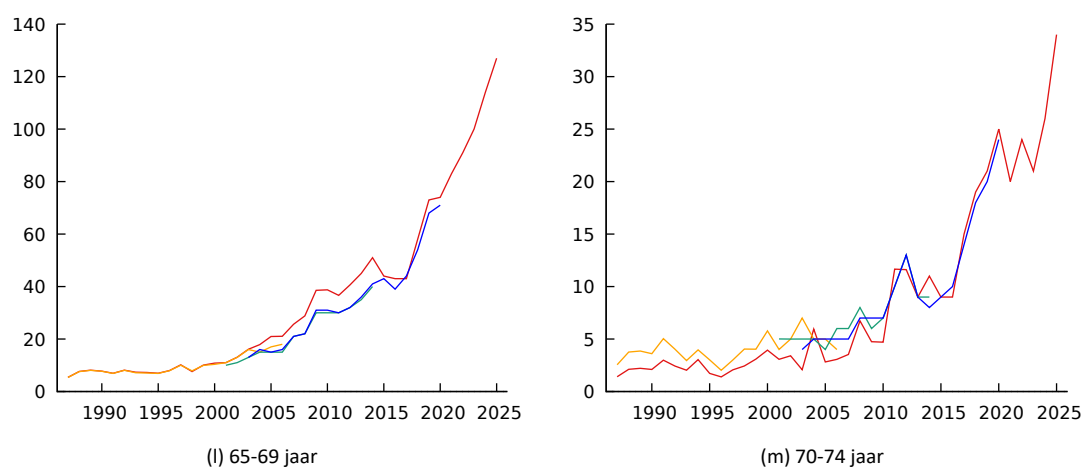
(j) 55-59 jaar

(k) 60-64 jaar

Figuur A.4 (vervolg) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

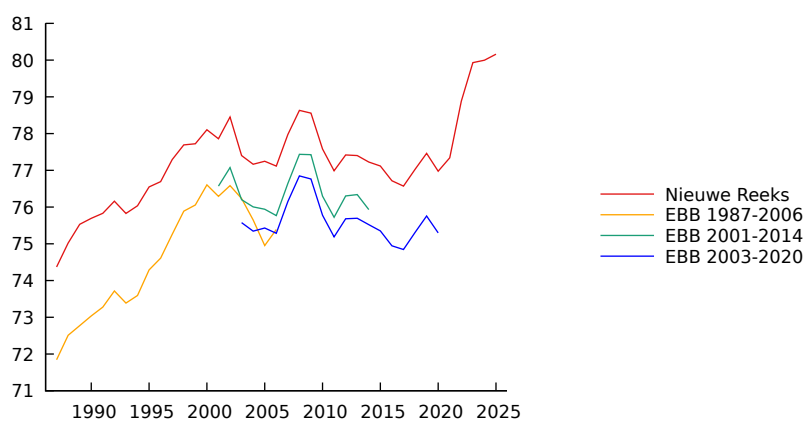
A. Resultaten naar leeftijd: details

Figuur A.4 (slot) Beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

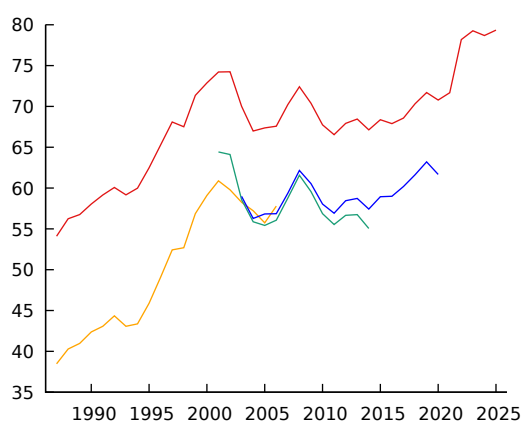
A.2 Arbeidsparticipatie

A.2.1 Arbeidsparticipatie Mannen naar leeftijd

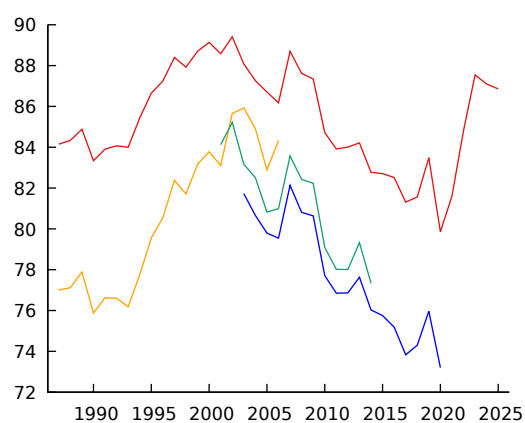

(a) 15-74 jaar

Figuur A.6 Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen

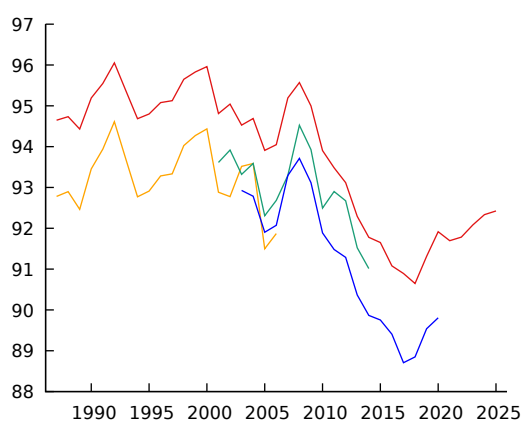

(b) 15-19 jaar

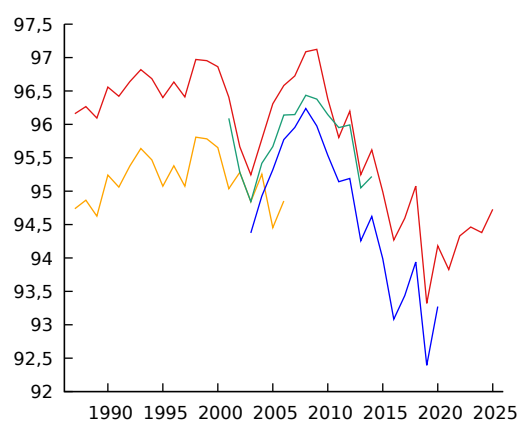

(c) 20-24 jaar

Figuur A.6 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen

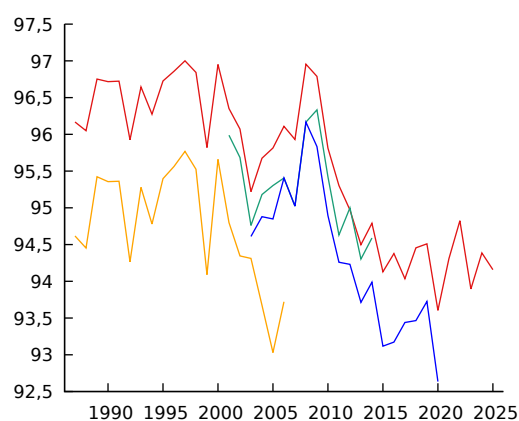
(d) 25-29 jaar

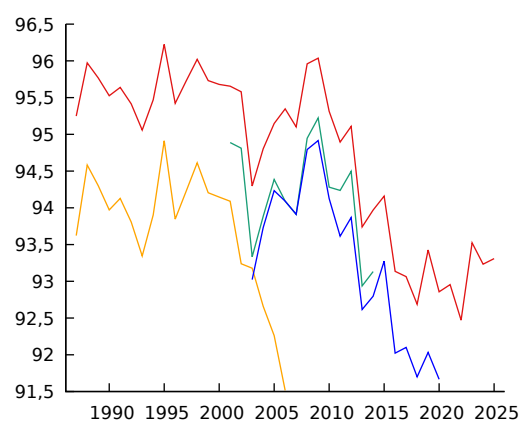
(e) 30-34 jaar

Figuur A.6 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen

A. Resultaten naar leeftijd: details

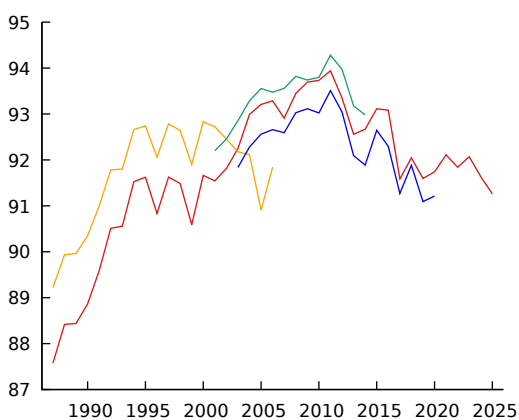

(f) 35-39 jaar

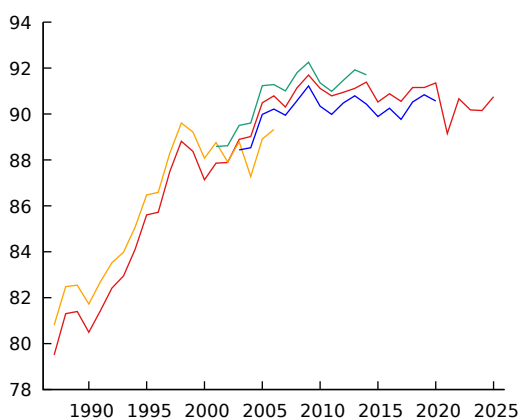

(g) 40-44 jaar

Figuur A.6 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen

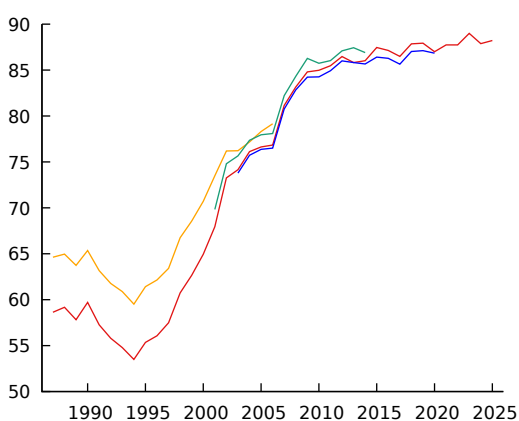

(h) 45-49 jaar

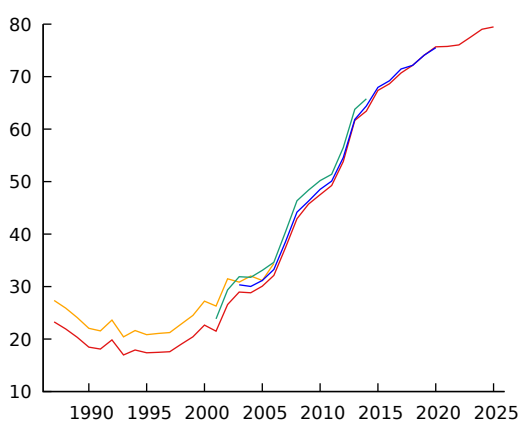

(i) 50-54 jaar

Figuur A.6 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen

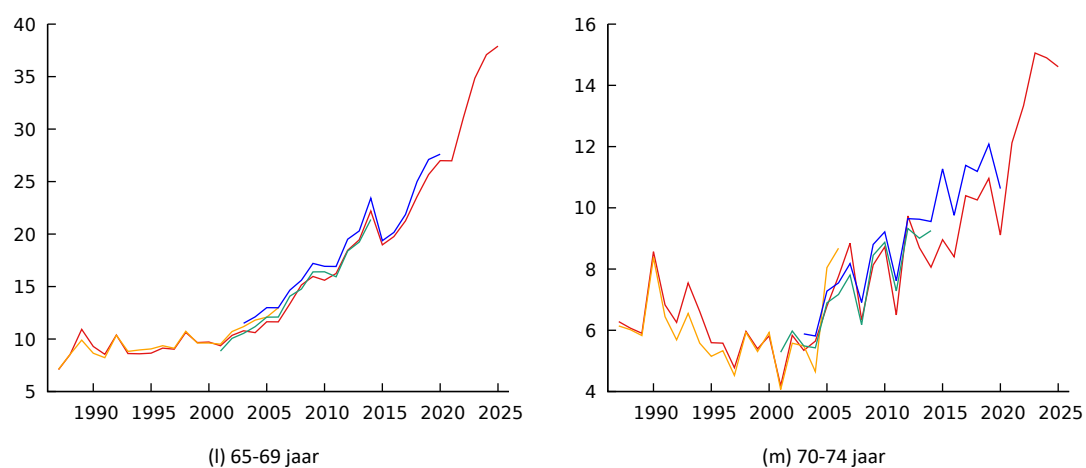

(j) 55-59 jaar

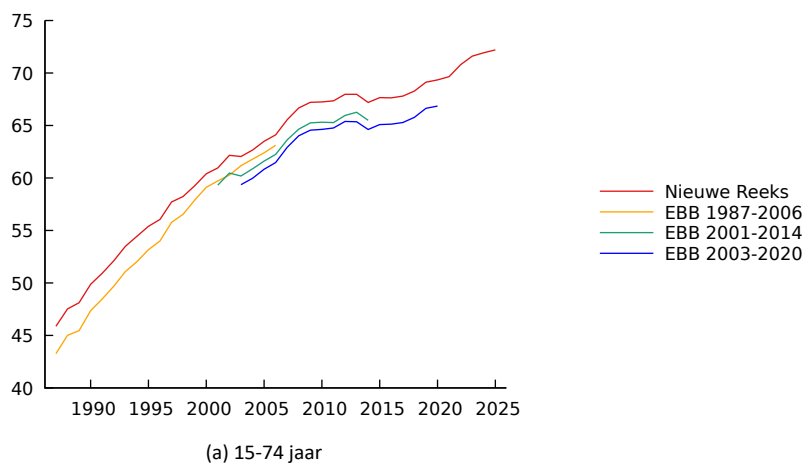
(k) 60-64 jaar

Figuur A.6 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen

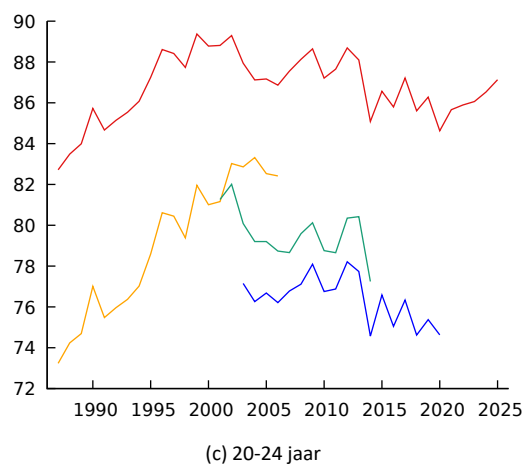
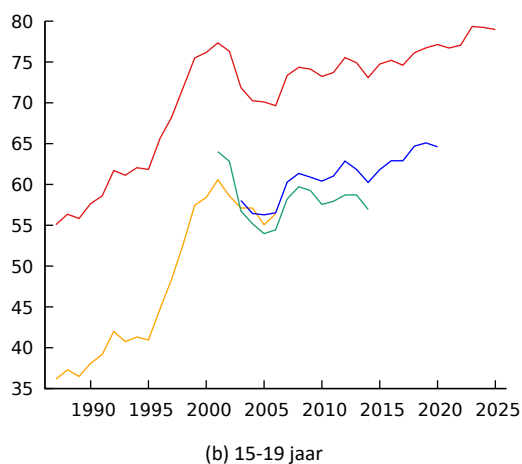

Figuur A.6 (slot) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Mannen

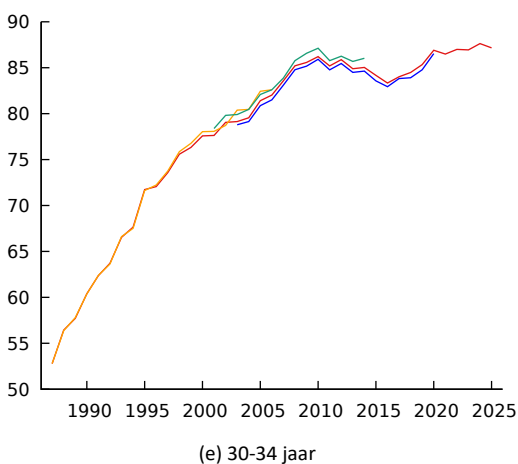
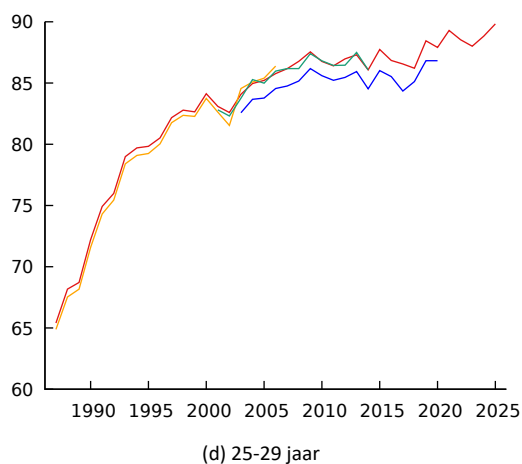
A.2.2 Arbeidsparticipatie Vrouwen naar leeftijd

Figuur A.8 Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen

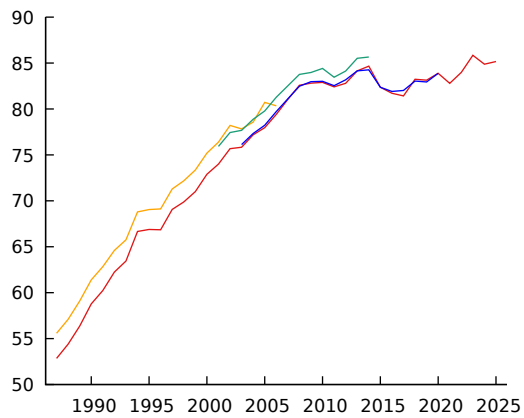

Figuur A.8 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen

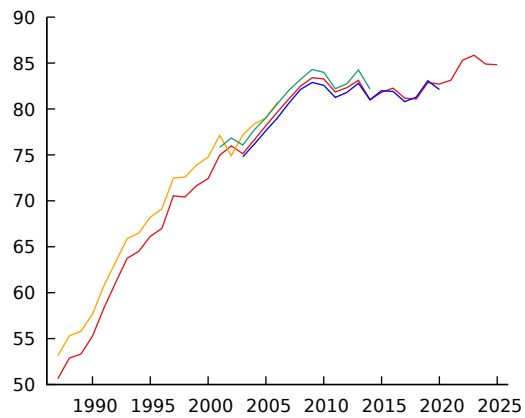

Figuur A.8 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen

A. Resultaten naar leeftijd: details

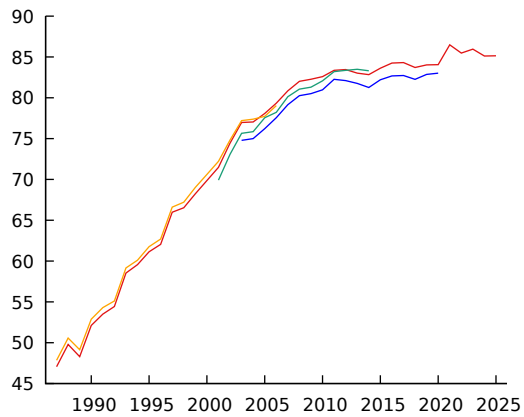

(f) 35-39 jaar

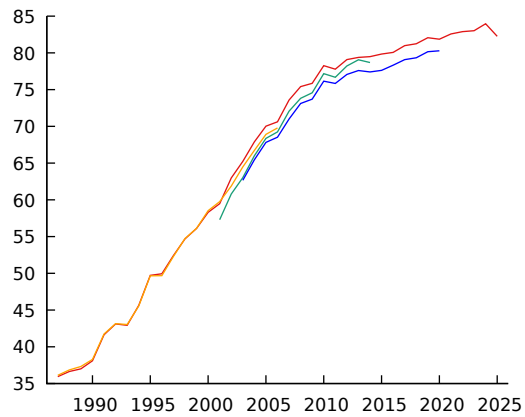

(g) 40-44 jaar

Figuur A.8 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen

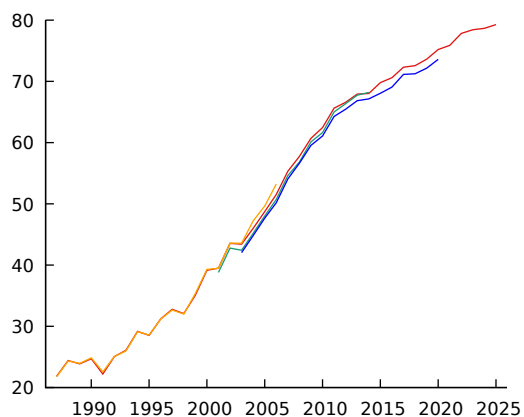

(h) 45-49 jaar

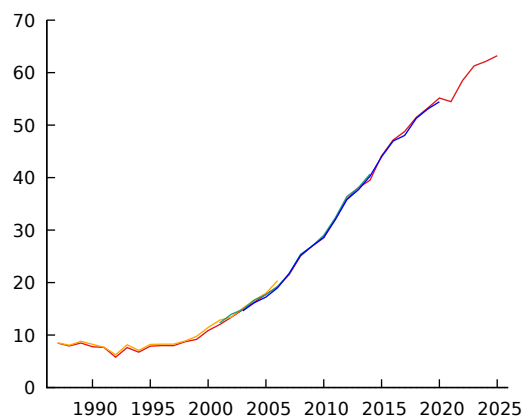

(i) 50-54 jaar

Figuur A.8 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen

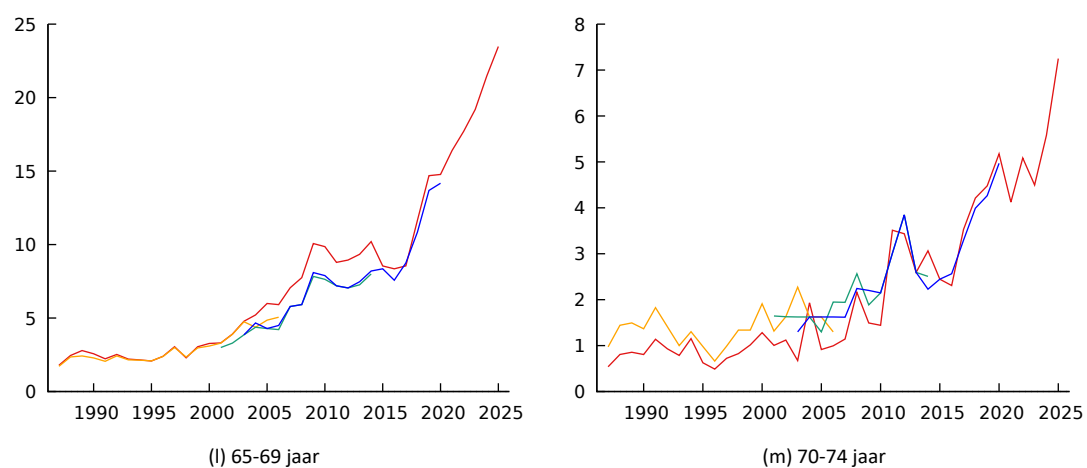
(j) 55-59 jaar

(k) 60-64 jaar

Figuur A.8 (vervolg) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen

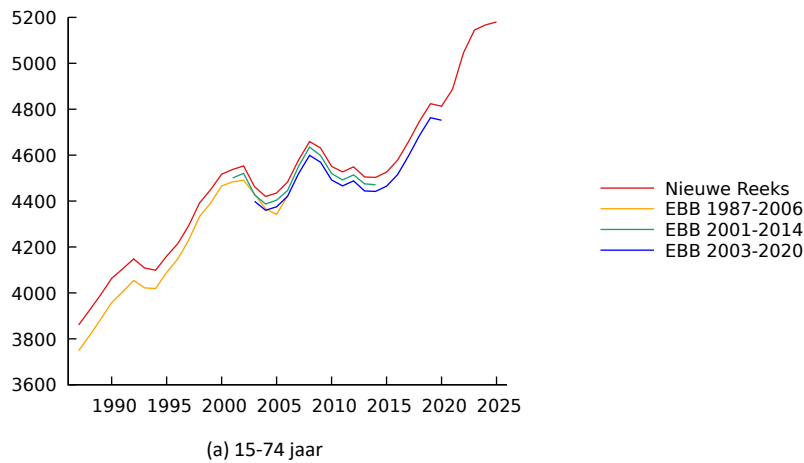
A. Resultaten naar leeftijd: details

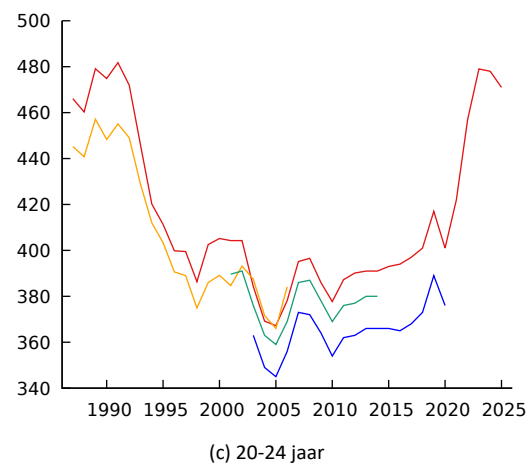
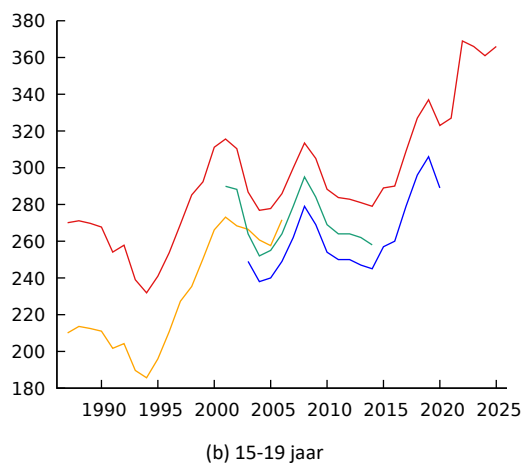
Figuur A.8 (slot) Arbeidsparticipatie naar leeftijd, Vrouwen

A.3 Werkzame beroepsbevolking

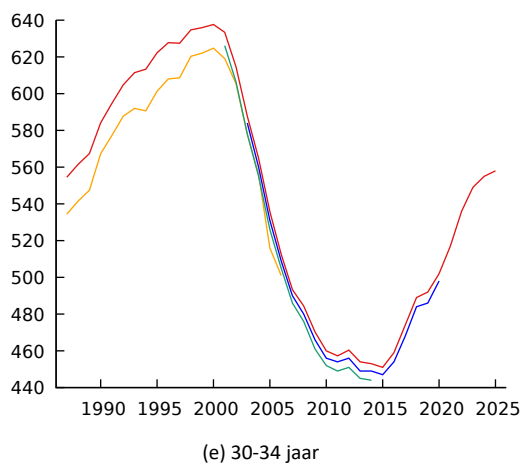
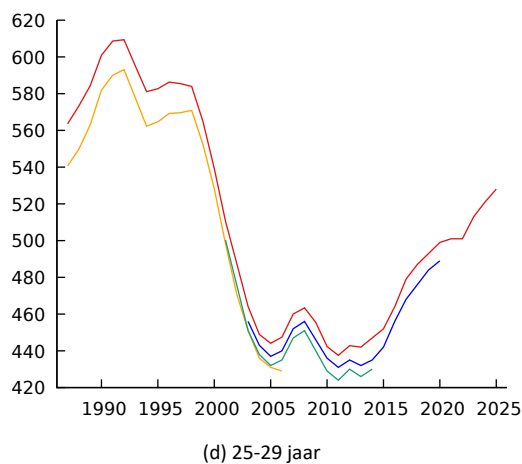
A.3.1 Werkzame beroepsbevolking Mannen naar leeftijd

Figuur A.10 Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

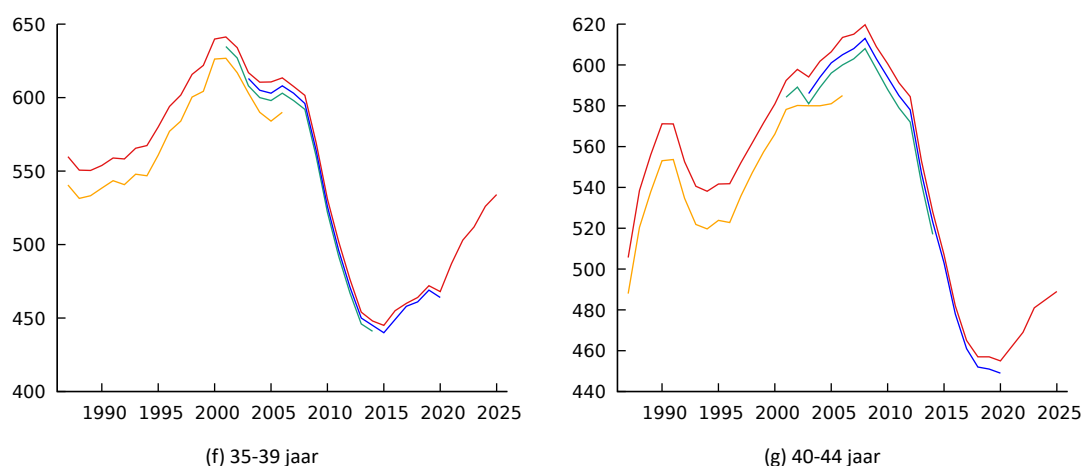

Figuur A.10 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

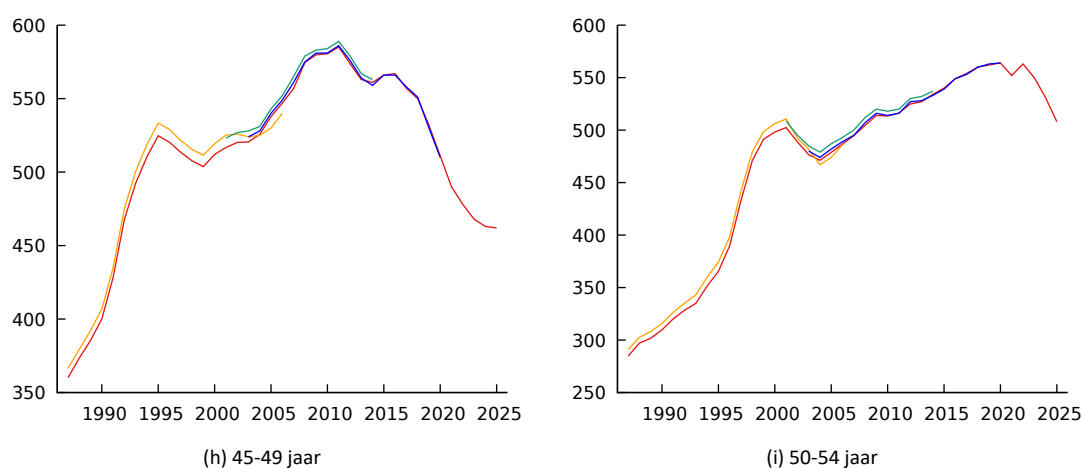

Figuur A.10 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

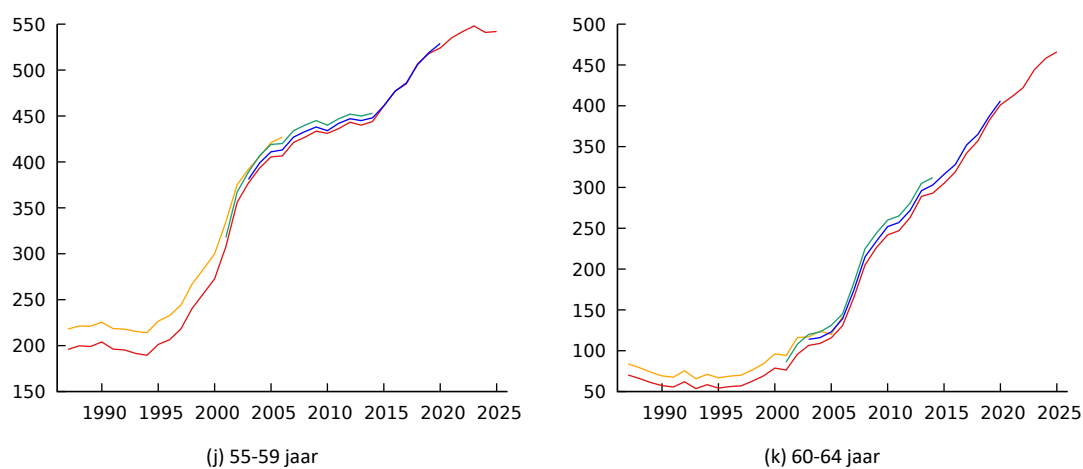
A. Resultaten naar leeftijd: details

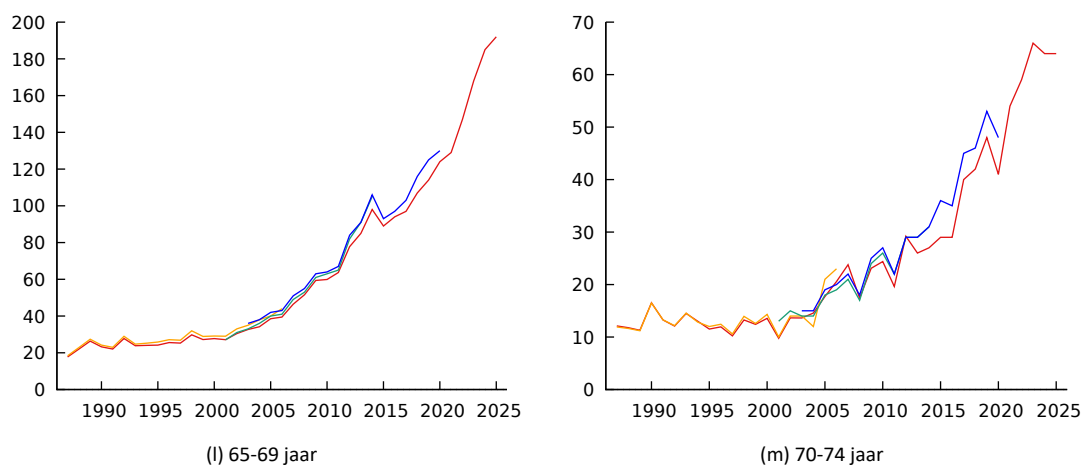
Figuur A.10 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

Figuur A.10 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

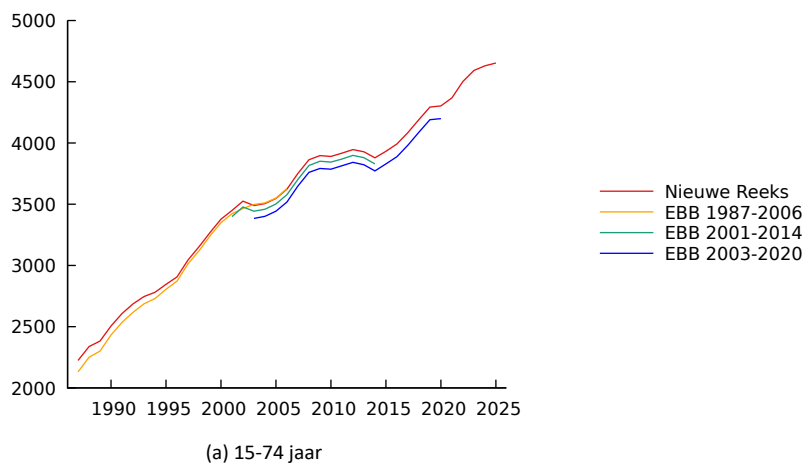

Figuur A.10 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

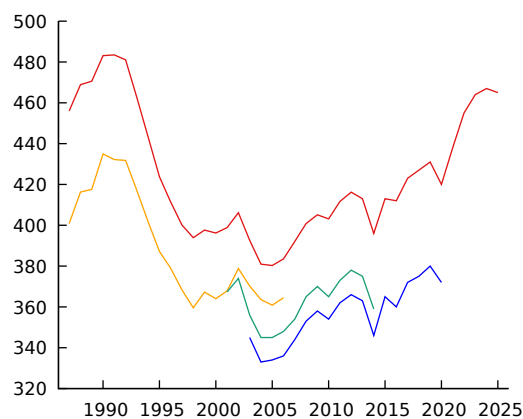
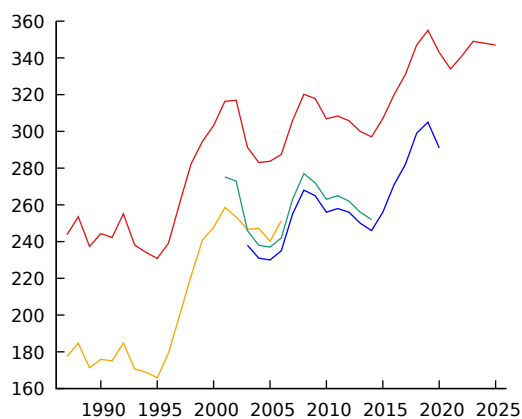

Figuur A.10 (slot) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

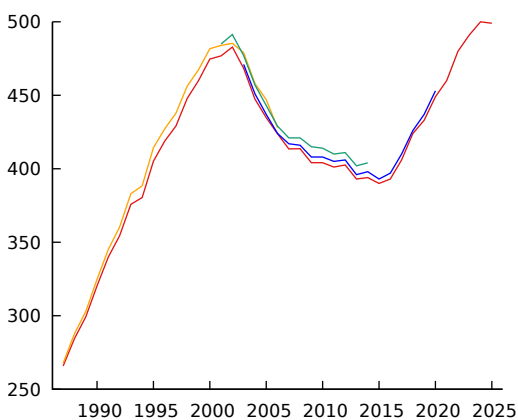
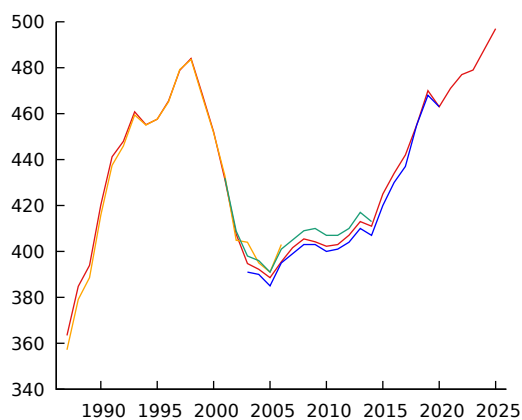
A.3.2 Werkzame beroepsbevolking Vrouwen naar leeftijd

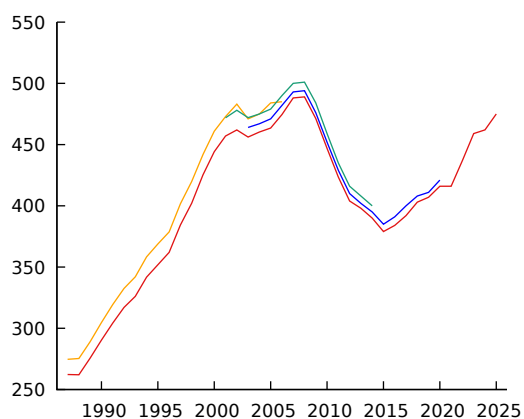
Figuur A.12 Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

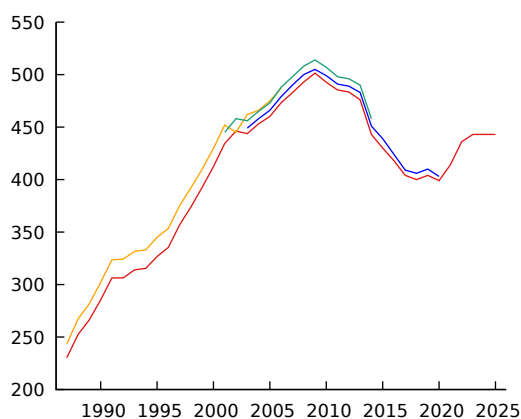
Figuur A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

Figuur A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

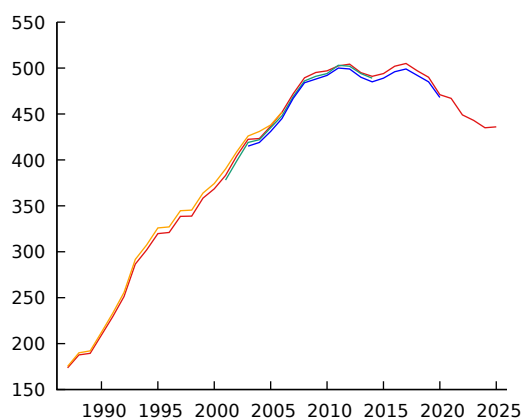

(f) 35-39 jaar

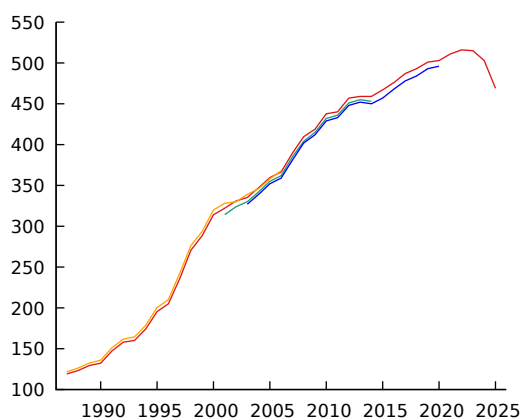

(g) 40-44 jaar

Figuur A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

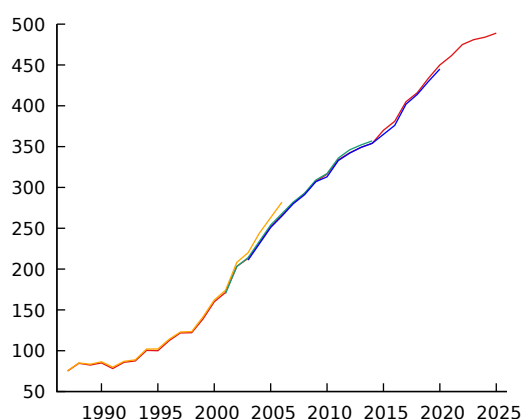

(h) 45-49 jaar

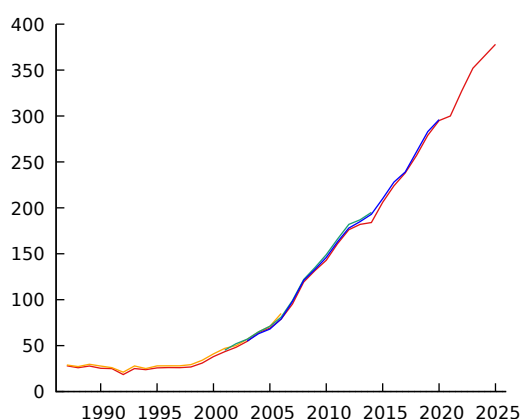

(i) 50-54 jaar

Figuur A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

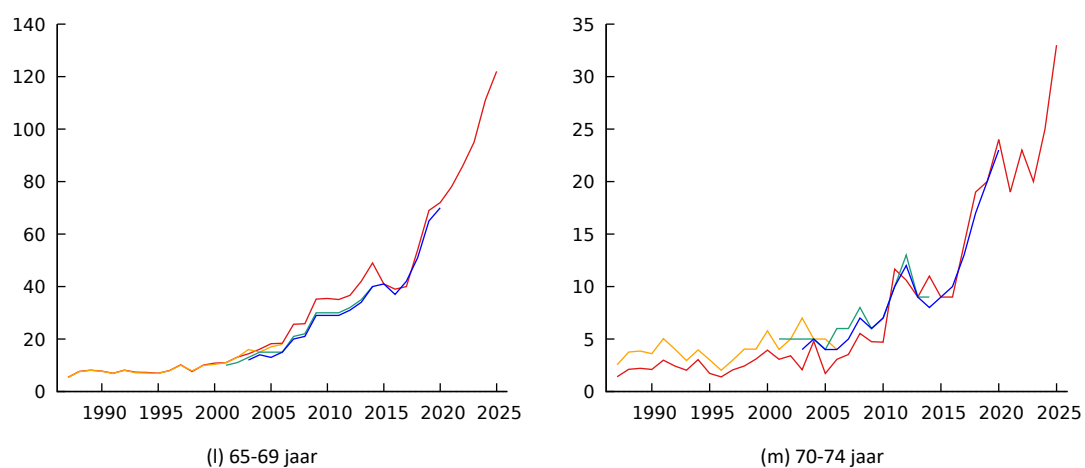
(j) 55-59 jaar

(k) 60-64 jaar

Figuur A.12 (vervolg) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

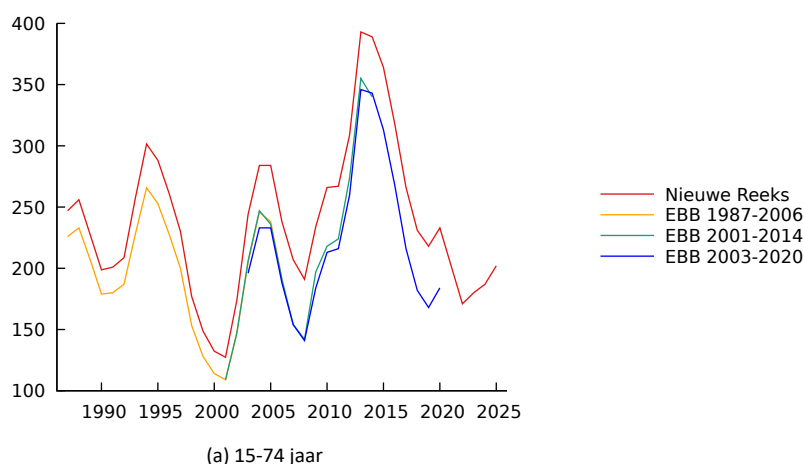
A. Resultaten naar leeftijd: details

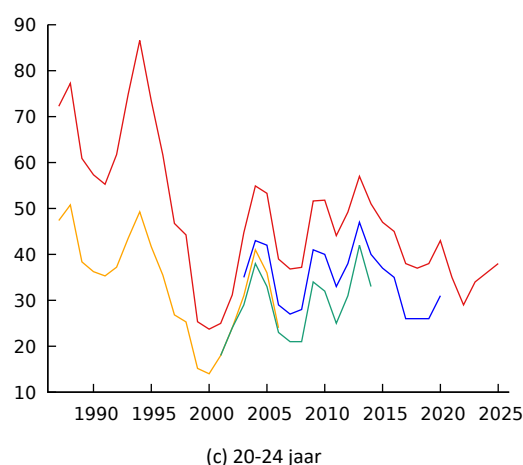
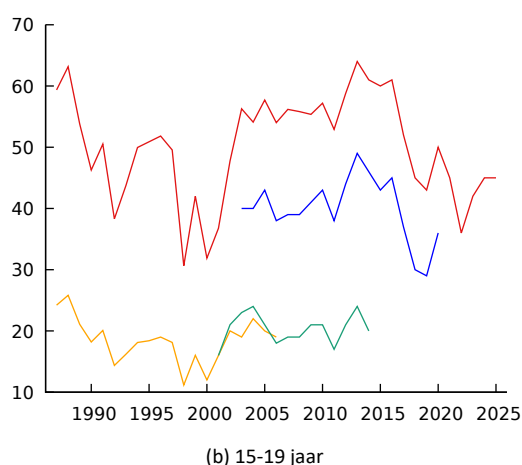
Figuur A.12 (slot) Werkzame beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

A.4 Werkloze beroepsbevolking

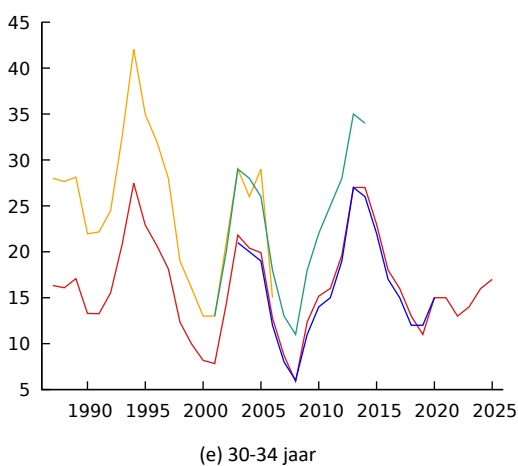
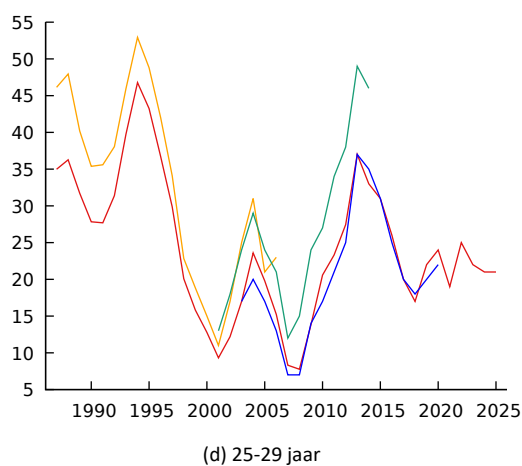
A.4.1 Werkloze beroepsbevolking Mannen naar leeftijd

Figuur A.14 Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

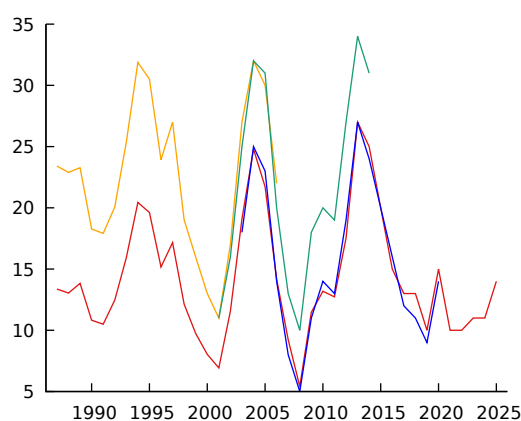

Figuur A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

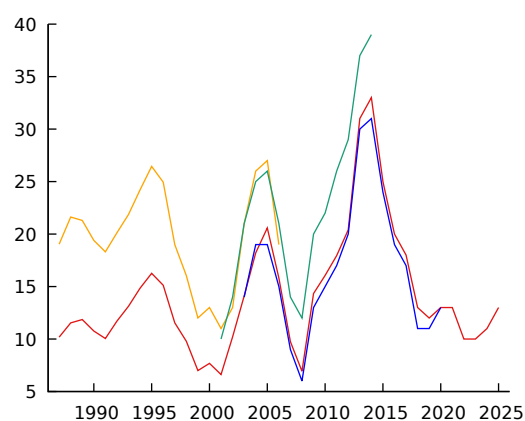

Figuur A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

A. Resultaten naar leeftijd: details

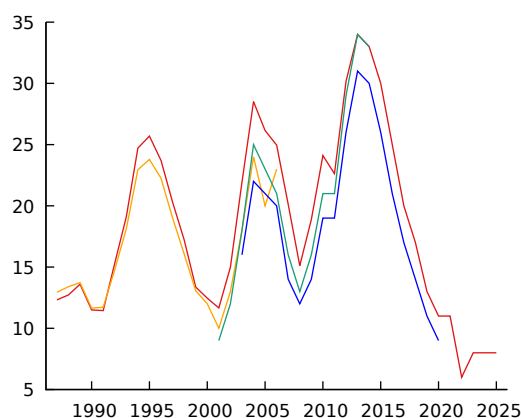

(f) 35-39 jaar

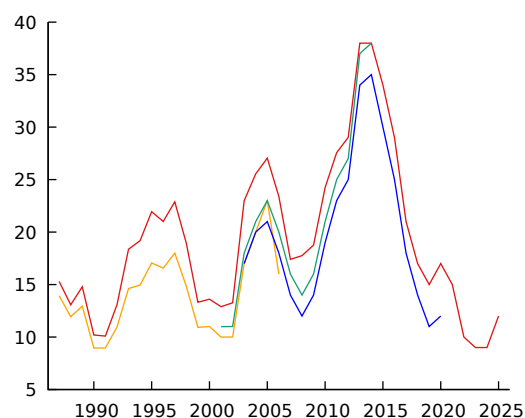

(g) 40-44 jaar

Figuur A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

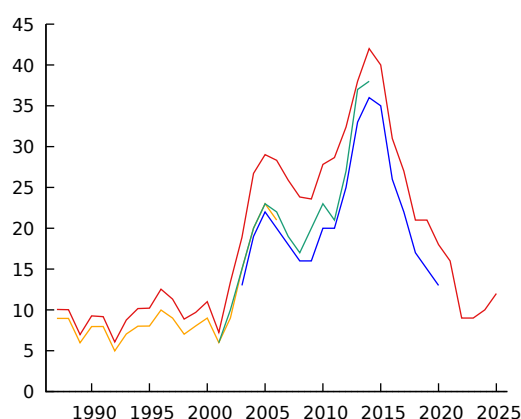

(h) 45-49 jaar

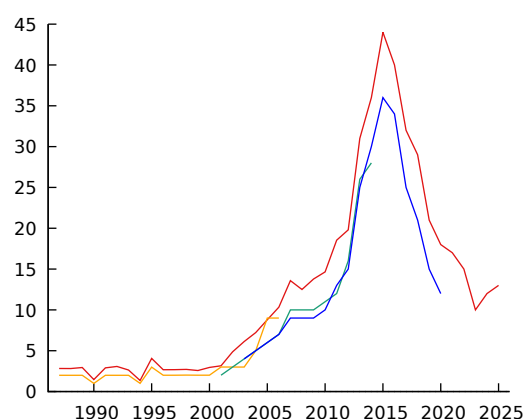

(i) 50-54 jaar

Figuur A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

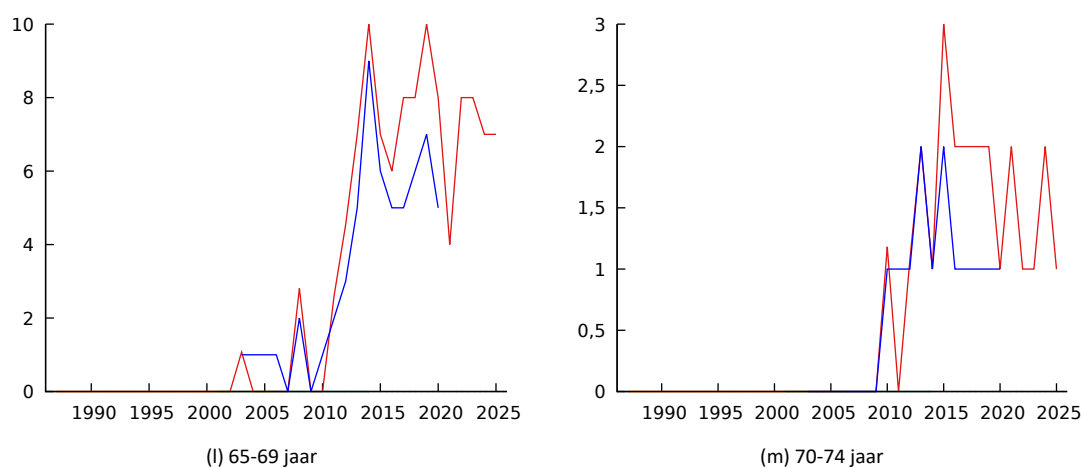

(j) 55-59 jaar

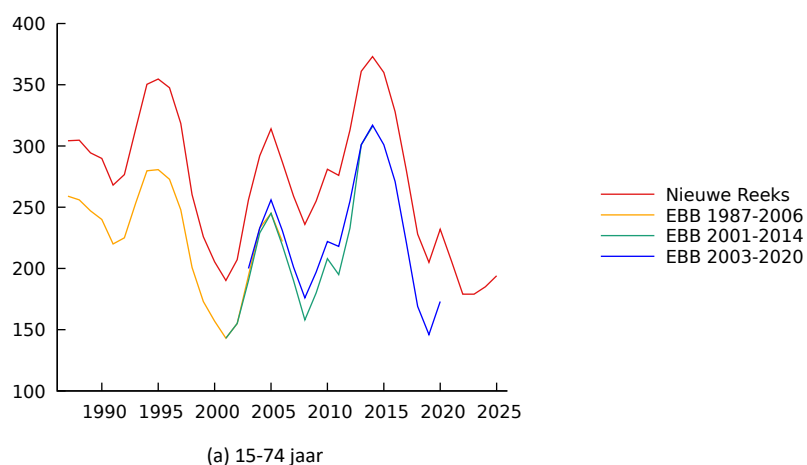
(k) 60-64 jaar

Figuur A.14 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

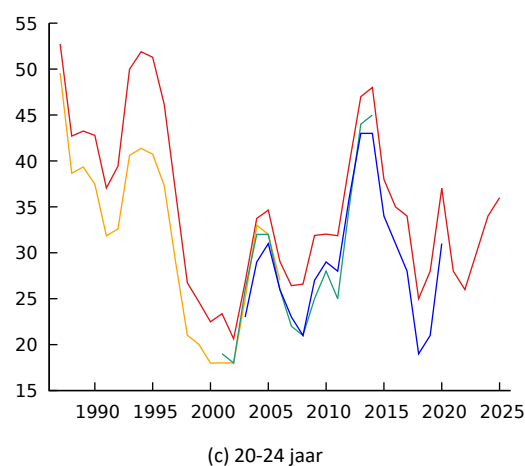
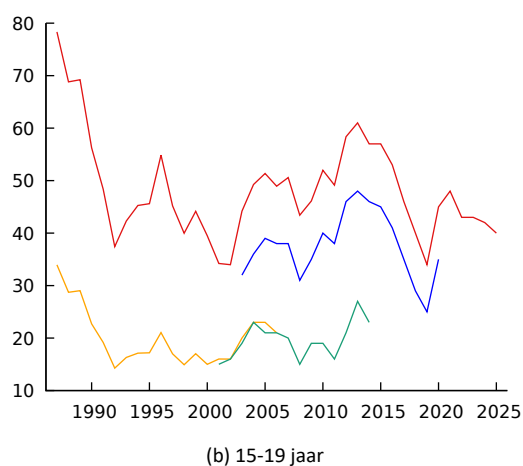

Figuur A.14 (slot) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Mannen

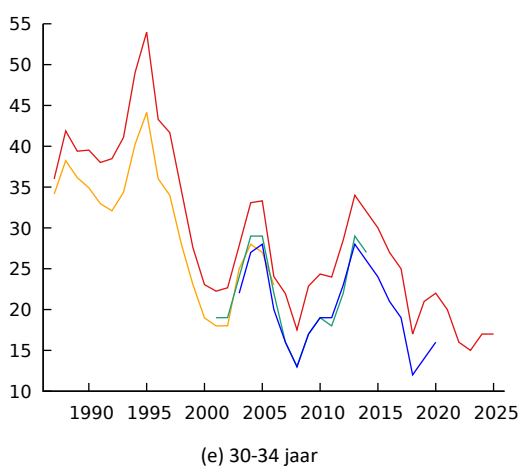
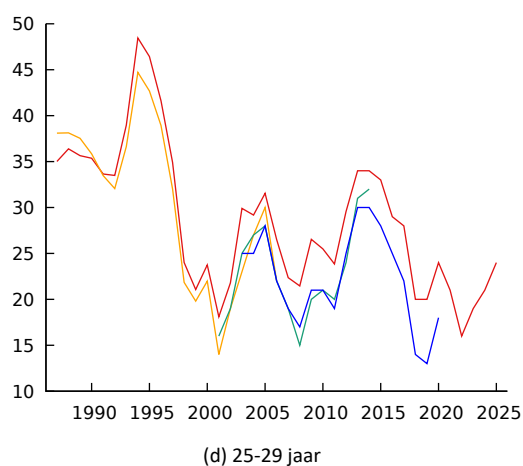
A.4.2 Werkloze beroepsbevolking Vrouwen naar leeftijd

Figuur A.16 Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

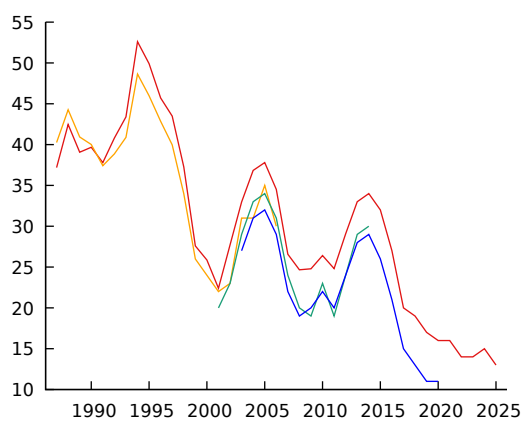

Figuur A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

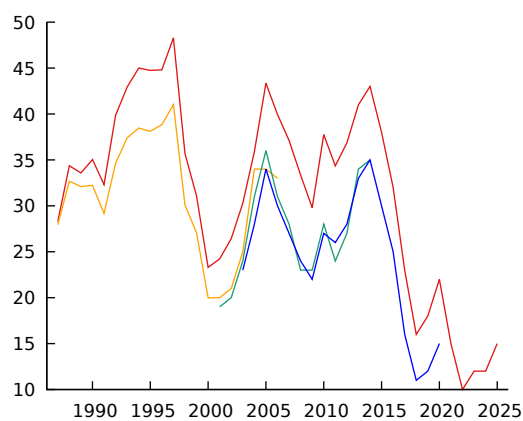

Figuur A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

A. Resultaten naar leeftijd: details

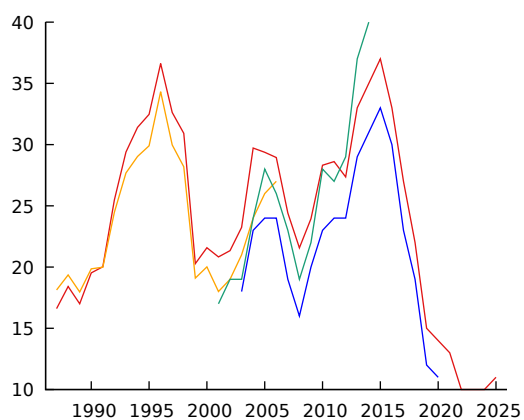

(f) 35-39 jaar

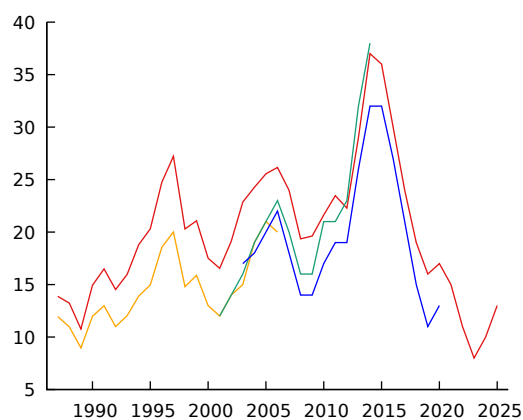

(g) 40-44 jaar

Figuur A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

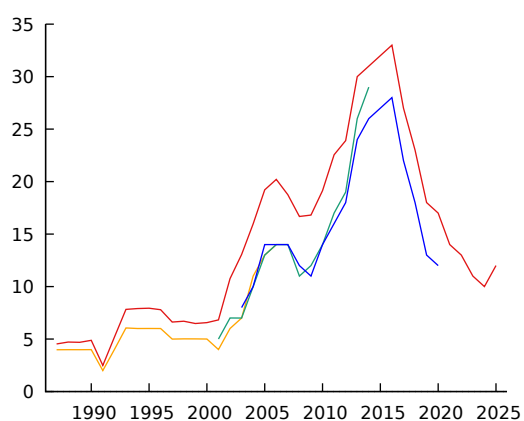

(h) 45-49 jaar

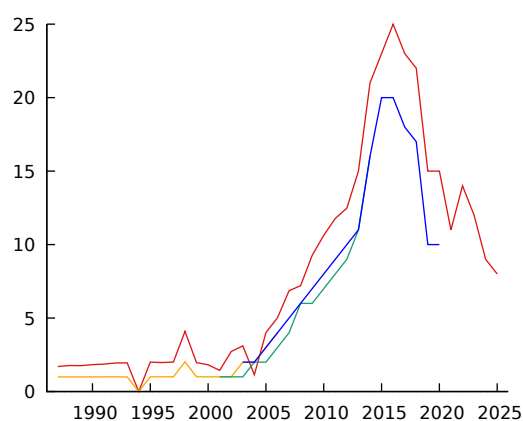

(i) 50-54 jaar

Figuur A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

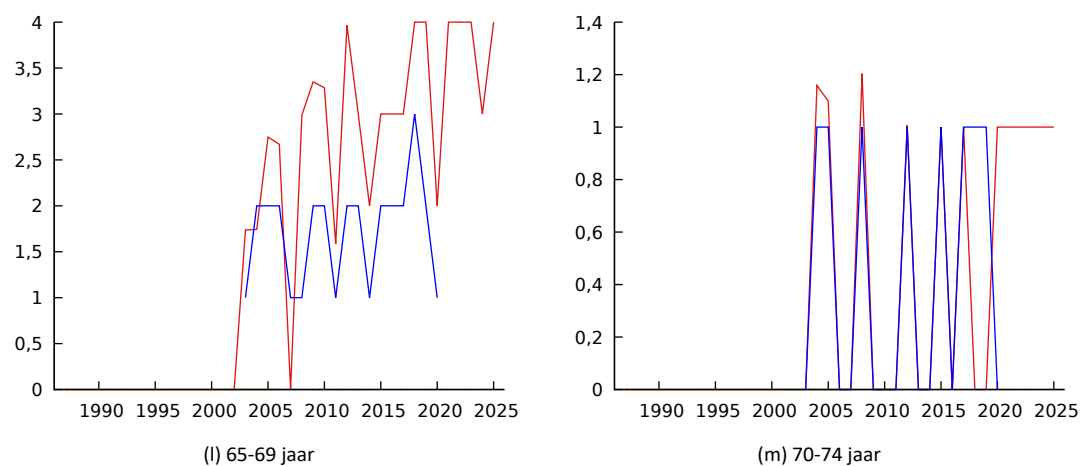
(j) 55-59 jaar

(k) 60-64 jaar

Figuur A.16 (vervolg) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

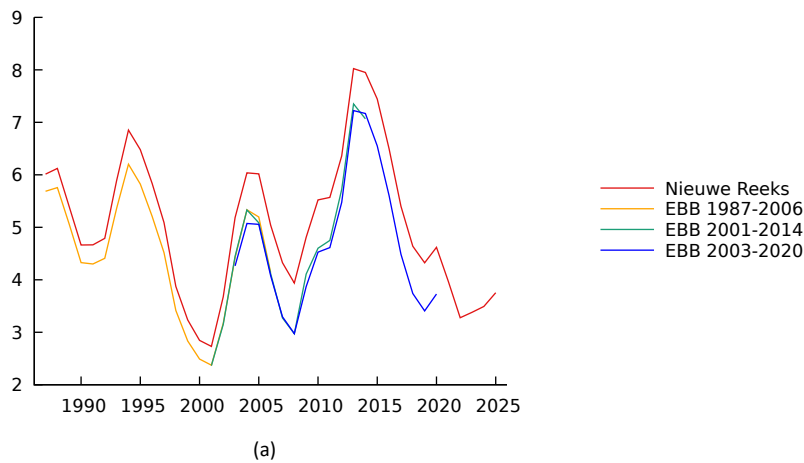
A. Resultaten naar leeftijd: details

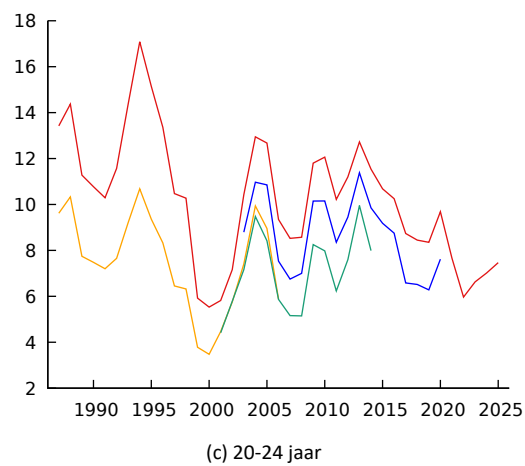
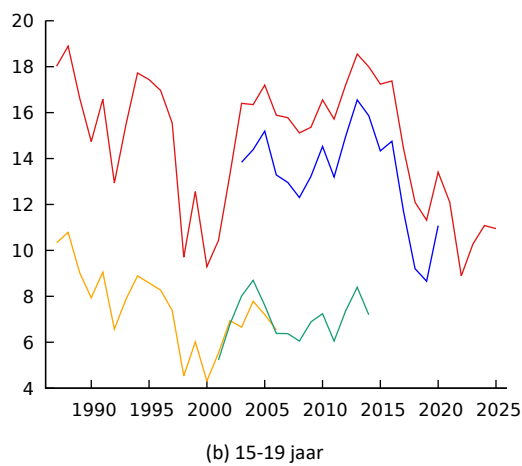
Figuur A.16 (slot) Werkloze beroepsbevolking naar leeftijd, Vrouwen

A.5 Werkloosheidspercentage

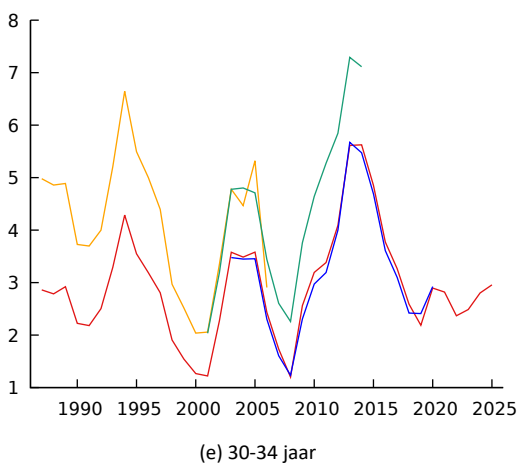
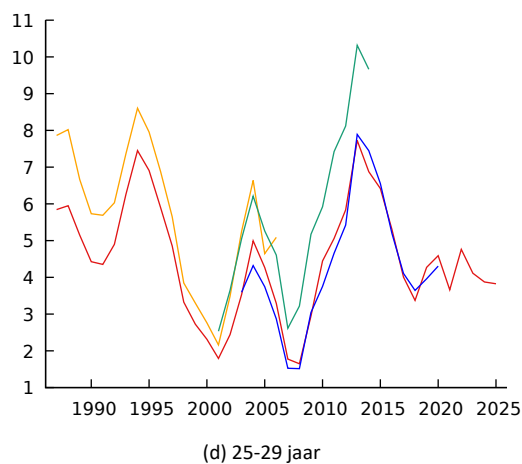
A.5.1 Werkloosheidspercentage Mannen naar leeftijd

Figuur A.18 Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen

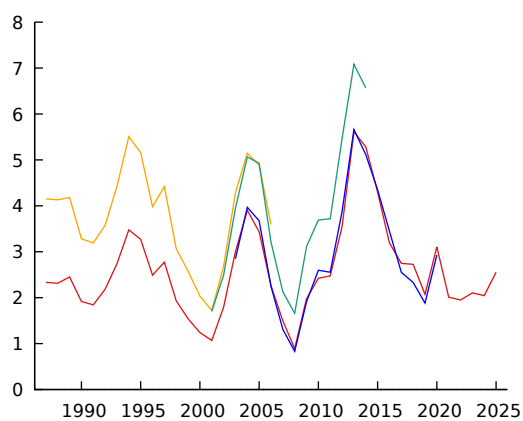

Figuur A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen

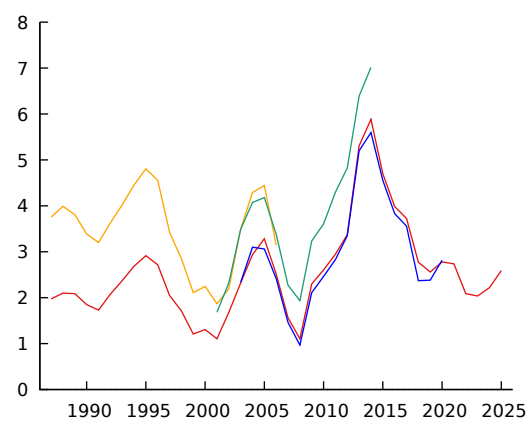

Figuur A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen

A. Resultaten naar leeftijd: details

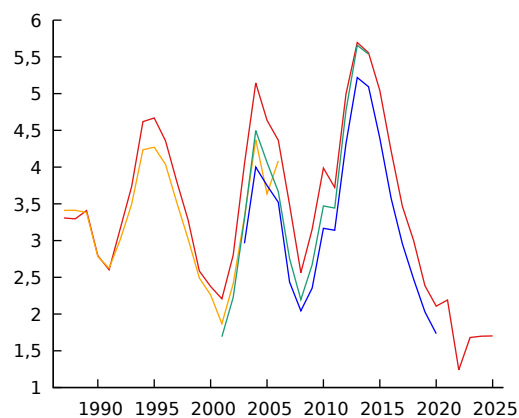

(f) 35-39 jaar

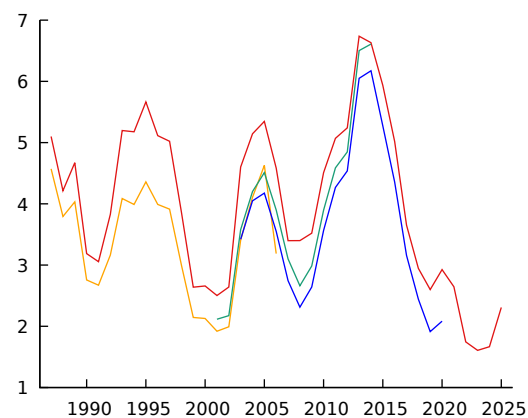

(g) 40-44 jaar

Figuur A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen

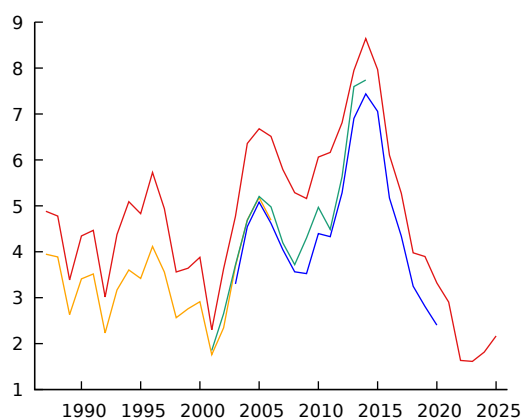

(h) 45-49 jaar

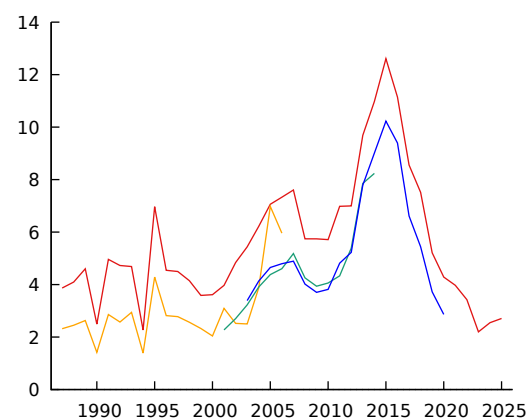

(i) 50-54 jaar

Figuur A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen

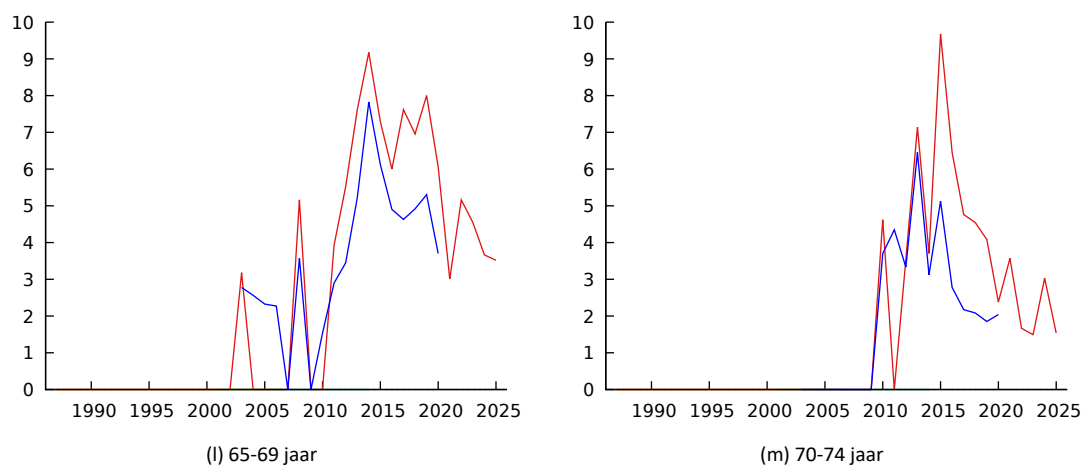

(j) 55-59 jaar

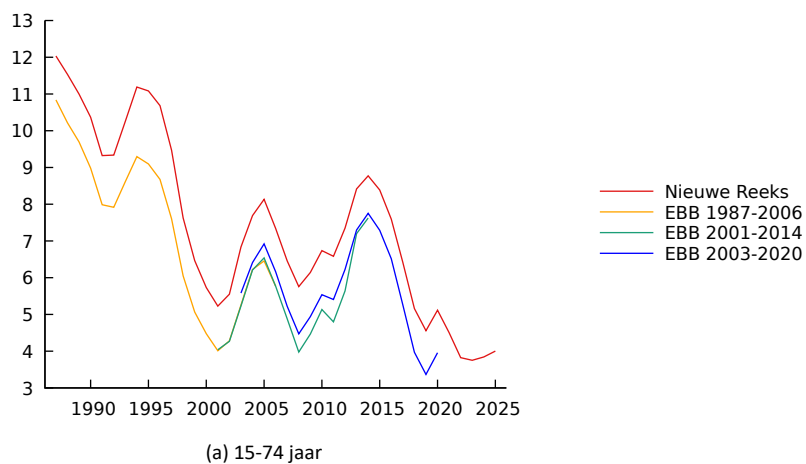
(k) 60-64 jaar

Figuur A.18 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen

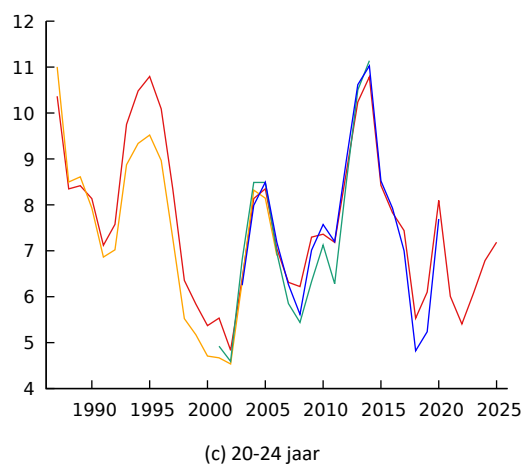
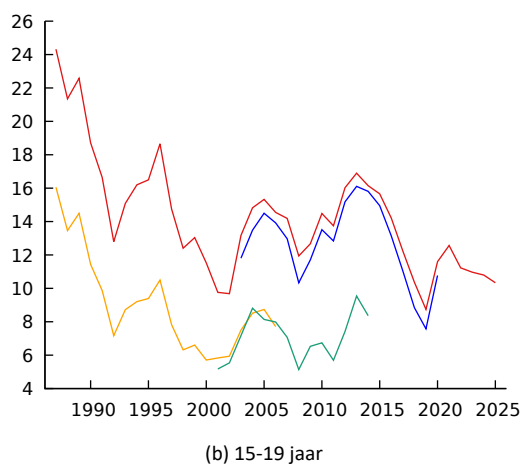

Figuur A.18 (slot) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Mannen

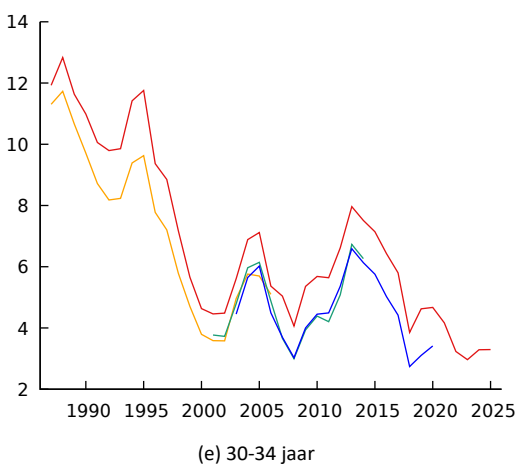
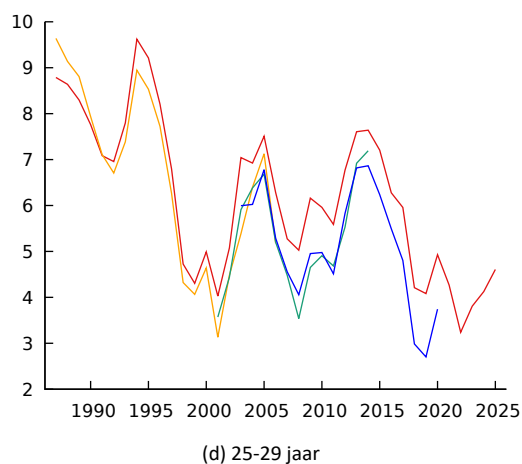
A.5.2 Werkloosheidspercentage Vrouwen naar leeftijd

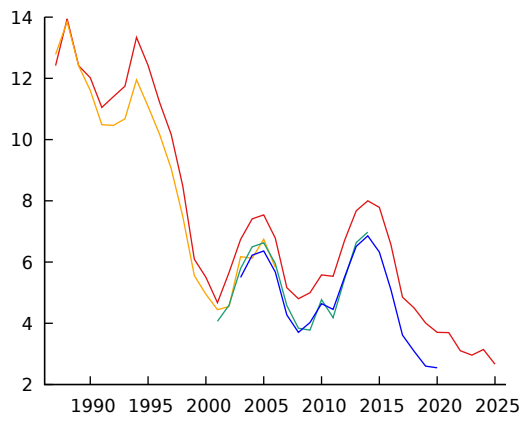
Figuur A.20 Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen

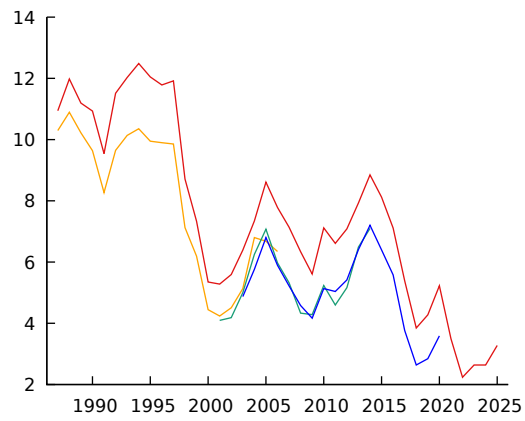
Figuur A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen

Figuur A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen

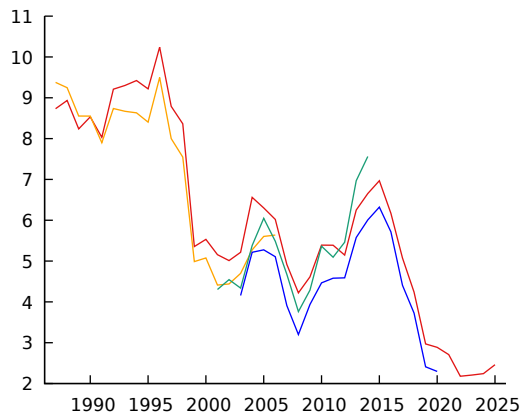

(f) 35-39 jaar

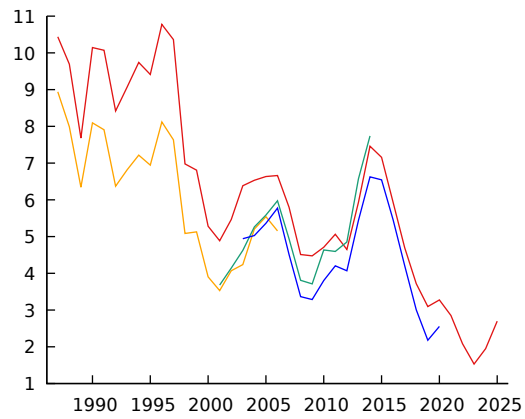

(g) 40-44 jaar

Figuur A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen

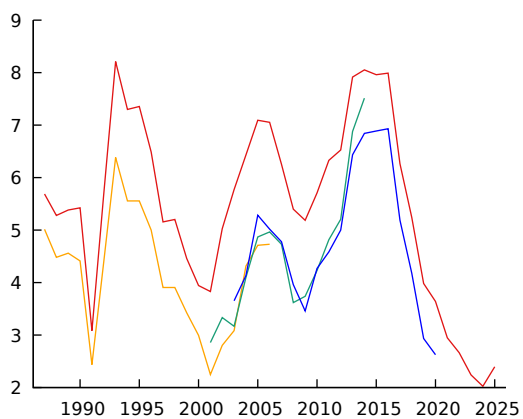

(h) 45-49 jaar

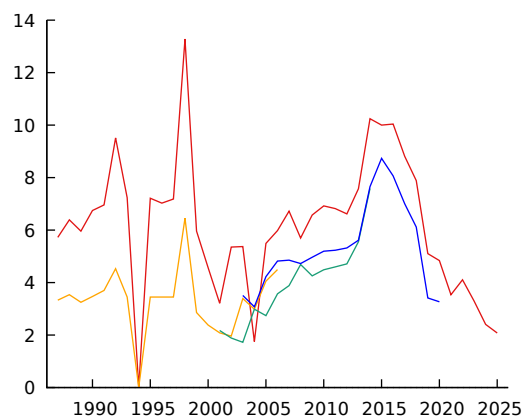

(i) 50-54 jaar

Figuur A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen

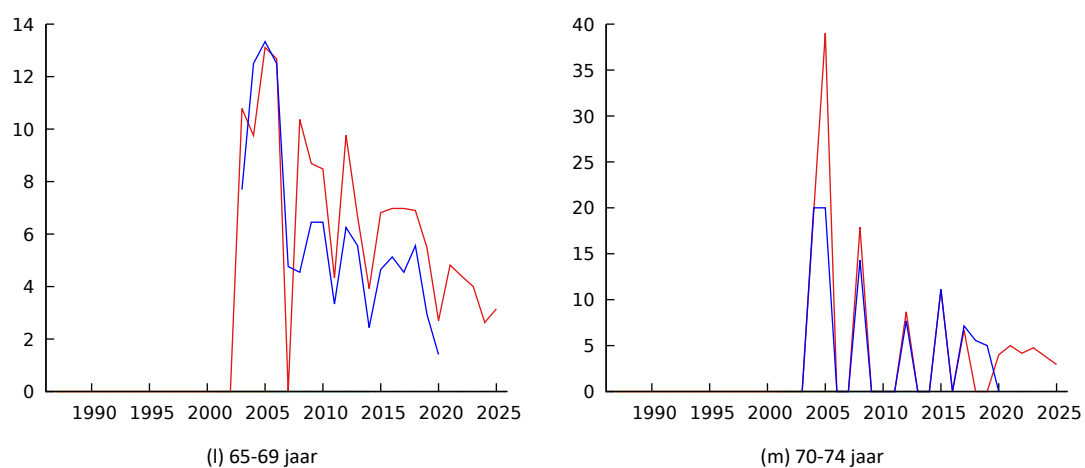
(j) 55-59 jaar

(k) 60-64 jaar

Figuur A.20 (vervolg) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen

A. Resultaten naar leeftijd: details

Figuur A.20 (slot) Werkloosheidspercentage naar leeftijd, Vrouwen

B Details van de ramingen

B.1 Raming 1987-2002 (paragraaf 4.3.3)

B.1.1 Correctie van bevolkingsaantallen

Zoals vermeld in paragraaf 4.3.1 verschillen voor de periode 1987-2000 de bevolkingsaantallen volgens de EBB-gegevens van die volgens de bevolkingsstatistiek. Alle reeksen na revisie-1992 uit de periode 1987-2000 zijn daarom gecorrigeerd met het quotiënt van het aantal personen in particuliere huishoudens volgens de bevolkingsstatistiek enerzijds en beroeps- en niet-beroepsbevolking volgens de EBB anderzijds. Hierbij is voor elk type reeks (werkzame personen, werkloze personen, niet-beroepsbevolking) dezelfde factor gebruikt; er is dus alleen gedifferentieerd naar jaar, geslacht en leeftijdsklasse.

Daarnaast zijn in de periode 1987-1991 de reeksen voor revisie-1992 opgehoogd naar de totale bevolking en niet naar de beroeps- en niet-beroepsbevolking (paragraaf 4.3.3). Deze reeksen zijn daarom gecorrigeerd met het quotiënt van het aantal personen in particuliere huishoudens volgens de bevolkingsstatistiek enerzijds en de bevolking volgens de EBB anderzijds. Voor 1987-1991 na revisie-1992 zijn de factoren vrijwel gelijk aan 1 omdat deze gegevens herrekend zijn in 1994, zodat er vermoedelijk al rekening is gehouden met de feitelijke bevolkingsaantallen.

Tabel B.1 Correctiefactor bevolkingsaantallen, mannen

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	≥75	totaal
<i>Voor revisie-1992</i>														
1987	0,994	0,986	1,006	0,981	0,960	1,038	1,008	0,972	1,042	0,955				0,993
1988	0,991	0,985	0,987	0,994	0,990	1,006	1,002	0,981	1,049	0,945				0,993
1989	0,983	0,998	0,984	0,997	0,974	1,019	0,987	1,008	0,998	0,986				0,993
1990	0,984	0,990	0,992	1,000	0,964	1,034	0,983	0,999	0,995	0,989				0,993
1991	0,993	0,989	1,005	0,976	0,965	0,995	1,012	1,017	1,010	0,974				0,992
<i>Na revisie-1992</i>														
1987	1,001	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000			1,001
1988	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000			1,000
1989	1,001	0,999	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000			1,000
1990	1,002	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000			1,000
1991	1,005	0,999	0,999	0,999	0,999	0,999	0,999	0,999	1,000	1,000	1,000			1,001
1992	1,010	1,000	1,000	1,003	1,003	0,996	0,994	1,015	1,000	1,006	0,999	1,014	1,032	1,004
1993	1,013	0,989	0,978	1,017	1,015	0,994	1,007	0,975	1,007	0,995	1,030	0,971	0,998	0,999
1994	1,006	0,986	0,999	1,001	0,996	1,009	0,998	0,997	1,001	1,002	1,009	0,988	1,011	0,999
1995	1,022	0,992	0,996	0,999	0,984	1,017	0,991	1,003	1,003	0,997	0,994	1,000	1,019	1,000
1996	1,000	1,013	1,000	1,000	0,997	0,998	1,012	0,974	0,998	0,998	0,969	1,036	0,994	0,999
1997	1,007	0,994	1,003	0,999	1,000	1,000	1,001	1,000	0,999	0,999	1,032	0,963	1,000	1,000
1998	1,015	1,012	0,993	0,999	1,001	1,002	1,005	0,988	1,003	1,007	0,999	0,996	1,001	1,002
1999	1,001	1,011	0,992	1,003	0,999	1,001	1,005	0,993	1,004	1,001	1,032	0,968	0,997	1,001
2000	0,999	1,000	1,001	1,000	1,000	1,000	1,000	1,001	1,000	1,001	1,040	0,954	0,998	1,000

Tabel B.2 Correctiefactor bevolkingsaantallen, vrouwen

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	≥75	totaal
<i>Voor revisie-1992</i>														
1987	0,996	0,984	1,014	0,982	0,985	1,002	1,023	0,968	1,008	0,974				0,994
1988	0,988	0,995	0,976	1,004	0,994	1,003	1,015	0,980	1,008	0,979				0,994
1989	0,982	0,993	1,007	0,989	0,983	1,003	1,006	0,984	1,017	0,973				0,994
1990	0,987	0,991	1,021	0,969	0,960	1,041	0,993	0,991	1,011	0,975				0,994
1991	0,994	0,990	0,997	0,992	0,951	1,011	1,004	1,027	1,008	0,978				0,994
<i>Na revisie-1992</i>														
1987	1,001	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,001	1,001	1,001	1,001				1,001
1988	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000				1,000
1989	1,001	0,999	1,000	1,000	1,001	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000				1,000
1990	1,002	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000				1,000
1991	1,005	0,999	0,999	0,999	0,999	0,999	1,000	1,000	1,001	1,001				1,001
1992	1,009	0,994	1,009	0,990	1,002	0,998	1,007	0,998	1,000	1,004	1,011	1,008	1,012	1,002
1993	1,019	0,990	0,990	1,011	0,997	1,011	0,989	1,003	1,010	0,995	1,020	0,983	0,998	1,001
1994	1,007	0,985	0,994	1,006	0,993	1,012	1,001	0,993	1,001	1,001	1,007	0,992	1,010	1,000
1995	1,011	0,994	0,993	1,003	1,000	1,003	0,997	0,998	1,001	0,998	0,984	1,005	1,020	1,000
1996	1,002	1,008	0,998	1,000	0,997	0,996	1,009	0,977	1,000	1,000	0,992	1,012	0,993	0,999
1997	1,000	0,995	1,000	1,000	0,999	1,000	0,999	1,000	0,999	1,000	1,002	0,999	1,002	1,000
1998	0,994	1,001	0,993	1,001	1,000	1,003	1,007	0,987	1,004	1,010	0,984	1,011	1,002	0,999
1999	1,001	1,001	0,990	1,003	1,000	1,002	1,005	0,992	1,003	1,001	0,995	1,008	1,000	1,000
2000	1,000	0,999	0,999	0,999	1,000	0,999	1,001	0,999	1,001	1,000	1,036	0,963	1,000	1,000

B.1.2 Verschuiving van 15 naar 12 uur

Bij de revisie-1992 van de EBB is de bovengrens van de laagste arbeidsduurklasse verlaagd van 15 uur naar 12 uur. Ten behoeve de detaillering van de gegevens na revisie-1992 ([paragraaf 4.3.3](#)) zijn de gegevens voor revisie-1992 aangepast met de factoren in [tabel B.3](#). Deze factoren zijn gebaseerd op een globale analyse van de gegevens voor en na revise-1992 voor het jaar 1987.

Tabel B.3 Werkzame personen 12-14 uur als fractie van werkzame personen 0-14 uur

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64
Mannen	0,1	0,15	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Vrouwen	0,05	0,05	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

B.2 Stagiaires**B.2.1 Inleiding**

Stagiaires die een stagevergoeding krijgen, behoren tot de werkzame beroepsbevolking. Vanaf het herontwerp-2020 worden betaalde stagiaires beter waargenomen in de Enquête Beroepsbevolking (EBB). In de EBB wordt niet gepubliceerd over stagiaires, maar naar schatting wordt nu 95 procent van de stagebanen waargenomen, terwijl dit voor het herontwerp ongeveer 50 procent was. Volgens de Statistiek Werkgelegenheid en Lonen (CBS [2024b](#)) waren er in 2020 gemiddeld ongeveer 105 duizend stagebanen, waarvan 65 duizend deeltijdbanen en 40 duizend voltijdbanen. In totaal zal het dus om ongeveer $45\% \times 105 = 45$ à 50 duizend nieuw waargenomen stagebanen gaan. In de werkzame beroepsbevolking zullen de meeste stagebanen vallen binnen de groep 15 tot

25 jaar met een arbeidsduur van meer dan 12 uur.¹² De 45 à 50 duizend nieuw waargenomen stagebanen betreffen ongeveer de helft van het totale verschil tussen voor en na herontwerp in deze leeftijdsgroep.

De Statistiek Werkgelegenheid en Lonen maakt alleen onderscheid naar geslacht en deeltijd/vol-tijds. Door deze gegevens te combineren met die van de EBB-2013 voor en na herontwerp, zijn de aantallen nieuw waargenomen stagebanen teruggelegd naar 2006 (bijlage B.2.2). Hierbij is aangenomen dat de verdeling over geslacht, leeftijdsklassen en arbeidsduurklassen voor de jaren 2006-2013 gelijk is aan de overeenkomstige verdeling van het verschil tussen voor en na herontwerp in 2013.

Voor de jaren 1987-2005 is een raming opgesteld met behulp van aantallen onderwijsvolgenden (bijlage B.2.3), waarbij is aangenomen dat de verdeling over geslacht, leeftijdsklassen, arbeidsduurklassen en wel-/niet-betaald gelijk is aan de in bijlage B.2.2 geraamde verdeling in 2006.

De geraamde aantallen niet-waargenomen betaalde stagiaires zijn opgeteld bij de werkzame beroepsbevolking. Gezien de gemiddelde arbeidsduur lijkt het niet heel plausibel dat stagiaires destijds als werklozen zijn geteld; ze zijn daarom in mindering gebracht op de niet-beroepsbevolking. De geraamde aantallen niet-waargenomen betaalde stagiaires stijgen van ongeveer 5.000 mannen en 5.000 vrouwen in 1987 tot ongeveer 15.000 mannen en 25.000 vrouwen rond 2010.

B.2.2 Stagiaires 2006-2012

Tabel B.4 Stage-banen volgens de Statistiek Werkgelegenheid en Lonen

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	× 1000							
<i>Mannen</i>								
deeltijd	12	12	10	13	13	15	16	15
voltijd	12	16	18	17	21	21	21	23
<i>Vrouwen</i>								
deeltijd	22	34	33	41	32	37	38	37
voltijd	11	14	16	15	17	17	18	18

Bron: CBS (2024b)

Zoals vermeld in bijlage B.2.1 is van de gegevens in tabel B.4 45% meegeteld als voor herontwerp-2021 niet waargenomen stagiaires; dit percentage is niet gedifferentieerd naar geslacht. De aantallen werkzame personen zijn gelijk gesteld aan de aantallen banen. De sleutel voor de verdeling van niet-waargenomen stagiaires over de leeftijds- en urenklassen is ontleend aan het verschil in 2013 tussen de gegevens na het herontwerp en die voor het herontwerp; zie tabellen B.5 en B.6. Bij het bepalen van de sleutels zijn negatieve verschillen op 0 gesteld.

B.2.3 Stagiaires 1987-2005

Behalve over stagiaires in de gezondheidszorg (CBS en V&M 1974) zijn bijzonder weinig gegevens teruggevonden in historische statistieken of in literatuur over de geschiedenis van het onderwijs (Idenburg 1964; Goudswaard 1986; Boekholt en Booy 1987; Wolthuis 1999; Van Bemmelen 2006; Hövels e.a. 2006; Willemse en Laféber 2022). Daarom is voor de periode vòòr 2006 de afleiding gebaseerd op informatie van een niet-willekeurige kleine groep personen. Hieruit komt globaal het volgende beeld naar voren. Rond 1970 waren er relatief kleine groepen stagiaires, met name in het middelbaar en hoger technisch onderwijs (mts, hts). Studenten van de mts werden meestal niet betaald, hts-studenten meestal wel. Daarnaast waren er zoals gezegd stages in de zorg, vermoedelijk door studenten van opleidingen voor ziekenverzorgenden en verplegenden. In het overige middelbaar beroepsonderwijs werden stages pas algemeen na de oprichting van

¹² In 2020 was de gemiddelde arbeidsduur van stagiaires 29 uur per week: 39 uur voor voltijd-stagiaires en 19 à 20 uur voor deeltijd-stagiaires (CBS 2024b).

Tabel B.5 Werkzame personen, mannen, 2013: verschil tussen voor en na herontwerp

	15-19 jaar				20-24 jaar				Totaal	
	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	Laag	Midden	Hoog	Onbekend		
	× 1000									
< 12 uur	17	4	0		1	1	6	0	1	30
12-19 uur	1	0	0		0	-1	-2	-1	0	-3
20-28 uur	1	1	0		0	1	4	1	0	8
29-34 uur	1	0	0		1	0	1	-1	0	2
≥ 35 uur	3	2	0		0	2	9	1	2	19
Totaal	23	7	0		2	3	18	0	3	56

Bron: CBS 2022c; CBS 2026d

Tabel B.6 Werkzame personen, vrouwen, 2013: verschil tussen voor en na herontwerp

	15-19 jaar				20-24 jaar				Totaal	
	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	Laag	Midden	Hoog	Onbekend		
	× 1000									
< 12 uur	30	6	0		1	2	11	2	1	53
12-19 uur	2	1	0		0	0	3	0	1	7
20-28 uur	3	1	0		0	1	6	2	0	13
29-34 uur	1	1	0		0	1	1	2	0	6
≥ 35 uur	2	2	0		0	1	7	8	1	21
Totaal	38	11	0		1	5	28	14	3	100

Bron: CBS 2022c; CBS 2026d

Tabel B.7 Werkzame personen, mannen: verdeelsleutels niet-waargenomen betaalde stagiaires, 2006-2012

	15-19 jaar				20-24 jaar				Totaal
	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	
<i>Deeltijd</i>									
< 12 uur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12-19 uur	0,08	0	0	0	0	0	0	0	0,08
20-28 uur	0,08	0,08	0	0	0,08	0,33	0,08	0,00	0,67
29-34 uur	0,08	0	0	0,08	0	0,08	0	0	0,25
Totaal	0,25	0,08	0	0,08	0,08	0,42	0,08	0,00	1
<i>Voltijd</i>									
≥ 35 uur	0,16	0,11	0	0	0,11	0,47	0,05	0,11	1

Tabel B.8 Werkzame personen, vrouwen: verdeelsleutels niet-waargenomen betaalde stagiaires, 2006-2012

	15-19 jaar				20-24 jaar				Totaal
	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	
<i>Deeltijd</i>									
< 12 uur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12-19 uur	0,08	0,04	0	0	0	0,12	0	0,04	0,27
20-28 uur	0,12	0,04	0	0	0,04	0,23	0,08	0	0,50
29-34 uur	0,04	0,04	0	0	0,04	0,04	0,08	0	0,23
Totaal	0,23	0,12	0	0	0,08	0,38	0,15	0,04	1
<i>Volgtijd</i>									
≥ 35 uur	0,10	0,10	0	0	0,05	0,33	0,38	0,05	1

mbo-scholengemeenschappen in het begin van de jaren '90 en de invoering van de Wet educatie en beroepsonderwijs (Wbe) in 1996. In het wetenschappelijk onderwijs (wo) kwamen stages, en zeker betaalde, pas vanaf 1980 op enige schaal voor; studentassistenten (ook wel kandidaatsassistenten genoemd) hadden echter een regulier arbeidscontract zodat ze niet tot de groep stagiaires behoorden.

Op grond van deze informatie is aangenomen dat stages plaatsvinden in het kalenderjaar voor het afstuderen. Voor technische mbo- en hbo-opleidingen is verondersteld dat alle voltijdstudenten een stage hebben gevolgd; voor de opleidingen in de gezondheidszorg is verondersteld dat in 1970 30 procent een stage volgde, in 1980 50 procent en in 2000 100 procent. Voor alle overige opleidingsoorten is ervan uitgegaan dat het aantal stages geleidelijk oploopt van 0 procent van het aantal afgestudeerden in 1980 tot 100 procent in 2000. Bij de ramingen is onderscheid gemaakt tussen het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) enerzijds en het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs (hbo/wo) anderzijds. De aantallen afgestudeerden zijn overgenomen uit StatLine (CBS 2024a). Bij het middelbaar beroepsonderwijs zijn alleen de voltijdstudenten meegeteld; deeltijdstudenten en studenten van het leerlingstelsel en van de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) zijn niet meegeteld. Tenslotte is verondersteld dat de niet-waargenomen betaalde stagiaires zich evenredig ontwikkeld hebben met de aantallen stagiaires, waarbij is aangesloten bij de aantallen in 2006 uit de Statistiek Werkgelegenheid en Lonen (CBS 2012b), opgedeeld in mbo en hbo/wo volgens de indeling in tabel B.9. De verdeelsleutels voor de verdeling van de aantallen stagiaires naar leeftijd en arbeidsduur zijn ook gebaseerd op die in 2006, omgezet naar de indeling in mbo en hbo/wo (tabel B.10 en tabel B.11).

Tabel B.9 Stagiaires: opleidingssoort naar leeftijd en opleidingsniveau

	Onderwijsniveau			
	Laag	Midden	Hoog	Onbekend
15-19 jaar	mbo	mbo	hbo/wo	mbo
20-24 jaar	mbo	hbo/wo	hbo/wo	mbo

Tabel B.10 Werkzame personen, mannen: verdeelsleutels niet-waargenomen betaalde stagiaires, 1987-2005

	15-19 jaar				20-24 jaar				Totaal
	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	
<i>mbo</i>									
< 12 uur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12-19 uur	0,09	0	0	0	0	0	0	0	0,09
20-28 uur	0,09	0,09	0	0	0,09	0	0	0	0,26
29-34 uur	0,09	0	0	0,09	0	0	0	0	0,17
≥ 35 uur	0,16	0,11	0	0,00	0,11	0	0	0,11	0,49
Totaal	0,42	0,19	0	0,09	0,19	0	0	0,11	1
<i>hbo/wo</i>									
< 12 uur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12-19 uur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20-28 uur	0	0	0	0	0	0,32	0,08	0	0,41
29-34 uur	0	0	0	0	0	0,08	0	0	0,08
≥ 35 uur	0	0	0	0	0	0,46	0,05	0	0,51
Totaal	0	0	0	0	0	0,87	0,13	0	1

Tabel B.11 Werkzame personen, vrouwen: verdeelsleutels niet-waargenomen betaalde stagiaires, 1987-2005

	15-19 jaar				20-24 jaar				Totaal
	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	Laag	Midden	Hoog	Onbekend	
<i>mbo</i>									
< 12 uur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12-19 uur	0,13	0,06	0	0	0	0	0	0,06	0,25
20-28 uur	0,19	0,06	0	0	0,06	0	0	0	0,32
29-34 uur	0,06	0,06	0	0	0,06	0	0	0	0,19
≥ 35 uur	0,08	0,08	0	0	0,04	0	0	0,04	0,24
Totaal	0,46	0,27	0	0	0,17	0	0	0,10	1
<i>hbo/wo</i>									
< 12 uur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12-19 uur	0	0	0	0	0	0,13	0	0	0,13
20-28 uur	0	0	0	0	0	0,26	0,09	0	0,34
29-34 uur	0	0	0	0	0	0,04	0,09	0	0,13
≥ 35 uur	0	0	0	0	0	0,19	0,21	0	0,40
Totaal	0	0	0	0	0	0,62	0,38	0	1

B.3 Werkloze beroepsbevolking

Deze bijlage bevat reeksen voor de werkloze beroepsbevolking, volgens de nationale definitie (voor revisie-2021) en volgens de Nieuwe Reeks. Deze reeksen zijn gebruikt bij het ramen van de leeftijdsverdeling van de werkloze beroepsbevolking ([paragraaf 6.2](#)). De werkloze beroepsbevolking volgens de nationale definitie is ontleend aan EBB-publicaties (CBS [1988a](#); CBS [1988b](#); CBS [1989](#); CBS [1990](#); CBS [1991](#); CBS [1992](#); CBS [1993](#); CBS [1994](#); CBS [1995](#); CBS [1997](#); CBS [1998](#); CBS [1999](#); CBS [2000](#)), Den Boer [2009](#) en StatLine (CBS [2009a](#); CBS [2015b](#); CBS [2021a](#)). De hierin gepubliceerde gegevens voor 1987-1992 en 1981-1995 hebben een iets andere leeftijdsindeling dan de in deze bijlage weergegeven reeksen: 16-18 jaar, 19-22 jaar, 23-24 jaar, 25-39 jaar, 40-49 jaar, 50-54 jaar, 55-59 jaar en 60-64 jaar; door logaritmische interpolatie is deze andere leeftijdsindeling overgebracht naar vijfjaarsklassen. Dit leidt tot een breuk in 1993-1995. Er is ook een breuk in 1996-1999 doordat de EBB-publicaties soms verschillen van de later in StatLine opgenomen gegevens. De gegevens volgens de Nieuwe Reeks voor 15-74 jaar zijn overgenomen uit Zeelenberg en Kazemier ([2024](#), tabellen B1 en B2); de gegevens voor 15-64 jaar zijn bepaald door de reeks voor 15-74 jaar te verminderen met de afzonderlijk geraamde reeks voor 65-74 jaar ([paragraaf 4.3.2](#)).

Totaalgegevens kunnen door afronding verschillen van de som van de onderliggende gegevens.

Tabel B.12 Werkloze beroepsbevolking, mannen

Leeftijd	Nationale definitie, voor revisie-2021											Nieuwe Reeks	
	15-64	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	15-64	15-74
	×1000												
1981	168	24	40	31	23	16	12	8	5	5	3	178	178
1982	255	32	62	49	37	26	18	13	9	6	3	271	271
1983	329	35	76	63	49	35	25	18	14	9	5	352	352
1984	324	31	73	62	49	35	25	18	14	9	8	348	348
1985	283	24	64	55	45	33	23	17	14	7	2	306	306
1986	248	25	53	47	37	27	19	16	14	8	2	270	270
1987	226	25	46	42	32	24	17	15	14	9	2	247	247
1988	233	26	50	43	31	24	20	15	12	9	2	256	256
1989	207	21	38	35	31	25	19	16	13	6	2	228	228
1990	179	19	35	31	25	20	18	13	9	8	1	199	199
1991	180	21	34	31	25	20	17	13	9	8	2	201	201
1992	187	15	36	34	27	22	20	15	11	5	2	209	209
1993	227	17	42	42	35	28	22	18	15	7	2	257	257
1994	267	17	51	50	43	34	27	20	15	8	2	301	301
1995	253	19	41	45	39	32	28	22	17	8	2	288	288
1993	228	16	44	47	32	25	22	18	15	7	2	257	257
1994	266	18	50	53	42	32	24	23	15	8	1	301	301
1995	253	18	42	49	35	31	26	24	17	8	3	288	288
1996	223	18	34	41	31	24	24	22	17	10	2	261	261
1997	192	18	26	33	26	25	18	19	17	8	2	230	230
1998	149	10	25	23	18	18	16	16	14	7	2	177	177
1999	121	14	15	19	14	14	12	13	10	8	2	149	149
1996	228	19	35	42	32	24	25	22	17	10	2	261	261
1997	200	18	27	34	28	27	19	19	18	9	2	230	230
1998	153	11	25	23	19	19	16	16	15	7	2	177	177
1999	128	16	15	19	16	16	12	13	11	8	2	149	149
2000	114	12	14	15	13	13	13	12	11	9	2	132	132
2001	109	16	18	11	13	11	11	10	10	6	3	127	127
2002	147	20	24	17	21	17	13	13	10	9	3	174	174
2003	205	19	31	25	29	27	21	18	17	15	3	243	244
2004	246	22	41	31	26	32	26	24	20	20	5	283	284
2005	238	20	36	21	29	30	27	20	23	23	9	283	284
2006	191	19	24	23	15	22	19	23	16	21	9	237	238
2001	109	16	18	13	13	11	10	9	11	6	2	127	127
2002	147	21	24	18	20	16	14	12	11	10	3	174	174
2003	206	23	29	24	29	25	21	18	18	15	4	243	244
2004	247	24	38	29	28	32	25	25	21	20	5	283	284
2005	236	21	33	24	26	31	26	23	23	23	6	283	284
2006	191	18	23	21	18	20	21	21	20	22	7	237	238
2007	154	19	21	12	13	13	14	16	16	19	10	207	207
2008	142	19	21	15	11	10	12	13	14	17	10	188	191
2009	197	21	34	24	18	18	20	16	16	20	10	234	234
2010	218	21	32	27	22	20	22	21	21	23	11	265	266

Tabel B.12 (slot) Werkloze beroepsbevolking, mannen

Leeftijd	Nationale definitie, voor revisie-2021											Nieuwe Reeks	
	15-64	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	15-64	15-74
	×1000												
2011	224	17	25	34	25	19	26	21	25	21	12	264	267
2012	274	21	31	38	28	27	29	29	27	27	16	303	309
2013	355	24	42	49	35	34	37	34	37	37	26	384	393
2014	340	20	33	46	34	31	39	33	38	38	28	378	389
2003	214	28	38	21	25	22	19	20	20	17	4	243	244
2004	253	28	48	26	24	28	22	26	23	21	5	283	284
2005	242	25	43	21	22	27	23	24	24	25	7	283	284
2006	200	24	32	17	15	17	17	23	22	24	8	237	238
2007	161	25	30	9	9	10	11	18	17	21	11	207	207
2008	151	25	30	11	8	7	8	14	16	18	11	188	191
2009	205	26	44	20	14	14	17	17	18	22	11	234	234
2010	225	26	42	22	17	16	18	23	23	25	12	265	266
2011	227	23	36	26	19	15	20	23	28	23	13	264	267
2012	280	27	41	32	23	22	23	31	30	29	17	303	309
2013	367	28	52	45	31	31	33	36	38	38	27	384	393
2014	352	25	43	42	31	27	35	35	39	40	29	378	389
2015	327	24	41	39	26	23	27	30	35	41	36	354	364
2016	277	24	38	31	22	18	21	24	29	30	34	310	318
2017	226	20	30	24	17	15	20	20	22	26	26	256	266
2018	192	18	27	23	15	14	14	18	16	21	22	221	231
2019	183	17	30	26	16	11	14	14	14	18	16	206	218
2020	197	23	33	28	19	18	15	12	15	16	15	224	233

Tabel B.13 Werkloze beroepsbevolking, vrouwen

Leeftijd	Nationale definitie, voor revisie-2021											Nieuwe Reeks	
	15-64	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	15-64	15-74
	×1000												
1981	140	27	28	22	22	15	10	8	5	2	1	154	154
1982	183	36	43	31	27	19	12	8	4	2	1	204	204
1983	205	35	48	34	30	24	15	10	5	3	1	231	231
1984	209	31	51	35	30	26	17	10	5	3	1	240	240
1985	199	27	46	34	29	26	17	11	6	3	0	229	229
1986	227	30	48	38	33	30	22	14	9	3	1	264	264
1987	259	32	50	42	37	34	28	19	12	4	1	304	304
1988	256	27	39	42	42	37	33	20	11	4	1	305	305
1989	247	27	40	41	39	34	33	18	9	4	1	294	294
1990	240	21	38	39	38	33	33	20	12	4	1	290	290
1991	220	18	32	37	36	31	30	20	13	2	1	268	268
1992	225	13	33	35	35	33	35	25	11	4	1	277	277
1993	253	15	41	40	37	34	37	29	12	6	1	314	314
1994	279	17	41	48	45	39	37	30	14	6	1	350	350
1995	281	16	42	47	46	40	37	31	15	6	1	355	355
1993	253	16	41	37	34	41	37	28	12	6	1	314	314
1994	280	17	42	45	40	49	38	29	14	6	0	350	350
1995	281	17	41	43	44	46	38	30	15	6	1	355	355
1996	271	20	36	39	36	42	38	35	18	6	1	348	348
1997	246	17	27	32	33	40	40	30	20	5	2	318	318
1998	199	15	20	23	28	34	31	28	15	5	0	260	260
1999	172	17	19	21	22	25	29	19	14	5	1	226	226
1996	273	21	37	39	36	43	39	34	19	6	1	348	348
1997	248	17	29	32	34	40	41	30	20	5	1	318	318
1998	201	15	21	22	28	34	30	28	15	5	2	260	260
1999	173	17	20	20	23	26	27	19	16	5	1	226	226
2000	157	15	18	22	19	24	20	20	13	5	1	205	205
2001	143	16	18	14	18	22	20	18	12	4	1	190	190
2002	155	16	18	19	18	23	21	19	14	6	1	207	207
2003	194	20	25	23	25	31	25	21	15	7	2	255	256
2004	233	23	33	27	28	31	34	24	19	11	2	289	292
2005	245	23	32	30	27	35	34	26	21	13	3	311	314
2006	222	21	27	22	23	30	33	27	20	14	4	285	287
2001	143	15	19	16	19	20	19	17	12	5	1	190	190
2002	155	16	18	19	19	23	20	19	14	7	1	207	207
2003	190	19	26	25	24	29	24	19	16	7	1	255	256
2004	229	23	32	27	29	33	31	24	19	10	2	289	292
2005	245	21	32	28	29	34	36	28	21	13	2	311	314
2006	219	21	26	22	22	31	31	26	23	14	3	285	287
2007	190	20	22	19	16	24	28	23	20	14	4	259	259
2008	158	15	21	15	13	20	23	19	16	11	6	232	236
2009	180	19	25	20	17	19	23	22	16	12	6	252	255
2010	208	19	28	21	19	23	28	28	21	14	7	278	281

Tabel B.13 (slot) Werkloze beroepsbevolking, vrouwen

Leeftijd	Nationale definitie, voor revisie-2021											Nieuwe Reeks	
	15-64	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	15-64	15-74
	×1000												
2011	195	16	25	20	18	19	24	27	21	17	8	274	276
2012	233	21	35	24	22	24	27	29	23	19	9	308	313
2013	301	27	44	31	29	29	34	37	32	26	11	358	361
2014	316	23	45	32	27	30	35	40	38	29	16	371	373
2003	240	21	31	33	31	38	31	23	20	9	2	255	256
2004	278	25	37	34	36	41	38	28	22	12	2	289	292
2005	296	23	37	35	36	42	45	32	25	16	3	311	314
2006	271	24	31	29	28	40	40	31	27	16	4	285	287
2007	242	22	27	26	22	33	38	27	24	17	6	259	259
2008	210	18	25	22	19	28	33	22	20	15	7	232	236
2009	232	21	30	28	23	27	32	26	19	15	8	252	255
2010	257	22	33	28	24	31	37	31	24	17	8	278	281
2011	249	19	31	28	25	26	34	31	25	20	10	274	276
2012	286	23	41	32	29	31	36	33	26	22	11	308	313
2013	349	28	50	38	36	36	42	40	35	29	13	358	361
2014	365	25	51	40	34	37	43	43	42	32	18	371	373
2015	360	25	44	42	32	34	39	43	43	35	21	356	360
2016	312	22	39	32	27	27	33	39	35	35	21	325	328
2017	252	17	31	28	26	20	22	31	28	28	20	276	280
2018	201	15	25	20	18	18	17	24	22	23	19	224	228
2019	175	15	24	20	19	16	16	18	17	16	12	201	205
2020	199	23	36	23	21	16	21	16	16	15	12	229	232

Colophon

Publisher

Statistics Netherlands
Henri Faasdreef 312, 2492 JP The Hague, Netherlands
www.cbs.nl

Prepress

Statistics Netherlands / The author(s) with LyX (www.lyx.org) and LaTeX (www.latex-project.org)

Design

Edenspiekermann

Information

Telephone +31 88 570 70 70
Via contact form: www.cbs.nl/information

© Statistics Netherlands, The Hague/Heerlen/Bonaire 2026.
Reproduction is permitted, provided Statistics Netherlands is quoted as the source